

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXV

Nr. 5

MAI 1972

SUMAR

S. BURDA : Un monument pe măsura istoriei glorioase a poporului român — Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România	257	Craiva, județul Arad și filiala din Chișlaca)	276
George VLĂDESCU și Constantin CIOROIU : Organizarea completării colecțiilor bibliotecilor publice în județul Constanța	259	Nina JEMĂNEANU : La Liceul „Ion Neculce” din București un cerc experimental de biblioteconomie	278
Anul internațional al cărții. „Cărți pentru toți”		Maria BREBAN și Vasile NUS-SBAUM : Aplicarea unui model matematic pentru stabilirea numărului optim de exemplare-cărți necesare fondului de împrumut al unei biblioteci	280
Cu Gheorghe Bunghez, președintele Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Neamț, despre Libris '72 — un vast program consacrat Anului internațional al cărții (interviu realizat de Ioana TAUTU)	264	Livia BACĂRU : Cum a fost tipărită „România liberă” în ilegalitate (II)	286
Gheorghe MAXIM : Sub semnul A.I.C.	267	Cronică	293
Mărturisiri despre carte de Dan Simonescu	268	Istoria cărții și a bibliotecilor	
		Dalila ARAMĂ : Nicolae Milescu și originile limbii române	296
		★	
		Zaharia GIURGIU : Atragerea populației la lectură în orașul Sinniclaul-Mare. Un studiu pe baza fișelor de cititor	270
		George SEBASTIAN : Cronică Anul internațional al cărții — 1972	297
		Constantin NEAGOE : Lectura ți-ganilor la Biblioteca orașenească din Caracal	272
		Charta cărții	299
Aurelia STANCA și Viorica VIJ-DEA : Un deziderat — „cărți pentru toți” — la nivelul unei biblioteci comunale cu 11 filiale (biblioteca comună)		De peste hotare	303
		Lucrări de specialitate	304
		Fișier	309
		Jocuri distractive	316
		Consultații	
		Antoaneta CORVĂTESCU-TO-FAN : Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (XII). Relații cu publicul	317

Un monument pe măsura istoriei glorioase a poporului român— Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România

Crearea unui muzeu al istoriei poporului român, la indicația personală a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă un important act de cultură și știință, de educație patriotică a maselor. Realizat pe baza concepției materialismului istoric, a concepției despre istorie și societate a partidului nostru, muzeul, prin documentele și piesele pe care le conține, argumentează originea daco-romană a poporului român, unitatea sa etnică, continuitatea sa neîntreruptă pe aceste meleaguri.

În opt secții și sectoare expoziționale, pe o suprafață de circa 15 000 mp., cu 62 de săli, sînt cuprinse, prin cele peste 50 000 de obiecte muzeistice, toate fazele și formele luptei duse de poporul român pentru apărarea ființei sale, pentru libertate socială, pentru socialism. Istoria zburciumată și demnă a poporului român a fost strîns împletită cu istoria naționalităților conlocuitoare — animate de aceleași aspirații și idealuri revoluționare. Prin exponatele muzeului sînt oglindite contribuția poporului nostru la îmbogățirea culturii și civilizației mondiale și relațiile de prietenie ale României cu celelalte popoare și în special cu țările socialiste.

Secția de istorie străveche, prin obiectele descoperite pe valea Dirjovului, Mozacului și alte localități, atestă prezența omului pe aceste meleaguri încă în urmă cu 600 000 de ani î.e.n. Tot aici sînt expuse obiecte aparținînd civilizației neolitice, cunoscute azi în toată lumea sub numele de **Cultura Cucuteni**, sau acel meditativ **Gînditor de Hamangia**

descoperit la Cernavodă — culme artistică atînsă de populația locală, cu paralele stranii ce ne conduc spre străvechea artă a populațiilor precolumbiene din America Centrală și de Sud. Mergînd pe firul unei continuități ușor sesizabile, ajungem în vremurile strămoșilor noștri traco-geto-daci a căror măiestrie și pricepere în prelucrarea metalelor nobile devenise vestită în toată lumea civilizată din jur. Ne aflăm în acea epocă a istoriei cînd Darius cel Mare, trecînd pe aici să-i pedepsească pe secții din nordul Mării Negre, fusese impresionat de bogăția și frumusețea locurilor; cînd Lysimachos, regele macedonean, fascinat de povestirile răspîndite, trecuse în nordul Dunării pentru a pune mina pe fabuloasele bogății ale bazileului get Dromichete. Bogăția acestei epoci ne este de altfel redată prin marile tezaure descoperite la Agighiol sau la Peretu, ca să nu mai pomenim de cele compuse în exclusivitate din piese de aur, cum sînt cele de la Stîncești, Cucuteni-Băiceni sau Poiana-Coțofenești, expuse în sala specială a Tezaurului istoric național, amenajată la subsolul muzeului.

Din aceste bogății și-a tras Burebista puterea care i-a adus sub stăpînire teritoriile și popoarele dintre podișul Boemiei și Olbia. Tot cu ele și-a construit și Decebal puternicile sale cetăți amplasate pe meterezele munților noștri. Marele Imperiu roman a trebuit să aibă un împărat ca Traian pentru a putea trece Dunărea spre a pune, în sfîrșit, mina pe comorile regelui dac. Fenomenul care a urmat are

explicații științifice, dar s-a constituit într-un destin istoric din care avea să se nască, printr-un lung proces, poporul nostru român. Sugestiv surprins în imaginile de pe Columna Traiană, acest proces poate fi urmărit în lapidarium-ul muzeului — spațiu special amenajat.

Secția de istorie medie conține dovezile materiale ale etnogenezei poporului român, ale prezenței permanente pe actualele teritorii ale țării a populației autohtone, ale alcătuirii primelor formații politice, statele române. Sînt prezentate cnezatele și voievodatele românești, statele feudale românești de a căror existență sînt legate figurile unor domni ce au luptat pentru independența și înflorirea neamului românesc. Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul își au rezervate locuri de cinste în cadrul muzeului, documentele atestînd rolul important pe care l-au avut în istoria poporului nostru, în istoria generală a popoarelor. Lupta maselor pentru o viață mai dreaptă și pentru progres își are ilustrate momentele culminante din anii 1437 (Bobîlna), 1514 (Gheorghe Doja), 1784 (Horia, Cloșca și Crișan).

Cu documentele referitoare la mișcarea revoluționară din 1821 se marchează în muzeu începuturile istoriei moderne. Celelalte evenimente istorice care au marcat viața social-politică a țării noastre — Revoluția burgheză-democratică din 1848, Unirea Principatelor, Răscoala țăranilor din 1907, primul război mondial — sînt oglindite prin documente revelatoare. Făurirea statului român în 1918, încununare a luptei de veacuri a poporului, este reprezentată pe măsura importanței evenimentului.

Crearea Partidului Comunist Român a marcat puternic cursul istoriei noastre. Cu documente grăitoare sînt consemnate marile bătălii ale clasei muncitoare inițiate și conduse de către partid: Lupeni 1929, Grivița 1933, acțiuni împotriva fascizării țării, a Dictatului de la Viena, a războiului antisovietic dezlănțuit împotriva voinței poporului nostru.

Actul istoric de la 23 August 1944 — începutul marilor transformări economice, politice și sociale —, reforma agrară, instaurarea puterii democratice, Conferința Națională din 1945 a P.C.R. și Congresul de unificare din 1948, proclamarea Republicii și actul istoric al naționalizării, trecerea la economia planificată și încheierea cooperativizării agriculturii sînt reprezentate printr-un bogat material documentar cu o puternică forță sugestivă. Perioadei de la Congresul al IX-lea al partidului și pînă în prezent, atît de bogată în mari acte social-politice și economice, îi este rezervat un loc important în cadrul muzeului.

Desigur, în patrimoniul celor circa 50 000 de obiecte expuse în sălile muzeului, un loc aparte îl ocupă cartea și documentele scrise.

Lăcaș de cultură de importanță nu numai națională dar și internațională, muzeul prezintă publicului vizitator valori inestimabile, multe dintre ele reprezentînd unice în lume. „Ginditorul”, operele cucutenienilor, tezaurele geto-dacilor, cartea scrisă de „papa Nicodim”, de la Tismana reprezintă unicele al căror număr este, de departe, impresionant. Dacă le-am enumera numai pe cele din domeniul cărții și ar fi revelator. Aici se află și Tetraevanghelul scris de Nicodim pentru mănăstirea Humor, din porunca și cu cheltuiala lui Ștefan cel Mare, domnul Moldovei. După cum precizează însemnarea autorului, cartea „s-a sîrșit în luna iunie” a anului 1473 și este împodobită cu splendide miniaturi policrome realizate din culori vegetale și aur. (Una din cele cinci miniaturi îl reprezintă pe Ștefan cel Mare în costumul său de ceremonie, lucrare contemporană domnitorului.)

Culmile atinse de arta scrierii, a miniaturilor și a ornamentelor manuscrise le putem admira pe operele realizate de marele cărturar de la Dragomirna, Anastasie Ciurca, mitropolitul Moldovei și Sucevei, de la sfîrșitul secolului XVI și începutul secolului XVII. În același tezaur de valori sînt socotite și primul tratat despre rachete, *Cosmografia* lui Honterus, tipăriturile lui Coresi, ale mitropolitului Varlaam și Antim Ivireanul, incunabulele și primele reprezentări cartografice ale teritoriului românesc, cronicile moldovenești și muntenesti. Aici putem vedea și scrisoarea lui Neacșu din Cimpulung către judele Brașovului — prima scriere de acest gen în limba română.

Un loc aparte în cadrul muzeului îl ocupă tezaurul istoric, o adevărată istorie în aur și pietre prețioase a poporului nostru. Avem prilejul, și aici, să sesizăm marea originalitate și strălucire a unei civilizații milenare, dezvoltată în strînsă legătură cu marile centre de civilizație ale Europei, Asiei și Africii.

Vizitînd Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România înțelegem mai bine atît faptele strămoșilor, măreția lor, cît și pe cele de azi ale demnilor lor urmași, constructori ai României socialiste. Lor le este destinat acest templu al culturii, înțregului nostru popor angajat cu întreaga sa capacitate, cu tot avîntul său creator în transpunerea în viață a sarcinilor trasate de Congresul al X-lea al partidului, de planul cincinal pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

S. BURDA

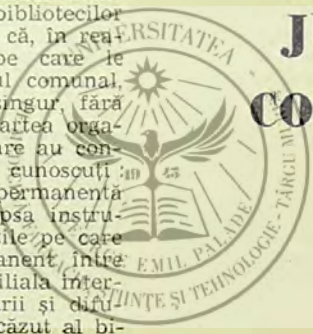
Proces-cheie al activității bibliotecilor în general, completarea colecțiilor constituie o problemă complexă, de importanță esențială și totodată un act de mare răspundere culturală. Pentru orice bibliotecă, completarea reprezintă o selectare din producția editorială după criteriul valorii și calității cărților, al actualității lor și, în primul rînd, după cel al cerințelor și intereselor de lectură și de informare ale cititorilor săi. Pentru bibliotecile publice mici și mijlocii, selectarea, opțiunea între cărțile achiziționate și neachiziționate, este o sarcină incomparabil mai complexă decît pentru cele mari. Reprezentarea tuturor domeniilor în colecții în mod echilibrat, păstrarea caracterului enciclopedic al colecțiilor, la nivel de cultură generală, deci selectarea pînă la o anumită adîncime, limitată de bugetul bibliotecii și la un anumit nivel de tratare a cunoștințelor, corespunzător intereselor și cerințelor colectivității deservite — toate acestea nu pot să fie rezolvate de bibliotecari, în special în bibliotecile comunale, fără o permanentă asistență de specialitate din partea organelor de îndrumare. Practica muncii de pînă acum în rețeaua bibliotecilor publice de la noi a demonstrat că, în realizarea sarcinilor complexe pe care le pune acest proces, bibliotecarul comunal, în special, nu poate fi lăsat singur, fără îndrumare și fără ajutor din partea organelor de îndrumare. Factorii care au condus la această concluzie sînt: cunoașterea lipsa posibilității de informare permanentă asupra noutăților editoriale, lipsa instrumentelor de informare, greutatea pe care le-ar ridica un contact permanent între fiecare bibliotecar comunal și filiala inter-județeană a Centrului de librării și difuzare a cărții, discernămintul scăzut al bibliotecarilor fără pregătire de specialitate și fără o practică îndelungată în bibliotecă. Se înțelege însă că bibliotecarii din bibliotecile mici și mijlocii nu pot fi excluși din procesul completării colecțiilor, trecîndu-se sarcina exclusiv în seama organului județean de specialitate, cum s-a procedat în trecut în unele locuri, spre a fi realizată integral de la centrul de județ. În acest caz, prejudicii deosebit de mari ar fi adus necunoașterea exactă a fondului de publicații al fiecărei biblioteci și a intereselor multiple și în continuă schimbare ale locuitorilor cărora li se adresează fiecare bibliotecă în parte.

Pe baza tuturor acestor considerente, completarea colecțiilor bibliotecilor publice mici și mijlocii s-a statornicit ca un proces centralizat, bazat pe o colaborare strînsă între bibliotecari și organul de îndrumare de specialitate județean. Conceput, teoretic, bine, acest sistem a cunoscut în practică, la scara diferitelor județe, rezultate tot diferite, în funcție de ceea ce

ORGANIZAREA COMPLETĂRII COLECȚIILOR BIBLIOTECILOR PUBLICE ÎN JUDEȚUL CONSTANȚA

George VLĂDESCU

Constantin CIOROIU

s-a înțeles în fiecare județ prin organ de îndrumare de specialitate și de modul în care a fost concepută participarea bibliotecarilor comunali în proces. Să explicăm : sarcina îndrumării de specialitate a bibliotecilor publice a fost trecută, o dată cu reorganizarea administrativ-teritorială din 1968, comitetelor județene de cultură și educație socialistă, accentuându-se însă că pentru realizarea acestei sarcini comitetele județene vor fi sprijinite efectiv, în fiecare problemă de specialitate, de către bibliotecile municipale și orașenești din centrele de județ, chiar dacă acestea nu mai fuseseră înzestrate cu servicii metodice. Din păcate, în unele județe bibliotecile municipale sau orașenești din centrele de județ nu au înțeles acest rol sau nu au dispus efectiv de forțe de muncă pentru îndeplinirea lui. Iar în alte județe, disputele sterile, în privința „competenței teritoriale“, între comitetele județene și cele municipale de cultură și educație socialistă au limitat aria de răspundere a bibliotecii din centrul de județ la teritoriul strict al localității. Ca rezultat, în majoritatea județelor, întregul volum de muncă de îndrumare, inclusiv coordonarea achizițiilor, a revenit unui singur cadru — inspectorului cu problemele bibliotecilor din cadrul comitetului județean de cultură și educație socialistă. Lipsit de instrumentele esențiale ale muncii de informare și de evidență, de care nu pot dispune decât bibliotecile mari, organul județean de îndrumare s-a aflat în fața unor serioase greutăți în acoperirea volumului mare de muncă impus de coordonarea achizițiilor. Și astfel, colaborarea între bibliotecari și organul de îndrumare s-a redus, în general, la difuzarea proiectelor de planuri editoriale, la discutarea, mai mult sau mai puțin judicioasă, a propunerilor bibliotecarilor, în cadrul unei convocări pe județ în vederea centralizării precomenzilor pe anul următor, și la controale mai mult sau mai puțin regulate la colectură. Apoi, fără a subestima competența inspectorilor care conduc această activitate, discernământul unui singur cadru — în locul unui organ de specialitate — nu poate echivala cu hotărârile unui colectiv specializat în achiziții din cadrul unei biblioteci municipale, privind selecția și repartitia la bibliotecă a titlurilor apărute.

Practicarea sistemului schițat mai sus prezintă dezavantaje deosebit de mari, cu repercusiuni negative asupra colecțiilor bibliotecilor publice. În literatura noastră de specialitate au fost sesizate deseori neajunsuri în această privință, iar analiza activității bibliotecare pe plan județean scoate la iveală nenumărate cazuri de colecții lacunare, de colecții greșit profilate, de colecții încărcate de cărți fără pu-

tere de circulație, inaccesibile publicului, sau chiar fără valoare, în sfârșit, cazuri de colecții sufocate de dublete. Nu este greu a se prevedea că, în timp, perpetuarea unei astfel de stări de lucruri va accentua neajunsurile, concretizate prin colecții necorespunzătoare și prin niște pagube materiale — bani cheltuiți ineficient, dacă ne gândim la alocațiile pe care le acordă statul în scopul completării colecțiilor. De aceea, pentru evitarea unor rezultate nedorite, au început deja să apară în diferite județe preocupări serioase de soluționare a problemei. Ne-am oprit acum la soluția adoptată în județul Constanța.

Cum funcționează sistemul adoptat în județul Constanța ?

În fapt, în județul Constanța se continuă o activitate începută cu mulți ani în urmă de fosta bibliotecă regională și care a fost întreruptă numai 2 ani, respectiv în 1969 și 1970. Este vorba de activitatea Bibliotecii municipale din Constanța, care și-a asumat în întregime, continuând tradiția fostei biblioteci regionale, sarcina conducerii centralizate a completării colecțiilor bibliotecilor publice din județ. Expresie a înțelegerii corecte a contribuției ce trebuie să o aibă biblioteca municipală în rețeaua județeană, reluarea acestei activități a bibliotecii constănțene se înscrie printre sarcinile care decurg din hotărârea Comitetului județean de cultură și educație socialistă, privind trecerea bibliotecilor publice din județul Constanța sub îndrumarea metodică a bibliotecii municipale, hotărâre luată în urma plenarei Comitetului județean de partid și a sesiunii Comitetului executiv al Consiliului popular județean din toamna anului trecut. Potrivit măsurii luate, bibliotecii municipale i-au fost repartizate alocațiile bugetare necesare achizițiilor pentru toate bibliotecile publice din județ.

În cadrul bibliotecii municipale, completarea colecțiilor bibliotecilor din județ se află în competența comisiei de completare a colecțiilor din cadrul bibliotecii municipale, organism specializat care funcționează și pînă acum (desigur, doar pentru achizițiile bibliotecii municipale) și în care a fost inclus și un reprezentant al serviciului metodic al bibliotecii, nou înființat. Comisia este formată din bibliotecari, reprezentanți din fiecare serviciu și secție a bibliotecii municipale, avînd ca președinte directorul bibliotecii și ca secretar, șeful serviciului de completare a colecțiilor bibliotecii municipale.

Potrivit mecanismului firesc al muncii de completare, funcționarea sistemului din județul Constanța se realizează printr-o strinsă și permanentă conlucrare între bibliotecarii din județ, serviciul metodic al bibliotecii municipale, comisia de completare și serviciul de completare a colecțiilor din biblioteca municipală și filiala interjudețeană (cu sediul în Constanța) a Centrului de librării și difuzare a cărții. Primii doi factori acționează în direcția stabilirii necesităților de carte — titluri și număr de exemplare — din fiecare bibliotecă a județului. Păstrînd o legătură permanentă cu bibliotecile din județ, serviciul metodic al bibliotecii municipale reprezintă veriga prin care se realizează colaborarea între bibliotecile județului și organismul județean de completare a colecțiilor. În această direcție, serviciul metodic furnizează bibliotecarilor instrumentele de informare asupra producției editoriale, sprijinindu-i totodată în însușirea principiilor de selecție în vederea completării și în fixarea comenzilor anuale. În funcție de operativitatea cu care sînt difuzate anchetele editoriale

trimestriale, serviciul metodic procedează în același fel în vederea stabilirii comenzilor pentru anumite titluri apărute în afara proiectelor de planuri editoriale. În același timp, prin serviciul metodic, biblioteca municipală intră în posesia unor date exacte privind specificul fiecărei localități și al colecțiilor fiecărei biblioteci, precum și cu privire la interesele și cerințele de lectură din fiecare localitate. Instrumentul folosit pentru aceasta este o evidență amănunțită a fiecărei unități a rețelei județene de biblioteci publice.

O a doua verigă, de data aceasta între filiala interjudețeană a Centrului de librării și difuzare a cărții și organismul județean de completare a colecțiilor, o constituie serviciul de completare a colecțiilor bibliotecii municipale. Acest serviciu primește, la intervale de 3—4 zile, cite un exemplar din noile apariții editoriale, însoțite de fișele de repartiție a cărților în bibliotecile din întreg județul, și confruntă repartițiile din fișe cu planurile și anchetele editoriale pentru a se constata respectarea comenzilor.

Tabelul nr. 1

Categoria	Numărul localităților	Populația totală a localităților din fiecare categorie (număr de locuitori)	Total alocație bugetară pe categorie (lei)	Media alocației bugetare pe fiecare localitate (lei)	Alocație medie pe cap de locuitor (lei)
I	1	35 000	35 000	35 000	1,00
II	4	35 000	35 000	8 750	2,34
III	3	26 000	48 000	16 000	1,85
IV	5	46 154	52 000	10 400	1,12
V	6	34 786	46 000	7 666	1,32
VI	8	40 161	50 000	6 250	1,24
VII	11	52 787	54 000	4 909	1,02
VIII	8	30 896	38 000	4 750	1,23
IX	11	32 684	40 000	3 636	1,22
I, II, III (orașe)	8	96 000	165 000	20 625	1,71
IV—IX (comune)	49	237 540	285 000	5 816	1,19
I—IX	57	333 540	450 000	—	1,35

Nucleul sistemului îl constituie comisia de completare, care are funcție de analiză și decizie. Astfel, din capul locului, comisia stabilește și comunică bibliotecilor din județ sumele care formează bugetul pentru achiziții al fiecărei biblioteci. În prezent, bibliotecile din județ au fost împărțite în 9 categorii „bugetare”, luându-se drept criteriu numărul de locuitori ai localităților, importanța și numărul unităților economice și culturale din localități, numărul de filiale ale bibliotecilor și mărimea și profiul colecțiilor bibliotecilor. Tabelul nr. 1 redă sintetic situația repartizării alocațiilor pentru achiziții de cărți pe categorii de localități, și pe localități, în funcție de numărul locuitorilor.

O altă atribuție a comisiei este verificarea comenzilor propuse de biblioteci și definitivarea lor, după efectuarea unei analize competente și în funcție de alocațiile bugetare stabilite. În urma acestei operații, comisia centralizează, pe titluri, comenzile și efectuează comanda fermă, pentru toate bibliotecile publice din județ, inclusiv pentru biblioteca municipală.

În sfârșit, pe măsura apariției noutăților editoriale, exercitându-și o a treia atribuție, comisia se întrunește, de două ori pe săptămână, potrivit ritmului primirii exemplarelor-semnal, analizând respectarea comenzilor și hotărând anumite modificări în repartizarea exemplarelor, pentru cazurile când comenzile nu au fost onorate cu numărul de exemplare solicitat sau când, potrivit exemplarelor-semnal, conținutul și nivelul cărților aparute nu corespund prezentării din planurile editoriale, pe baza cărora au fost întocmite precomenzile. De asemenea, în cadrul acestor reuniuni, comisia hotărăște și asupra repartizării unor titluri aparute în afara planurilor editoriale și pentru care nu au existat precomenzi.

Evidența operațiilor efectuate de comisie este ținută de secretarul comisiei, care conduce serviciul de completare al bibliotecii municipale. Există astfel o evidență a titlurilor nou achiziționate, a repartizării lor și a numărului de exemplare, pentru toate bibliotecile din județ. La fel, o evidență generală, într-un repertoriu alfabetic, a tuturor titlurilor achiziționate în decursul unui an în care se specifică, pentru fiecare titlu, numărul de ordine sub care acesta se află în caietul de evidență al noilor achiziții. Pe lângă aceasta, secretarul comisiei operează în fișele de comenzi ale bibliotecilor hotărârile comisiei și transmite filialei interjudețene a Centrului de librărie și difuzare a cărții aceste fișe în vederea livrării cărților.

Expedierea cărților, împachetate pentru fiecare bibliotecă la filiala interjudețeană,

se face cu regularitate, lunar, de către biblioteca municipală. Există pentru aceasta un plan de deplasări ale cadrelor din serviciul metodic și se folosește microbulz bibliotecii municipale. Cu prilejul fiecărei deplasări de acest fel, metodiștii rezolvă și alte lucrări curente ale asistenței de specialitate.

Sistemul de completare a colecțiilor bibliotecilor publice din județul Constanța cuprinde și completarea colecțiilor de publicații periodice ale acestor biblioteci. Stabilirea abonamentelor la presă este efectuată tot de către comisia de completare și se bazează pe criteriul asigurării continuității unor colecții, al specificului intereselor de lectură și de informare ale publicului din diferitele localități ale județului, precum și pe criteriul respectării sumelor special alocate în acest scop. Pentru anul 1972, totalizând o alocație de 76 904 lei, numărul abonamentelor, repartizate de data aceasta pe 10 categorii de biblioteci, se ridică la 1 334 și variază între 49 (categoria I, Biblioteca orășenească din Medgidia) și 20 de abonamente. Căutând să răspundă cerințelor specifice ale fiecărei categorii de bibliotecii, abonamentele au fost făcute la principalele publicații social-politice și culturale ce apar pe plan central, precum și la publicații științifice, tehnice și profesionale potrivite specificului dezvoltării social-economice a localităților. Bibliotecile mai mari au fost abonate, de asemenea, și la unele publicații de cultură care apar în provincie.

După încheierea contractelor cu organul de difuzare a presei, bibliotecilor li se comunică lista definitivă a abonamentelor, specificându-se prețul fiecărui abonament și periodicitatea fiecărei publicații, în scopul urmăririi primirii acestora și al întocmirii fișelor de evidență preliminară.

Ca o întregire a activității de completare a colecțiilor bibliotecilor publice din județ, Biblioteca municipală din Constanța și-a asumat sarcina rezolvării unei probleme foarte stânjenitoare pe care o ridică colecțiile bibliotecilor din județ — anume, acumularea exagerată a dubletelor, în special pentru titlurile cu circulație mai scăzută. Pe baza hotărârii Comitetului județean de cultură și educație socialistă, a fost înființat un depozit județean de dublete, amenajat în cartierul Palazul Mare din Constanța, care urmează să selecteze, să înmagazineze, să conserve și să redistribuie dubletele nefolosite, fără circulație, din bibliotecile publice din județ și din biblioteca municipală. La organizarea depozitului lucrează cadre de specialitate din biblioteca municipală, bibliotecari comunal aflați în practica profesională din cadrul instruirii anuale, precum și spe-

cialiști din afara bibliotecilor (remunerați de la fondul nescriptic) În cadrul bibliotecii municipale, răspunderea pentru organizarea și funcționarea depozitului județean de dublete revine serviciilor de completare a colecțiilor și metodic. Prin rezolvarea problemei dubletelor se așteaptă rezultate ce se vor concretiza prin cîștigarea de spațiu pentru creșterea colecțiilor din biblioteci și totodată printr-o îmbunătățire substanțială a calității colecțiilor, a profilului lor.

Perspectivă pentru perfecționarea sistemului

Chiar din prezentarea sumară a sistemului practicat în prezent în județul Constanța se fac vizibile avantajele pe care le aduce acest sistem. El oferă, prin participarea cadrelor de specialiști din bibliotecă municipală, prin centralizarea procesului de completare a colecțiilor și prin colaborarea permanentă care s-a statornicit între bibliotecarii din județ și organele de îndrumare de specialitate, condiții optime pentru desfășurarea unei activități științifice de completare a colecțiilor, pentru aplicarea cu rigurozitate a principiilor biblioteconomice actuale. Și, desigur, rezultatele nu vor întârzia să apară, mai ales dacă vor fi aduse unele îmbunătățiri și vor fi înlăturate anumite neajunsuri care mai stau încă în calea perfecționării sistemului de completare a colecțiilor din județ.

În desfășurarea procesului de completare din județul Constanța se mai fac simțite încă unele greutăți în privința colecțiilor din filialele bibliotecilor comunale. Pe de o parte, aceste greutăți se datorează condițiilor din unele comune: filiale aflate la mari distanțe față de sediul bibliotecii comunale, lipsa mijloacelor de deplasare la filiale și, de aici, lipsa unei legături strînse între bibliotecarul comunal și filiale; insuficiența pregătire de specialitate a unor bibliotecari comunali, în special a celor cu experiență restrînsă. Pe de altă parte, mai sînt și greutățile datorate lipsei, deocamdată, a unei documentații complete și amănunțite asupra bibliotecilor comunale și filialelor lor, care să dea posibilitatea cunoașterii de către comisia de completare a condițiilor specifice din fiecare unitate.

Lipsa în general a unei documentații complete asupra bibliotecilor din județ, asupra colecțiilor lor continuă să se îngreueze procesul de completare în ansamblu. Datorită acestui fapt, în afară de repartizarea cu un grad oarecare de aproxi-

mație a unor titluri apărute în afara comenzilor, completarea colecțiilor nu s-a putut ridica pînă acum la nivelul superior al unei completări planificate, de perspectivă. Cunoașterea exactă a localităților deservite de bibliotecile din județ, a colecțiilor lor de publicații, îmbunătățite calitativ în urma redistribuirii dubletelor, va putea duce în viitorul apropiat la planificarea pe o durată mai lungă a creșterii colecțiilor, urmărindu-se în acest fel perfecționarea profilului acestor colecții.

Din tabelul care înfățișează repartizarea alocațiilor bugetare pentru achiziții apar și unele detalii care arată necesitatea aplicării mai riguroase a criteriilor de stabilire a alocațiilor, fapt ce vizează de asemenea îmbunătățirea sistemului de completare din județ. De pildă, descreșterea alocației pe cap de locuitor o dată cu descreșterea mărimii populației este în contradicție cu criteriul adoptat de normativele internaționale, potrivit căruia în repartitia sumelor în funcție de numărul locuitorilor alocația e necesar să crească o dată cu descreșterea numărului de locuitori, pentru a se asigura colecții bogate și în localitățile mici. Chiar dacă la situația consemnată în tabel s-a ajuns ținîndu-se cont și de alte criterii, cum este de pildă cel al specificului unor localități de pe litoral, va trebui să se reflecteze mai mult asupra alocației pe cap de locuitor în special pentru bibliotecile din localitățile mici.

Sistemul este încă susceptibil de îmbunătățiri și în privința informării operative a bibliotecarilor din județ asupra aparițiilor în afara planurilor editoriale. Bibliotecarii din județ trebuie să aibă acces direct la anchetele editoriale; volumul mare pe care îl reprezintă cărțile achiziționate pe baza acestor anchete — și pentru care s-a pronunțat doar comisia de completare — din totalul titlurilor achiziționate într-un an este de cel puțin o treime.

Perfecționarea procesului de completare a colecțiilor bibliotecilor din județ este de neconceput fără asigurarea unui mod corespunzător de organizare a acestor colecții, de conservare a lor, ca și fără o bună pregătire profesională a bibliotecarilor. Avînd în sarcina ei îndrumarea întregii activități din bibliotecile publice din județ, Biblioteca municipală din Constanța pune încă de pe acum în legătură perfecționarea procesului de completare a colecțiilor cu dezvoltarea tuturor sectoarelor de activitate a bibliotecilor publice. Concepînd în acest fel îndeplinirea sarcinilor asumate, ea este îndreptățită să aștepte rezultate tot mai bune, ce nu vor întârzia să apară

„Cărți pentru toți“

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII

Cu GHEORGHE BUNGHEZ,
președintele Comitetului de cultură
și educație socialistă al județului Neamț,
despre

LIBRIS '72

un vast program consacrat Anului internațional al cărții

RED.: Să începem discuția pornind de la o afirmație de o deosebită importanță pe care ați făcut-o cu ocazia inaugurării primului Salon de carte organizat în țara noastră la nivelul unui județ (24 martie a.c.), anume că Anul internațional al cărții mai prilejuiește județului Neamț încă o realizare de o inestimabilă semnificație: construirea unui nou local pentru Biblioteca municipală din Piatra Neamț. V-am ruga să ne vorbiți despre felul în care s-a născut ideea acestei construcții și cum a prins ea contururi reale.

G. B.: Județul Neamț se bucură de vechi și valoroase tradiții în ceea ce privește cartea, valorificarea ei, prețuirea ei, chiar crearea ei pe aceste meleaguri. Sint cunoscute monumentele bibliofile rămase de la un Gavriil Uric de la Mănăstirea Neamțu, frumoasele miniaturi din colecțiile mănăstirilor, podoabele bibliofile ieșite din teascurile așezămintelor de cultură. Pe aceste meleaguri s-a născut și a trăit marele iubitor de carte G. T. Kirileanu, care a lăsat municipiului Piatra Neamț valoroasa sa bibliotecă, astăzi fond

documentar de mare preț. La Roman există de asemenea comori bibliofile. Deținem în județ cărți de mare însemnătate pentru cultura românească: citeva exemplare din *Biblia lui Șerban*, *Cazania lui Varlaam* și altele pe care nu le mai amintim. În zilele noastre, bibliotecile au devenit realități în toate așezările județului. Încă cu șapte ani în urmă, prin grija organelor de partid și de stat, am reușit să asigurăm existența unor biblioteci cu lucrători salariați în toate comunele din județul Neamț.

În acest cadru, în anul 1971, când județul nostru a obținut de două ori locul întâi pe țară în întrecerea dintre județe pentru anul 1970, Biroul județean de partid și Comitetul executiv al Consiliului popular județean au considerat că sumele acordate în virtutea acestor premii pot constitui sursa imediată de finanțare a construcției Bibliotecii municipale din Piatra Neamț, primul așezămint destinat cărții în acest județ, care să corespundă nu numai arhitectonic, ca edificiu, ci și din punct de vedere al funcționalității, dat fiind faptul că împărțăm cu toții convingerea că o bibliotecă nu este numai un lăcaș de cultură ca oricare altul, ci în primul rând un loc unde omul, indiferent

de vîrstă și profesie, vine din proprie inițiativă pentru a-și satisface nu numai cele mai intime, dar și cele mai diverse preocupări spirituale.

RED.: *Ideea că o bibliotecă nu înseamnă doar o colecție de cărți, ci și condiții materiale care să permită o judicioasă dezvoltare a acestei colecții și să asigure publicului cititor un cadru adecvat pentru lectură, studiu și informare și-a găsit expresia și în alte construcții, extinderi, amenajări și modernizări de biblioteci în județul dv. sau construcția din Piatra Neamț constituie o preocupare singulară?*

G. B.: Am amintit, răspunzînd la prima întrebare, despre unele preocupări în această direcție. Aș vrea doar să mai exemplific. Cu doi ani în urmă s-a asigurat un local corespunzător Bibliotecii documentare „G. T. Kirileanu”. La Zănești s-a construit un local special pentru bibliotecă; la Roznov și în alte localități se vor construi în anii viitori. La Roman, de la data de 1 martie, biblioteca municipală și-a extins activitatea și într-o clădire învecinată pentru a avea condiții de satisfacere a cerințelor cititorilor și de îmbunătățire și înmulțire a serviciilor pentru cititori. În orașul Bicaș, pe baza noii legislații în vigoare, adunarea reprezentanților locuitorilor a hotărît construirea, încă din primul an de introducere a contribuției voluntare bănești din oraș, a unui local pentru biblioteca orașenească. Exemplele s-ar putea înmulți, dar ne oprim aici.

RED.: *Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Neamț a conceput un întreg program de manifestări cu cartea, dedicate Anului internațional al cărții, de o mare diversitate ca tematică și ca forme, întru a căror realizare converg acțiunile tuturor organelor și instituțiilor investite cu atribuții educative. O pondere deosebită în acest program intitulat Libris '72 dețin acțiunile de propagandă a cărții organizate de biblioteci. Care este după părerea dv. nota lor comună, specificitatea lor?*

G. B.: Comitetul județean de cultură și educație socialistă a gândit, pretindem noi, unitar acțiunile consacrate Anului internațional al cărții. Pe data de 6 ianuarie a început în județul Neamț suita de manifestări culturale de masă dedicate cărții, sub deviza „Cărți pentru

toți”, acțiuni ce le vom încheia pe data de 30 decembrie.

Diversitatea lor tematică, diversitatea de forme, antrenarea tuturor factorilor cu atribuții educaționale, sprijinul organelor de partid și de stat, al organizațiilor de masă, constituie garanții pentru reușita manifestărilor programate. Fără a intra în amănunte, țin doar să precizez că nu va exista pe cuprînsul județului întreprinderi, instituție, așezămînt de cultură sau localitate în care să nu se desfășoare manifestări cu cartea în acest an, atît cele menționate în programul județean, Libris '72, cît și acțiuni proprii. Bibliotecile vor face poate mai mult decît oricînd. Am inițiat chiar un concurs între bibliotecarii comunali, a cărui primă etapă s-a încheiat după „Luna cărții la sate” și aniversarea semicentenarului U.T.C. După cum cunoașteți, am tipărit și înminat diplome bibliotecarilor fruntași. Tot în acest program încadrăm și pregătirile și manifestările de la Vinători-Neamț, prilejuate de împlinirea a 75 de ani de existență a acestei biblioteci comunale. Bibliotecile din județ au consemnat deja centenarul nașterii lui G. T. Kirileanu. În cîrînd vor avea loc manifestări închinat lui Calistrat Hogăș, de la a cărui naștere se împlinesc 125 de ani. De altfel, s-a stabilit un plan al aniversărilor și comemorărilor din acest an, care trebuie să stea în atenția bibliotecarilor. Comitetul municipal de cultură și educație socialistă Piatra Neamț a avut frumoasa inițiativă de a organiza pe parcursul anului o manifestare inedită și foarte originală. Este vorba de „Antologia-spectacol a scriitorilor români contemporani”. Vom organiza și în acest an „Sadoveniana” și șezătoarea de la Humulești. Am putea aminti și alte manifestări, dar credem că cele menționate reflectă și specificitatea muncii cu cartea, dar și rolul primordial al bibliotecilor în organizarea acestor acțiuni.

RED.: *În afara acestor preocupări, care în esența lor țin de propaganda cărții, am dori să cunoaștem și ce se preconizează în județul Neamț în privința organizării lecturii, în special în mediul rural, unde dezvoltarea vertiginoasă pe care o cunoaște satul socialist, atît în ceea ce privește modernizarea agriculturii, cît și în ceea ce privește procesul de urbanizare, ridică sarcini deosebite în fața bibliotecilor comunale și a filialelor lor.*

G. B.: Credem că primul Salon al cărții de la Piatra Neamț reflectă mai mult decît oricare altă acțiune dorința noastră

de a îmbunătăți propaganda cărții. Dincolo de ceea ce fac bibliotecile, trebuie să ne preocupăm și problema ajungerii cărții pe raftul bibliotecii personale și folosirea în intimitatea mediului familial, în orele libere, răspunzând atât necesităților profesionale, cât și necesităților personale de largire a orizontului de cunoaștere a individului.

În ceea ce privește munca bibliotecilor și în special a celor de la sate, ele nu pot să nu țină seama de schimbările profunde ce au loc ca urmare a dezvoltării continue a agriculturii socialiste, ca urmare a puternicului proces de urbanizare, ca urmare a impetuosului fenomen al pătrunderii și folosirii mijloacelor de comunicare în masă și ca atare considerăm că toate bibliotecile comunale trebuie să dețină la această oră, pe lângă cărți, și aparatură modernă audio-vizuală, direcție în care sint deja unele începuturi promițătoare.

Atît la orașe, cit și la sate, munca cu cartea va continua să se desfășoare în formele ei clasice, dar în același timp va trebui ca ea să țină seama — și ne bucurăm că a și început să o facă — de prezența în masă a radioului și televizorului, a ziarelor și revistelor, a cinematografului, și altor mijloace moderne. Esențialul ni se pare că trebuie găsit și căutat continuu în felul în care sprijinim formele clasice cu ajutorul noilor mijloace. Nu mai puțin importante ni se pare perfecționarea profesională continuă a bibliotecarului, largirea orizontului său cultural și sporirea grijii pentru activitatea filialelor, unde vor trebui să activeze nu neapărat cadre didactice, obligate într-o formă sau alta la această activitate, ci adevărații prieteni ai cărții, indiferent de profesie și vîrstă, care sub îndrumarea permanentă a bibliotecarului comunal să aducă servicii conștiente și militante acestei nobile activități și în același timp să-și găsească și mari satisfacții personale în această muncă obștească.

RED. : În vastul program de educație socialistă ce se desfășoară în țara noastră, care prevede continua ridicare a nivelului de cunoștințe tehnico-profesionale și de cultură generală și care face ca, în virtutea cerințelor educației permanente, noțiunea „a învăța” să capete semnificații tot mai adînci și mai bogate pentru omul socialist, bibliotecilor le revine un mare rol, în direcția asigurării accesului la informație, la

document, la carte, acest principal instrument al cunoașterii. În acest sens v-am ruga să încercați, în încheiere, să desprindeți din bogatul dv. program pentru Anul internațional al cărții acele aspecte care, dincolo de festiv, de spectaculos, de ocazional, vor rămîne după părerea dv. ca niște permanente ale activității bibliotecare, ca un câștig în concepția și organizarea lecturii publice la nivelul județului Neamț.

G. B. : Aș vrea să precizez faptul că întregul nostru program *Libris '72* este lipsit total de adunări festive. L-am conceput ca pe un program de lucru, ca pe un instrument funcțional de specialitate. L-am tipărit nu în primul rînd pentru marea public, ci pentru lucrătorii din domeniul culturii. Ne interesează nu numărul și titlatura manifestărilor, nu dimensiunile acestora și durata în timp, ci opțiunea și adevărata publicului față de ele. Nu aș vrea să fim considerați lipsiți de modestie, dar vă declar sincer că manifestările ce au avut loc în perioada Salonului de carte, în incinta acestuia, în întreprinderi și instituții sau la sate, cu sprijinul Centralei cărții și al editurilor au demonstrat din plin că atunci cînd am fost preocupat de interesele publicului larg, de trebuințele cititorilor, aceștia au venit la toate manifestările cu plăcere, fără eforturi din partea organizatorilor. Sintem convinși că în viitor, chiar dacă în curînd nu vom mai avea un an închinat cărții, în instituțiile de cultură și în primul rînd în bibliotecă, vom organiza în fiecare an multiple acțiuni consacrate cărții, pentru că avem sentimentul că publicul larg din Piatra Neamț și din întregul județ s-a convins de seriozitatea acțiunilor ce le-am întreprins și le vom întreprinde în acest an, l-am câștigat și ne bucurăm de încrederea lui.

Mai mult decît atît, în anii viitori, dat fiind cele amintite mai sus, vom avea condiții de muncă în bibliotecă și în alte instituții de cultură înfinit mai bune decît cele din prezent și, în aceste condiții, vrem să facem totul pentru ca în fiecare an, în fiecare zi, cartea să se afle la locul de cinste pe care îl merită. De altfel, indicațiile conducerii superioare de partid privind necesitatea largirii neconținente a orizontului de cunoaștere ne vor stimula în acest sens.

Interviu realizat de Ioana TAUTU

Sub semnul Anului internațional al cărții

Sintem aproape de mijlocul acestui bogat „An internațional al cărții”. Nu vom anunța deci proiecte de viitor, ci vom discuta un plan în curs de realizare, urmărind cu consecvență de-a lungul întregii perioade scurse de la începutul lui 1972.

Biblioteca municipală „N. Iorga” din Ploiești a realizat sau va realiza deci, în cadrul Anului internațional al cărții, o serie de acțiuni anume destinate cunoașterii și propagării cărții și bibliotecii. În acest sens, credem că cea mai largă și mai accesibilă metodă de propagandă a cărții o constituie expoziția. De aceea spațiul de etalare destinat bibliotecii va fi permanent ocupat de expoziții tematice de carte tratând subiecte pe cât de variate pe atât de interesante (*Civilizație și progres, Mesaje de umanism în cărțile lumii, Pacea în literatura popoarelor, Cartea în slujba educației, Cartea în universul spiritual al copiilor, Cărți premiate în ultimii ani, Știința și tehnica în slujba omenirii, Tineretul și societatea, Popoarele lumii luptă pentru libertate, România în anul Republicii, Prestigiul internațional al României, Momente însemnate din istoria patriei, Prahova în anul socialismului victorios, Oameni de seamă din istoria științei și culturii românești, Bibliotecile — tezaur al omenirii*). Concomitent cu organizarea fiecărei expoziții, vor fi distribuite cititorilor și bibliografiile de recomandare adecvate. De altfel, liste cu bibliografii de recomandare vor fi elaborate de bibliotecă și pentru învățămîntul de partid și cursurile Universității populare din localitate. Pe programele de sală ale cinematografulor care proiectează ecranizări, ale Teatrului de stat din localitate, ale Filarmonicii vor fi tipărite — în continuarea acțiunii inițiate încă de anul trecut — indicații de lectură în consens cu tema spectacolului.

Diversificarea metodelor de propagandă este unul din scopurile majore urmărite de planul închinat Anului internațional al cărții. Ne-am propus, în acest sens, realizarea unui bogat set de diapozitive cuprinzând aspecte din activitatea Bibliotecii municipale „N. Iorga” din Ploiești și a altor biblioteci din județul Prahova. În rîndul cititorilor-copii vor fi organizate concursuri axate pe cunoașterea modului de utilizare a instrumentelor de informare existente în secția pentru co-

pii. În cadrul Universității populare din Ploiești va funcționa, începînd cu anul universitar 1972/1973, un curs dedicat cărții și bibliotecii. Anual va fi editat catalogul de creștere a colecțiilor de publicații ale Bibliotecii municipale „N. Iorga”.

Planul mai prevede, ca obiectiv principal, lărgirea rețelei bibliotecilor filiale și a punctelor de difuzare a cărții de pe raza municipiului Ploiești. Vor fi organizate filiale ale bibliotecii municipale în incinta unor școli generale din zonele cartierelor Ploiești-Nord și Ploiești-Vest. Vor fi amenajate puncte de împrumut în două spitale din Ploiești pentru bolnavi și la Casa de copii din satul Strejnic. De asemenea, menționăm că organele locale de partid și de stat ne-au asigurat că vor face tot ce este posibil în vederea lărgirii spațiului Bibliotecii municipale „N. Iorga”, prin repartizarea unei noi suprafețe destinate secției pentru copii.

Dorim ca acțiunile întreprinse în cadrul Anului internațional al cărții să însemne mult mai mult decît niște prezențe festive, cu influență de moment. Dorim ca tot ceea ce lansăm în acest an 1972 să contribuie realmente la progresul organizării bibliotecii noastre, efectiv la întărirea influenței și pătrunderii cărții în rîndul populației, la extinderea și diversificarea serviciilor oferite de biblioteca noastră publicului cititor.

Acțiunile întreprinse în acest an trebuie să poarte pecetea noului, a eficacității, a permanentității. Numai astfel vom izbuti ca anul 1972 să rămînă în istoria activității culturale ploieștene ca anul maximei preocupări pentru lectură și carte.

Gheorghe MAXIM

directorul Bibliotecii municipale „N. Iorga”
din Ploiești

H. Weiss (Brașov)

MĂRTURISIRI DESPRE CARTE

de
**DAN
SIMONESCU**

RED.: Considerați că în epoca noastră de suprasaturare cu informații pe calea mijloacelor de comunicare în masă cartea își va menține rolul pe care l-a avut de-a lungul veacurilor?

D. S.: Vreți să spuneți — înțeleg eu — că multitudinea mijloacelor și varietatea metodelor de comunicare a informațiilor ar putea diminua rolul cărților în societatea contemporană. Categoriștii! Și iată de ce: cînd transmiterea informațiilor nu îmbracă exigența unui sistem organizat, cum îl avem astăzi (și el se va perfecționa progresiv), cititorii trebuiau ei înșiși să-și procure informațiile citind cărți. Azi fluxul informațiilor este uriaș! Abstractul, în documentarea modernă și automatizarea, în informatica matematică a calculatoarelor, orientează pe cititor dar, în fond, îl trimite tot la cărți, ba chiar la mii de cărți, mai multe ca altădată. Rolul cărții, deci, nu poate slăbi pentru cercetătorul corect, care niciodată nu se va mulțumi cu documentarea secundară, ci va merge tot la sursa primară. Observ însă că azi ponderea nu o mai are cartea cu sute de pagini, ci articolul de revistă scurt, dar suculent și esențial. Miile de abstracte transmise de *American Institute of Chemical Engineers* sînt adnotări referative de articole, iar nu de cărți.

RED.: Ce soartă îi prevedeți cărții în viitor?

D. S.: Viitorul cărții, — în condițiile unei creșteri vertiginose a producției editoriale —, este strîns legat de asigurarea unor mijloace potrivite de canalizare a aflului cărților, de biblioteci moderne cu bibliotecari pricepuți, cu un sistem in-

teligent de informare și de propagandă. Astăzi la noi se citește mult, din ce în ce mai mult, dar lipsa mijloacelor de îndrumare a lecturii face ca statisticile unor biblioteci să încline spre lectura de loisir, în dauna celei de instruire și perfecționare profesională.

Pentru a asigura deci fiecărui cititor cartea care să răspundă problemelor sale și fiecărei cărți meritorii cititorii săi, trebuie, înainte de toate, biblioteci cu servicii bine organizate, pe baze foarte moderne. Numai astfel se va putea evita o lectură la întîmplare, în care primează elementul evazionist, înlocuindu-se cu o lectură de studiu, activă, metodică. Pentru că, așa cum a spus criticul revoluționar Dmitri Ivanovici Pisarev: „cărțile sînt bune dar numai pentru acei cititori care știu să citească”.

RED.: Care a fost cartea sau cărțile cu cea mai mare influență în formația Dv.?

D.S.: Întrebarea aceasta este de natură pur personală, biografică. Răspunsul meu nu poate interesa prea mult pe cei care urmăresc ancheta. Eu sînt un specialist, însă adept al sistemului interdisciplinar pe linia științei literare. Disciplinele de interferență care au fost și sînt cultivate de mine, prin lectură, au fost: literatura, istoria literară, critica și estetica literară, istoria epocilor oglindite în operele ce citesc, studiile despre limbă și stilistica poetică. Îmi sînt necesare și-mi plac studiile de metodologie aplicată la disciplinele sociale și umaniste; citesc oratoria politică, începînd cu cea elină și latină pînă la oratoria contemporană pusă în slujba marilor idei democratice, socialiste, de eliberare a popoarelor de exploatare, de luptă pentru pace și progres.

Citesc, cu creionul și caietul de concepte și de observații alături, literatură social-politică de conținut socialist și pot spune că lectura unor astfel de cărți a avut, într-adevăr, o mare influență în formația mea intelectuală și profesională, mai ales de prin 1952 încoace, de cînd am îndrăgit și o altă lectură, aceea a cărților de profil bibliologic: bibliografia, cu teoria, principialitatea și tehnica ei; organizarea bibliotecilor ca să răspundă exigențelor actuale de informare; evoluția civilizației umane oglindită în formă grafică; documentarea și informatica moderne, ca metode de lucru corespunzătoare contemporaneității.

M-ați întrebat de cărțile cu influență mai mare asupra formației mele. Adaug un răspuns și despre cei care mi-au recomandat cărțile, încă de cînd eram în „școala secundară” — cum se numea

atunci —, profesorii Al. Bărcăcilă (cl. III-VI, la Cimpulung), M. Mihăileanu și N. Brnzeu (cl. VII-VIII, la Pitești) toți trei latiniști. Ca să generalizez, sînt convins că lectura de formație începe din liceu. Și azi recitesc cu plăcere satirele lui Juvenal și ale lui Horațiu, lirica acestuia din urmă, discursurile lui Demostene și Cicero, lucrările clasice de retorică și poetică. Cu interes științific urmăresc și citesc literatura poetică a evului mediu în ediții noi, moderne: cîntece eroice, balade, epopei, cărți populare, studiile și comentariile despre ele (ale lui G. Paris, J. Bedier, E. Farel, N. Cartoian, M. Gaster, B. P. Hasdeu, R. Wellek, A. Warren, E. R. Curtius, C. Dimaras, A. Mirambel, I. Irmischer ș.a., ș.a.)

Optez întotdeauna pentru o lectură care să te delecteze, dar care să fie capabilă de a te și îmbogăți emoțional și intelectual.

RED.: *Lectura căror cărți a produs o eventuală cotitură în viața Dv. spirituală?*

D.S.: Voi da exemple numai din scriitorii români. În domeniul beletristicii: unele nuvele și romane ale lui M. Sadoveanu, opera lui Rebreanu, poeziile lui Eminescu (citite cu înțelegere încă de cînd eram în clasa a V-a), opera lui Marin Preda. În domeniul istoriei literare și a criticii literare: criticile lui T. Maiorescu, G. Ibrăileanu și G. Călinescu; istoria literaturii de la origini pînă în secolul al XIX-lea în opera lui N. Iorga și *Cărțile populare* în două volume de N. Cartoian; modul modern de a face la noi o istorie a ideilor reflectat în lucrările lui Al. Dușu și Virgil Cândea; modul de tratare a curentelor literare în lucrările *Clasicismul românesc* (D. Păcurariu) și *Originile romantismului* (Paul Cornea); pentru bogăția impresiilor literare, operele lui E. Lovinescu și *Varietăți literare* (de Șerban Cioculescu).

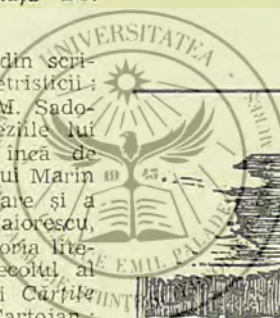
În ce sens lectura cărților menționate — desigur și a altora multe — au intervenit în „viața spirituală” a mea? Cărțile acestea m-au făcut să fiu mai pretențios, mai critic în alegerea și lectura atentă și integrală a cărților care năvălesc pe mesele bibliotecilor ce frecventez.

RED.: *Ce cărți considerați că n-ar trebui să lipsească din lectura tinerii generații?*

D. S.: De data aceasta mă abțin de la nominalizări de autori și cărți. Mi-aș lua o responsabilitate prea mare, care nu o

poate cuprinde un răspuns limitat ca spațiu grafic. Totuși: lectura corespunde la etape de vîrstă și preocupări. Ea trebuie să înceapă neapărat cu lectura cărților bune și foarte bune: *cărțile clasice, indiferent din ce domeniu*. Dacă vom recomanda lectura cărților mediocre, acestea nu vor putea trezi interesul pentru continuarea lecturii.

Tineretul trebuie orientat de aproape nu numai în alegerea cărților (acestea sînt ca „limbile” din fabula lui Esop, bune, dar și rele), dar și asupra metodei de a citi. Optăm pentru o lectură științifică, critică, apreciată în note și observații scrise, asupra cărora tinerii cititori să revie (este necesară revenirea). Ei trebuie să dezbată cu autorul, marginal sau în caiet: să-l probeze, să-l combată, să-l laude; să-și revizuiască aprecierile mai tîrziu — pentru că aprecierile tinerilor, în mod firesc, sînt mobile.

H. Weiss (Brașov)

Atragerea populației la lectură în orașul Sînnicolaul-Mare

Zaharia GIURGIU

director
Biblioteca orășenească Sînnicolaul-Mare

UN STUDIU PE BAZA FIȘELOR DE CITITOR

În cadrul încercărilor făcute cu toată seriozitatea de a lărgi contribuția bibliotecii orășenești la satisfacerea nevoilor de lectură și de informare ale publicului local, colectivul bibliotecii din Sînnicolaul Mare a supus unei adevărate radiografii gradul de extindere a folosirii serviciilor bibliotecii de către locuitorii urbei.

Pentru că acțiunea ni s-a părut interesantă și credem că ar putea să sugereze și lucrătorilor din alte biblioteci din țară acțiuni similare, reproducem în cele ce urmează în extenso alif concluziile la care au ajuns colegii din Sînnicolaul Mare, cât și metodologia și tehnica de lucru folosită în investigația lor foarte concretă, întreprinsă pentru anul 1970. Nu înaintea însă de a reproduce câteva date succinte privind condițiile demografice, economice și social-culturale ale orașului Sînnicolaul Mare extrase din cercetarea respectivă:

— Date demografice, economice și social-culturale

— Număr locuitori: 12 400, din care, pe sexe: 5 905 bărbați, 6 495 femei; pe naționalități: 7 440 români (60 la sută), 2 604 germani (21 la sută), 1 364 maghiari (11 la sută), 744 sârbi (6 la sută), 248 alte naționalități (2 la sută); pe ocupații: 2 772 muncitori, 2 853 agricultori, 371 funcționari, 172 ingineri și tehnicieni.

— Unități economice: mici întreprinderi și alte unități economice și administrative — 40, cu 3 736 de salariați (În perspectivă se prevede

construirea unor fabrici de plăci aglomerate, de ciorapi, de lactate, de prelucrare a legumelor și fructelor, de piine, precum și o extindere unora din cele existente); o întreprindere agricolă de stat cu 12 ferme și o cooperativă agricolă de producție, cu o suprafață agricolă totală de 12 mii ha; o stațiune de mecanizare a agriculturii; 66 de unități ale rețelei comerciale; 37 de unități de prestări de servicii ale industriei locale și ale cooperății meșteșugărești.

— Unități socio-culturale: 2 spitale și o poli-clinică; o școală generală, un liceu și un centru școlar agricol, cu o populație școlară de cca 2 000 de elevi; casă de cultură; cinematograf; Casa memorială „Bela Bartok”; stadion și alte terenuri sportive; bibliotecă orășenească, 2 biblioteci școlare și 15 mici biblioteci sindicale.

— Date privind Biblioteca orășenească din Sînnicolaul Mare :

Tabelul nr. 1

A N U L	1951	1961	1971
Numărul volumelor din fondul bibliotecii	3 535	18 486	33 776
Numărul cititorilor	286	1 816	2 512
Numărul cărților citite	2 616	32 403	46 603

În cursul anului 1970, Biblioteca orășenească din Sînnicolaul Mare a înscris un număr de 2 208 cititori, din care pe ocupații — 573 muncitori, 341 țărani, 416 ingineri, tehnicieni, funcționari, 736 elevi și studenți și 142 alte categorii; pe naționalități — 1 426 români, 393 germani, 230 maghiari, 104 sârbi și 55 alte naționalități; pe vîrste — 272 pînă la 14 ani și 1 936 peste 14 ani; pe sexe — 1 134 bărbați și 1 074 femei.

În același an, au fost difuzate 41 770 de volume, din care: 2 746 social-politice, 2 945 științifice, 2 851 tehnice, 2 879 agrozootehnice, 27 457 beletristice și 2 892 alte domenii; după limbă: 31 279 volume în limba română, 5 686 în limba germană, 4 327 în limba maghiară, 389 în limba sîrbă, 90 în alte limbi.

Pentru atragerea cititorilor la lectură, am folosit forme și metode în general cunoscute: prezentări de cărți, recenzii, seri literare, simpoioane, consfătuiri între cititori și scriitori. Accentul a căzut pe formele mai simple, ușor de organizat și accesibile unui număr mare de cititori.

Datorită modului în care au fost concepute și tematicii abordate, acțiunile noastre au avut drept consecință atragerea la lectură a sute și sute de noi cetățeni ai orașului. Mii de cărți bune și interesante au stîrnit interesul cititorilor, intrînd astfel în circuitul lecturii publice. Și nu sînt rare cazurile cînd, în urma popularizării diferitelor cărți din domeniul științei, tehnicii sau agriculturii, cititorii ne-au vorbit despre niște rezultate concrete obținute în muncă sau la învățătură.

În general, rezultatele pe care le-am obținut au fost apreciate ca meritorii, fără însă ca pe noi, lucrătorii bibliotecii, să ne satisfacă pe deplin.

Pentru a ne putea da seama de măsura în care populația din oraș a fost atrasă la lectură, de gradul de pătrundere a cărții și în cartierele și străzile mai îndepărtate, în vederea adoptării unor măsuri de îmbunătățire a serviciilor de lectură publică, am întreprins o cercetare plecând de la fișele cititorilor pe anul 1970 și repartitia cititorilor noștri pe întreg cuprinsul orașului.

Am împărțit mai întâi fișele cititorilor pe străzi, stabilind prezența și numărul cititorilor pe fiecare număr de casă.

Am delimitat apoi străzile pe cele 8 cartiere ale orașului și am stabilit numerele de casă existente pe fiecare stradă, transcriindu-le pe două coloane (numere fără soț și numere cu soț). Prin confruntarea cu fișele de cititor ordonate după

cum am arătat, s-au stabilit numerele de casă unde sînt cititori, încercuindu-le cu roșu.

Am putut determina astfel cîți cititori sînt pe o anumită stradă, în cîte case există cititori ai bibliotecii și bineînțeles în cîte nu există nici măcar un singur abonat la bibliotecă.

În orașul Sinnicolaul Mare sînt 8 cartiere cu 114 străzi și 3 153 de numere de casă, din care 497 de locuri virane și instituții.

După fișele cercetate, la 914 numere de casă avem cititori rămînd necuprinse în sfera de acțiune a bibliotecii un număr de 1 742 de numere de casă. Dintre acestea, aproximativ alte 300 pot fi considerate cuprinse în sfera de deservire a punctelor noastre permanente de împrumut.

Centralizat, pe cartiere, situația se prezintă ca în tabelul nr. 2 :

Tabelul nr. 2

Nr. crt.	CARTIERUL	Nr. străzi	Total numere de casă	din care			Nr. cititori
				cu cititori	fără cititori	locuri virane și instituții	
1.	Centru	19	301	148	126	27	424
2.	Sighet	17	391	74	219	98	103
3.	Slatina	12	316	94	200	22	132
4.	Capu-Satului	13	676	213	423	40	351
5.	Gomuna germană	13	485	167	273	45	291
6.	Bujac	10	276	83	174	19	130
7.	Chindărești	14	382	97	232	53	147
8.	Satu Nou	16	326	88	95	193	56
TOTAL		114	3 153	914	1 742	497	1 634*

*) Diferența față de numărul total de cititori înregistrați în anul 1970 - 2 208 - este dată de necuprinderea în această analiză a celor 260 de cititori din satele apropiate și a celor 314 înscrși de punctele noastre de împrumut.

Din tabelul de mai sus reies o serie de date care ne arată că numărul de case cuprinse în sfera de acțiune a bibliotecii și implicit numărul de cititori cresc în funcție de gradul de apropiere a unui cartier de sediul bibliotecii. Astfel, putem nota că, în cartierul „Centru”, din totalul de 301 numere de casă, de pe 19 străzi, în 148 avem cititori, în număr total de 424. Rămîn doar 126 de numere de casă fără cititori (la restul de 27 de numere aflîndu-se instituții). De altfel, aproape 26 la sută din numărul total de cititori înregistrați la sediul bibliotecii au domiciliul în cartierul de centru.

În schimb, în cartierul „Chindărești”, care este mai îndepărtat de sediul bibliotecii, pe cele 14 străzi cu 382 de numere de casă avem doar un număr de 147 de cititori, la 97 de numere de casă, rămî-

nînd 232 de numere de casă fără cititori (53 sînt locuri virane).

De asemenea, în cartierul „Sighet”, care este cel mai îndepărtat de centru, pe cele 17 străzi cu 391 de numere avem doar 103 cititori (6 la sută din totalul cititorilor bibliotecii), la 74 de numere de casă, 219 case fiind fără cititori (98 de numere sînt pentru locuri virane).

Am mai putea arăta că deși în sfera de acțiune a bibliotecii au fost atrase și unele așezări mai îndepărtate (canton C.F.R., canton drumuri, grupul social I.A.S., Stîna ciobanilor C.A.P., pusta Florea, canton DRIFOT), în cadrul orașului au mai rămas totuși 8 străzi foarte mici, totalizînd 41 de numere de casă, ai căror locuitori nu au fost atrași la lectură.

Din situația relevată de analiza noastră și din raportarea numărului de cititori

la populația orașului a reieșit că Biblioteca orașenească din Sînnicolaul Mare își poate programa pe date certe și localizate foarte concret lărgirea numărului de cititori în perioada următoare.

Pentru îmbunătățirea activității în această direcție, colectivul bibliotecii, cu sprijinul organelor locale, și-a propus următoarele măsuri, dintre care unele au și început să prindă contururi:

— Vom efectua un sondaj de opinie în rîndul locuitorilor care nu sînt cititori ai bibliotecii, pentru a le cunoaște preocupările și pentru a afla ce ar trebui, după părerea lor, să întreprindă biblioteca noastră pentru a fi mai folositoare;

— Vom face vizite la domiciliul cetățenilor necititori din cartierele îndepărtate, pentru ca prin discuții de la om la om să-i atragem în sfera de lectură;

— Vom trimite locuitorilor din casele necuprinse în sfera de acțiune a bibliotecii invitații, în care vom populariza serviciile oferite de bibliotecă și orarul de funcționare. Aceste scrisori vor fi însoțite de scurte recomandări bibliografice;

— Vom organiza o susținută propagandă vizuală a bibliotecii în cartierele mai îndepărtate prin afișe, panouri etc.;

— Vom intensifica munca de atragere la lectură a tineretului muncitor din întreprinderile din oraș, prin inițierea în colaborare cu Comitetul orașenesc U.T.C., a unor acțiuni de popularizare a cărții, a unor vizite în grup la bibliotecă, unde li se va vorbi despre modul de organizare a unității noastre, le vor fi prezentate colecțiile, li se va vorbi despre rolul cărții în formarea unei culturi generale, în pregătirea politică și profesională;

— Vom ține o permanentă legătură cu deputații circumscripțiilor din cartierele mai îndepărtate și împreună cu ei vom stabili înființarea unor puncte de împrumut în circumscripțiile respective, pornindu-se de la considerentul că distanța mare față de sediul bibliotecii constituie un impediment serios în calea atragerii la lectură. (Inițial am fi vrut să înființăm cîteva biblioteci filiale în cele mai îndepărtate cartiere, dar ne-am lovit de unele greutăți: lipsa localurilor în care ar putea funcționa filiale; fondul de publicații de la secția de împrumut prea mic pentru a putea fi împărțit între sediul central și filiale; numărul mic de lucrători ai bibliotecii, deci imposibilitatea de a deservi în bune condițiuni aceste unități.)

Înainte de a încheia, dorim să arătăm că eficiența măsurilor preconizate, din care unele au fost aplicate încă în 1971, s-a vădit în creșterea numărului de cititori: cu 300 mai mulți în acest an decît în 1970.

Lectura țiganilor la Biblioteca orașenească din Caracal

Constantin NEAGOE
directorul Bibliotecii orașenești din Caracal, jud. Olt

Ca și în alte orașe ale țării, și la Caracal, în anumite cartiere sau străzi, locuiesc în aglomerări compacte familii de țigani.

Cositorari sau căldărari, coșari ori gunoieri, colectori de fulgi, fierari, lustragii sau zugravi, frizeri ori muzicanți, o bună parte căruțași sau încă fără vreo meserie stabilă, mulți dintre ei denotă încă complexe de inferioritate împriimate bunicilor și străbunicilor lor de re-gimurile burgheze.

Se înțelege că politica de ridicare pe noi trepte de cultură și civilizație, întreprinsă de către conducerea noastră de partid și de stat, include și această populație. Obligativitatea învățămîntului de cultură generală pentru toți copiii de vîrstă școlară din țara noastră a creat o breșă largă în zidul de ignoranță cu care burghezia a înconjurat această populație, condamnînd-o la o viață seminomadă. De asemenea, atenția mereu crescîndă acordată asigurării unui loc de muncă tuturor cetățenilor, remunerat în raport cu volumul de muncă prestată și calificarea fiecăruia, a contribuit substanțial la stabilizarea țiganilor și la atragerea lor către meserii bine definite.

O dată cu dezvoltarea în Caracal a sectorului industriei locale, tot mai mulți dintre ei se încadrează pe șantiere sau în uzine și dau dovadă de multă sîrguință. Aceștia sînt, în majoritate, tinerii care au urmat o școală profesională sau un curs de calificare și care, după terminarea în-

văhămintului, s-au încadrat în întreprinderile la care au făcut practică și au rămas în contact cu instituțiile culturale frecventate în timpul școlarizării. Din păcate însă, o mare parte din țiganii din Caracal este formată încă din cositorari și din cei fără meserii stabile, care trăiesc iarna din ceea ce reușesc să ciștige vara în condiții nesigure, iar primăvara și vara părăsesc orașul, cositorarii cu destinația satul, ceilalți către litoral, unde se angajează ca muncitori sezonieri, hamali sau intermediari în găsirea de locuințe pentru vilegiaturisti etc.

Am insistat asupra condițiilor generale de trai ale țiganilor din orașul nostru tocmai pentru că această comunitate destul de numeroasă a devenit, încetul cu încetul, un izvor valoros de forță de muncă calificată.

În cadrul campaniei generale de captare a acestei populații în sfera unei vieți civilizate, colectivul Bibliotecii publice din Caracal a întreprins un studiu, eșalonat pe o perioadă îndelungată de timp, pentru atragerea la lectură a unui număr cât mai mare de țigani și pentru găsirea celor mai adecvate formule de muncă cu cartea în colectivitatea de care ne ocupăm. Această cu un dublu scop: în primul rând instructiv-educational, în al doilea rând pentru a-i atrage către petrecerea timpului liber în îndeplinirea plăcută, care să îi sustină de la vechile obiceiuri degradante: jocurile de noroc, petrecerile prelungite, ghiocitul etc.

Cu ani în urmă, apariția la bibliotecă a unui locuitor din străzile Dezrobirea, Ion Neculce, Vornicul Ureche sau Poporul era o raritate și, dacă totuși se întâmpla un asemenea fapt excepțional, cititorul era un frizer. Rara frecvență de care vorbeam era întreținută într-o oarecare măsură și de atitudinea bibliotecarului, căruia i se părea că recuperarea cărților împrumutate unui membru al acestei colectivități ar fi ipotetică. Cauza este ușor de bănuț: instabilitatea domiciliului.

Trebuia să facem totuși ceva pentru ca această populație — lipsită nu atât de posibilități materiale pentru cumpărarea unei cărți din librărie, ci mai ales de obiceiul de a ține o carte în mână — să fie atrasă în sfera de influență a bibliotecii.

Desigur, numai o muncă metodică și perseverentă putea să aducă un rezultat satisfăcător. Am început deci campania cu atragerea spre bibliotecă a populației de vîrstă școlară, printr-o strînsă colaborare cu Școala generală nr. 6, colectoare a 98 la sută din copiii străzilor sus-amintite. Primele forme de atragere au constat din

organizarea unor ore de lectură și povești la secția pentru copii, unde, alături de colegii lor de clasă, mici elevi proveniți dintre țigani asistau la prezentarea celor mai frumoase cărți. Tot aici ei puteau citi cartea dorită sau recomandată de școală. Între timp, li se atrăgea atenția asupra felului în care trebuie să fie citită și întreținută o carte. La gazeta satirică a secției sau cu ocazia restituirii cărților de către ceilalți cititori copii, ei puteau observa, de asemenea, aprecierile pe care bibliotecara secției le adresa cititorilor buni sau răi, după starea în care aceștia înapoiau cartea.

După o astfel de pregătire, care dura între 2 și 3 săptămîni, timp în care copilul își însușea și regulile de împrumut și de păstrare a cărților (de exemplu, pe fișa elevului G. M. de 14 ani stă notat: A adus cartea în buzunar!), iar bibliotecarul se convingea că va avea un cititor activ, cu dragoste de carte, i se împrumuta prima publicație. La început i se îngăduia să ia un singur titlu, de obicei de valoare mică sau existind în bibliotecă în mai multe exemplare, ca, pe măsură ce încrederea bibliotecarului în corectitudinea și promptitudinea cititorului creștea, să i se împrumute și cărți de valoare. Lucrînd în felul acesta, am reușit ca problema recuperării cărților să nu mai fie un punct nevralgic în relațiile cu cititorii țigani.

Metoda de atragere la lectură a copiilor proveniți din rîndul acestei populații încă de la începutul școlarizării lor și în strînsă legătură cu școala a devenit, cu timpul, o metodă permanentă, aplicată an de an la fiecare nouă generație. Prin captarea elevilor în sfera de influență a cărții, urmăm un dublu scop: în primul rînd deprinderea copiilor cu cititul, în al doilea rînd pătrunderea — prin ei — a lecturii în toate familiile, popularea mediului ambiant cu acest indispensabil atribut al vieții civilizate pe care îl reprezintă cartea.

Ajunși în casă prin intermediul copiilor, cartea este citită cu voce tare de către cel mai bun cititor al familiei, trezind interesul tinerilor și vîrstnicilor, care găsesc și ei astfel, încetul cu încetul, drumul spre lectură. În acest fel se explică fenomenul solicitării de la bibliotecă de mai multe ori, de către același cititor, a unui aceluiași titlu; citirea fragmentară sau integrală a unei povestiri cu voce tare, în fața unui auditoriu mai numeros, stîrnește curiozități prelungite, satisfăcute prin lectură repetată.

Crescînd, copiii au devenit — majoritatea — lucrători calificați, cu meserii stabile, care nu au uitat nici după terminarea școlii ce a însemnat biblioteca publică

pentru ei. Permanentizarea lor ca cititori și în perioada adolescenței sau a maturității ne-a dat adevărată măsură a succesului muncii noastre.

La tinerii care au frecventat mai mulți ani biblioteca, se observă o netă evoluție a gustului pentru lectură, de la titlurile văzute în programa școlară și de la basme și povestiri ușoare către opere literare fundamentale, către literatura de acțiune de calitate, către cărți de popularizare a istoriei și științei.

Să examinăm fișa unuia dintre acești cititori, tânărul U. C. de 19 ani, ucenic la cooperativa meșteșugărească din localitate. Este înscris la biblioteca noastră din anul 1962, pe cînd era elev în școala generală. Este atât de familiarizat cu tehnica împrumutului, încît unele cărți sînt trecute pe fișă chiar de mîna lui. E o adevărată plăcere să-i studiezi lectura: alături de opere de cea mai înaltă calitate ale unor autori consacrați ai literaturii române clasice și moderne — M. Sadoveanu, I. Creangă, Al. Sahia, I. Agirbiceanu, I. Slavici, T. Argezi, Cezar Petrescu, I. Teodoreanu, C. Hogaș, M. Eminescu, L. Rebreanu *) —, sînt consemnate titlurile unor lucrări de mare răsunet din literatura universală, semnate cu nume binecunoscute: H. Fielding, Ch. Dickens, M. Gorki, M. A. Asturias, W. Scott, J. Verne, J. Bojer, E. Hemingway, A. Fadeev, V. Hugo, H. G. Wells, F. Gladkov, A. Brodele, A. C. Doyle, B. Prus, A. Dumas, H. de Balzac, B. Kipling. Se observă și o netă înclinare către romanul de aventuri — foarte firească la această vîrstă —, un interes constant (dar mai slab) pentru romanul istoric și pentru literatura științifico-fantastică. Consemnăm însă și un fapt curios; de-a lungul întregii perioade examinate, un atașament prelungit pentru literatura îndrăgită cu precădere de copii — cam la 10—15 cărți pentru maturi sau adolescenți, un titlu de poveste, basm sau povestire pentru cei mici (*Basme populare, Povestiri* de I. Creangă, *Halima*, culegerea de basme *Fata din dafin, 1001 de nopti, Dacă treci riul Selenei* de Gh. Tomozei, *Flori pentru Mihaela* de Al. Mitru, *Jurjac* de P. Cîmpeanu etc.). Un tânăr de 19 ani, în pragul satisfacerii serviciului militar, mai poate îndrăgi poveștile cu fantastic și fabulos? Dorință de a citi literatură care nu solicită eforturi intelectuale? Întoarcere la copilăria depășită sau aspirație către un poetic accesibil? Ori pur și simplu împrumut de carte pentru un alt membru al familiei?

* citați în ordinea înscrierii pe fișa de cititor; procedeul a fost respectat în tot cursul articolului.

O altă categorie de cititori, care arată multă conștiinciozitate și corectitudine de altfel în restituirea și buna păstrare a cărților, este formată din cei care au început lectura la o vîrstă mai înaintată și sînt astăzi fie salariați cu munci necalificate, fie pensionari, fie casnice.

Aceștia citesc cu preponderență povești din repertoriul clasic al genului ori basme de factură folclorică și cu greu îi poți determina să citească și alte cărți. Totuși, de-a lungul anilor, o oarecare stabilizare a gustului pentru o lectură sau alta, o anumită evoluție se poate observa și la această categorie. Să examinăm cîteva asemenea fișe de cititor.

T. N., pensionar, în vîrstă de 59 de ani, cititor al bibliotecii noastre din 1965, a citit în anul 1969 un număr de 92 de titluri, în anul 1970 — 76 de volume, iar în 1971 — 130 de titluri. Semnătura stîngace, dar cu grijă așternută, ni-l arată ca pe un om deprins mai mult să țină în mînă ciocanul decît tocul de scris. Predominant în lectura lui sînt basmele și povestirile ușoare; se poate totuși remarca o oarecare creștere a gradului de complexitate a lecturii în decursul celor trei ani pe care îi analizăm, în sensul trecerii de la povești abordabile încă din vîrstă cea mai mică a copilăriei (P. Ispirescu — *Basme, I. Creangă — Povestiri*; Al. Odobescu — *10 basme mitologice*; H. Ch. Andersen — *Povești*; Ch. Perrault — *Povești*; *Halima*; *Alexandria — Esopia*; *Povești nemuritoare* etc.), pe de o parte către o literatură pentru copii... de toate vîrștele, circumscrisă altor orizonturi decît cele ale basmului clasic (Rabelais — *Gargantua*, ediția prelucrată pentru copii; I. Popa — *Sfirlează cu foșează*; *Prjevalski călător*; Gh. Tomozei — *Dacă treci riul Selenei*; I. L. Caragiale — *Kir Ianulea*; N. Hikmet — *Norocul îndrăgostit*; B. St. Delavrancea — *Bunicul și bunica* etc.), pe de altă parte către abordarea unei literaturi complexe, române și străine (Z. Stancu, J. Verne, Cezar Petrescu, A. Daudet, abatele Prévost, I. Slavici, B. P. Hasdeu, J. Hašek, A. Dumas-tatăl și fiul, Moricz Zsigmond, I. M. Sadoveanu, G. Ibrăileanu, J. London, A. C. Doyle, D. Defoe, J. Turgheniev). Pentru verificarea acestei evoluții, notăm cîteva din primele cărți înscrise pe fișa de cititor în 1969: *Corbea*; Al. Mitru — *Din marile legende ale lumii*; Al. Gh. Pogonești — *Povești*; *Basme africane*; I. Creangă — *Povești. Povestiri*; P. Ispirescu — *Basme*; *Alexandria — Esopia*. Și iată cîteva din ultimele cărți înscrise la sfîrșitul anului 1971: J. London — *Colț alb*; I. Chimet — *Inchide ochii și vei vedea Orașul*; I. Turgheniev — *Din povestirile unui vînat*; Nicuță Tănase — *Am fugit de-acasă*; Th. Gautier — *Căpi-*

tanul *Fracasse*; A. C. Doyle — *Aventurile lui Sherlock Holmes*; D. Defoe — *Robinson Crusoe* etc. Constatăm, de asemenea, o înclinație accentuată pentru literatura de aventuri.

De-a lungul întregii perioade cercetate însă, constant rămâne atașamentul față de basmele clasice. Caracteristic — la el, ca și la ceilalți cititori din această categorie — este faptul că, la intervale mai lungi de timp, revine la lecturi anterioare, fie că i-au plăcut, fie că împrumută cărțile pentru un alt membru al familiei, fie că a uitat că le-a mai citit cindva.

La P. S., îngrijitoare la o școală generală, în vîrstă de 53 de ani, impresionează numărul extrem de mare de volume citite. Este adevărat, acestea sînt în majoritate cărți de dimensiuni reduse ca număr de pagini, majoritatea din colecții ușoare, pentru copii de vîrstă mică. Gustul ei pentru lectură rămîne același de-a lungul întregii perioade: povești și povestiri ușoare, care să nu fixeze atenția timp mai îndelungat. Și nu întimplător fișa ei pe anul 1970 începe cu *Vrăjitorul din Oz* de L. Frank Baum și se termină cu același *Vrăjitor...*, care în decurs de un an este citit de trei ori. În evidența sa figurează tot repertoriul clasic și modern de povești și povestiri — autohtone și de pe toate meridianele lumii — cu zine, zmei, ilene cosinzene și sinziene, feți-frumuse, veverițe, vulpișoare, ciocirli și cocoare.

Și pensionara P. S., în vîrstă de 58 de ani, cititoare a bibliotecii noastre de mai bine de 8 ani, are un palmares impresionant. Și la ea basmele și povestioarele predomină, și la ea găsim repetări frecvente de lectură. Caracteristică îi este însă o tendință netă către literatura populară epică de genul baladelor și legendelor (*Toma Almoș*, *Corbea*, *Iovan Iorgovan*, *Legende istorice*) sau către literatură cultă istoricizantă (*Arcașul Măriei sale* de D. Almaș; *Iancu Jianu* de P. Constant; *Săgeata căpitanului Ioniță* de Al. Mitru; *János Viteazul* de A. Petőfi; *Povestiri eroice* de E. Camilar; *Bristena, fiica dacilor* de D. Sava; *Județ al sărmanilor* și *Hanul Ancutei* de M. Sadoveanu; *Vornicul Bolțur* de M. Călmăcu; *Conchistadorul Hernando Cortez* de R. Valentin; *Haiducie și haiduci* de I. S. Gîrleanu etc.). De asemenea, se observă că, în general, nivelul lecturilor este ceva mai ridicat decît la subiectul precedent — apar destule volume de schițe, povestiri, mici romane, scrise de autori notorii (I. L. Caragiale, K. May, Cezar Petrescu, M. Sadoveanu, B. St. Delavrancea, T. Arghezi, J. Verne, abatele Prévost, M. Gorki, I. Agîrbiceanu, L. Tîlstoi, H. Malot etc.) prin mulțimea basmelor din „Traista cu povești” — și că

există totuși o linie ușor ascendentă în gradul de dificultate a literaturii abordate.

În ceea ce ne privește pe noi, bibliotecarii, cred că va trebui să ne intensificăm eforturile în rîndul cititorilor proveniți din populația țigăna pentru a realiza o varietate mai mare în lectură și o ridicare a calității acesteia acum, cînd ne-am asigurat, într-o oarecare măsură, că biblioteca a intrat în viața cotidiană a unora dintre ei ca o prezență obișnuită.

Faptul că, în momentul actual, din cei 4 000 de cititori pe care Biblioteca orașenească din Caracal îi înscrie anual, cîteva sute sînt recrutați din rîndul țiganilor, este privit de colectivul nostru ca o realizare cu care se poate mîndri.

Continuu preocupată de intensificarea contribuției ei la formarea gustului pentru lectură în rîndurile acestei populații, biblioteca noastră și-a propus ca, pînă la sfîrșitul anului 1972, să deschidă o filială în cartierul Gară, cit mai aproape de această comunitate, unde să organizeze permanent, în afara împrumutului de carte, și acțiuni de propagandă destinate întregii populații.

H. Weiss (Brașov)

Un deziderat —

„Cărți pentru toți“

— la nivelul unei biblioteci comunale cu 11 filiale

Biblioteca comunală Craiova, județul Arad, și...

Realizarea dezideratului „cărți pentru toți“ în condițiile unei comune cu un grad mare de dispersare a așezărilor componente și implicat a populației ridică probleme deosebit de dificile în fața bibliotecarului comunal din localitatea respectivă. Este și cazul comunei Craiova din județul Arad, în a cărei componență intră 11 localități: Craiova, Chișlaca, Mărăuș, Susag, Tâlmaci, Șiad, Coroi, Stoinăști, Ciunțești, Văłani și Rogoz —, față de satul de centru situându-se la distanțe variind între 2 km (Coroi) și 11 km (Ciunțești, Văłani). Din totalul de 5 667 de locuitori, mai puțin de 13 la sută sînt concentrați în satul de centru, restul fiind dispersați în celelalte localități, în aglomerări de mărimi variabile, de la 169 de locuitori (satul Văłani) pînă la 1 066 de locuitori (satul Chișlaca).

În aceste condiții, pentru a putea acoperi cu serviciile sale raza întregii comune, biblioteca comunală și-a organizat un sistem de filiale (3) și puncte de împrumut (7).

Cele trei filiale funcționează la Chișlaca, Mărăuș și Susag, prima fiind deservită de un bibliotecar voluntar, învățătoarea Viorica Vijdea, celelalte de însăși bibliotecara comunală.

Fondul total de publicații cu care biblioteca comunală din Craiova vine în întîmpinarea nevoilor de lectură și de informare ale locuitorilor din comună se

cifrează la 12 300 de volume, din acestea 55 la sută fiind concentrate la sediu, iar restul fiind repartizate între cele trei filiale care dispun fiecare de importante fonduri fixe, puse la dispoziția publicului în sistemul accesului liber la raft. În plus, lunar, bibliotecile filiale le sînt detașate stocuri de cărți noi, a căror componență, în genere, este stabilită în urma unei prospectări prealabile a cerințelor de lectură, a preferințelor cititorilor din localitățile respective, realizată pe baza listelor de noutăți afișate în toate satele comunei. Aprovizionarea punctelor de împrumut se realizează din fondurile bibliotecilor filiale.

Datorită unei susținute acțiuni de propagandă a bibliotecii și de popularizare a cărților, îndreptată în primul rînd spre intelectualii din comună, a căror prezență în rîndurile cititorilor a constituit un puternic stimul și pentru celelalte părți ale populației, s-a reușit, atît la centru cît și în satele unde funcționează filiale (în mai mică măsură în localitățile deservite doar prin puncte de împrumut), să se realizeze indici de activitate buni, în raport cu condițiile destul de anevoioase de funcționare. Am nota doar indicele de lectură: 1,7 vol./1 locuitor, egal cu cel pe țară, deși mai scăzut decît cel pe județ (1,9). În anul 1971, biblioteca comunală a înscris un număr de 1 330 de cititori (din care: 71 muncitori, 272 țărani, 63 intelectuali, 730 elevi, 13 studenți, 182 alte categorii), cu o frecvență zilnică medie de 19—22 de cititori. Numărul volumelor difuzate s-a cifrat la 10 812 (din care: 520 social-politice, 356 științe naturale, 357 agricole, 43 tehnice, 6 336 beletristice, 2 210 pentru copii, 1 010 din alte domenii). Deși, după cum rezultă din datele menționate mai sus, în comuna noastră indicele de asigurare este foarte bun — 2,1, față de 1,7 pe țară și 1,9 pe județ —, indicele de circulație realizat de bibliotecă este destul de scăzut — 0,8 (pe țară: 1,0; pe județ: 0,9). Este într-un fel o consecință inevitabilă a dispersării mari a colecțiilor, ca și a posibilităților limitate de circulație pe care le au cărțile stocate în filiale, în condițiile unui program de funcționare de numai 4 ore săptămînal.

Măsurat în date statistice, aportul filialelor la realizările pe ansamblul comunei la care ne-am referit, în anul 1971, a fost de: 202 cititori — 1 625 de volume difuzate la Chișlaca; 220 cititori — 1 700 de volume difuzate la Mărăuș; 101 cititori — 815 volume difuzate la Susag. De notat, tot pentru filiale, componența echilibrată a cititorilor (50—60 la sută elevi și studenți, restul, alte categorii ale populației, cu precădere țărani). Aportul punctelor de împrumut este mai greu de determinat în lipsa unor evidențe riguroase.

Pentru informarea publicului și în scopuri de propagandă a cărții, pe lângă listele de nouități la care deja m-am referit, mai folosim, ca metode permanente de lucru, bibliografiile de recomandare pe domenii și teme și expozițiile de carte (din domeniul social-politic — la sediul căminului cultural, din domeniul agrozootehnic — în cadrul C.A.P.-urilor din comună). Eficiența unor asemenea forme de popularizare a cărții s-a vădit în creșterea numărului de volume împrumutate din aceste domenii (comparativ cu anul 1970, în anul 1971 s-au difuzat 520 de lucrări social-politice față de 404; 357 de lucrări cu conținut agrozootehnic față de 257; 43 de lucrări tehnice, față de 20).

Pentru popularizarea cărții beletristice și de informare generală se folosesc forme de manifestări de masă și de propagandă îndeobște cunoscute, în genere organizate pe comună, dar reluate uneori, după cerințe, și în filiale.

O atenție deosebită este acordată atragerii și permanentizării cititorilor copii și tineri, lărgirii continue a sferei lor de interese de lectură. Diminețile de basme și diafilme, prezentările de cărți, serile de poezie, concursurile ghicitoare pe diferite teme sînt obiective permanente în programul nostru de activitate. În anul semicentenarului U.T.C., împreună cu organizația de tineret din comună, am organizat numeroase acțiuni consacrate acestei sărbătoriri, toate urmărind aceleași scopuri, considerate drept sarcini permanente ale bibliotecii: contribuirea cu mijloace specifice la ridicarea nivelului politico-ideologic al tinerei generații, la crearea unei culturi generale armonioase, la educarea în spiritul dragostei față de muncă și față de patria socialistă.

De bună seamă că realizările la care m-am referit pînă acum nu diferă prea mult de cele ale altor biblioteci și că în unele privințe sîntem încă deficitari, mai ales în direcția activării punctelor de împrumut. (Preconizăm de altfel pentru perioada următoare stabilirea unor responsabilități precise și a unui program organizat de activitate pentru punctele noastre de împrumut.) Colegii din alte biblioteci ar fi deci îndreptățiți să se întrebe ce m-a determinat totuși să scriu despre activitatea bibliotecii din Craiva. Este vorba de găsirea unei metode de lucru care pentru o bibliotecă ce deservește o comună cu un grad mare de dispersare, cel puțin în condițiile actuale de organizare, ni se pare una dintre metodele care au cele mai mari șanse de a-și proba eficiența.

Am pornit de la ideea că, singur, un bibliotecar, oricît de bine pregătit ar fi și de oricîte virtuți organizatorice ar da dovadă, posedînd chiar și o condiție fizică excelentă care să-i permită deplasări ritmice pe raza întregii comune, nu va pu-

tea face față în mod cît de cît satisfăcător obligațiilor ce le are de a asigura accesul la carte locuitorilor din 11 sate, de a le îndruma lectura, de a le cultiva deprinderile pentru citit. Acest lucru este valabil și în situația în care el este ajutat în această muncă de unul sau mai mulți bibliotecari cu muncă obștească, întrucît activitatea filialelor și a punctelor de împrumut nu poate fi rezumată doar la efectuarea unor împrumuturi de cărți. Ea presupune o bună organizare a fondurilor, o judicioasă aprovizionare cu cărți, o susținută preocupare pentru stimularea intereselor de lectură, un sistem permanent de informare cu privire la colecțiile bibliotecii comunale, păstrarea unei evidențe riguroase ca și o intensă muncă de atragere la lectură a noi și noi cititori.

Metoda de lucru la care m-am referit constă în antrenarea și folosirea unui activ obștesc.

Biblioteca noastră își sprijină activitatea pe un colectiv alcătuit din 9 membri, care realizează legătura permanentă dintre biblioteca de centru și filialele și punctele ei de împrumut. Membrii colectivului de sprijin participă la întocmirea planului de muncă, la analiza periodică a activității, la redactarea diferitelor materiale de propagandă a cărții. Lunar, la sediul bibliotecii comunale, ei se întrunesc în ședințe de lucru, în cadrul cărora se discută problemele ivite în perioada anterioară, se jalonează obiectivele pentru luna următoare, se distribuie sarcinile. Întrucît satele în care se găsesc filiale sînt departe de centru, s-a căutat ca cei ce le îndrumă activitatea să fie din localitățile respective.

Concepîndu-ne astfel activitatea și bucurîndu-ne de un sprijin permanent din partea consiliului popular comunal, sînt convinsă că vom reuși, chiar dacă nu prin salturi spectaculoase, dar din aproape în aproape, să obținem rezultate din ce în ce mai bune, asupra cărora vom mai reveni.

Aurelia STANCA

... filiala din Chișlaca

Satul Chișlaca, în care își desfășoară activitatea biblioteca filială de care mă ocup în mod voluntar, este situat în imediata vecinătate a satului de centru al comunei Craiva, la o distanță

de aproximativ 3 km, avind o populație de 1066 de locuitori.

Fiind învățătoare în satul Chișlaca, mi-am asumat responsabilitățile muncii de bibliotecară încă din anul 1968.

La început, munca cu cartea mi s-a părut anevoioasă, dar acum m-am obișnuit și am început să o practic cu interes și cu plăcere. Am avut de altfel, în tot acest răstimp, sprijinul bibliotecarei comunale, care și actualmente continuă să mă viziteze de două ori pe lună și să mă ajute efectiv în muncă. De la ea am deprins aranjarea cărților în sistemul accesului liber la raft și am aflat despre avantajele acestei metode. Împreună am operat o atentă purificare a fondului de carte de lucrările depășite ș.a.

Biblioteca își desfășoară activitatea în incinta căminului cultural, unde dispune de o încăpere proprie, mobilată în mod corespunzător. Fondul fix al bibliotecii este de 1246 de volume, în valoare de 7547,75 lei. Cărțile noi ne sînt detașate temporar de la biblioteca comună, pe bază de borderou. Într-o oarecare măsură am reușit să cunoșc gusturile de lectură ale cititorilor mei, astfel încît, în genere, solicit de la centru cărți care presupun că i-ar interesa. De altfel nu mă mulțumesc doar cu ce mi se trimite în baza acestor solicitări, ci de multe ori mă deplasez personal pentru a alege cărți pe placul cititorilor mei.

În scopul atragerii cititorilor la bibliotecă, am afișat în locuri vizibile (școală, cămin cultural, C.A.P.) orarul bibliotecii, programul acțiunilor de propagandă a cărții, precum și liste de recomandare, primite de la biblioteca comună, pe care le improspătăm periodic. În afară de aceste bibliografii de recomandare, bibliotecara comună ne pune la dispoziție și prezentări de cărți, recenzii, texte pentru manifestări de masă. Acțiunile de acest gen sînt organizate în colaborare cu colectivul de sprijin al bibliotecii din satul nostru. Din colectiv fac parte directorul de cămin, inginerul agronom de la C.A.P., învățătorii din sat. Fiecare din aceștia se ocupă de realizarea în bune condiții a propagandei cărții în sectorul său de muncă.

Datorită acestui sprijin permanent am reușit să antrenăm la lectură cititori din toate categoriile profesionale și de vîrstă. Astfel, între cititorii înscrși în anul 1971 au fost 20 de muncitori, 50 de țărani, 5 funcționari, 27 din alte categorii. Numărul volumelor împrumutate s-a cifrat la 1750. Bineînțeles că cei mai mulți cititori sînt totuși recrutați din rîndul elevilor (95), poate pentru că activitatea mea de bază favorizează acest fapt, poate pentru că sînt convinsă că tocmai spre această

(Continuare în pag. 279)

La liceul
„Ion Neculce”
din București

Un cerc experimental de biblioteconomie

prof. Nina JEMĂNEANU
Institutul de științe pedagogice

Pornindu-se de la ideea că cercurile de elevi ocupă un loc de seamă în pregătirea și formarea multilaterală a tinerilor, că ele îndeplinesc funcții instructive și educative specifice, în cadrul Liceului „Ion Neculce” din Capitală s-a trecut, încă din anul școlar 1970/1971, la experimentarea unui nou tip de cerc de activități — cercul de biblioteconomie.

Inițial, avind în vedere specificul cercului și nouitatea domeniului de studiu în cadrul liceului de cultură generală, au fost urmărite în primul rînd cîteva direcții generale: orientarea elevilor către o profesiune mai puțin cunoscută de ei, dar care le poate oferi multiple satisfacții intelectuale; formarea, încă din perioada învățămîntului mediu, a unor deprinderi de muncă intelectuală, necesare în desfășurarea oricărei profesii cu calificare superioară; introducerea unor forme de activități universitare încă din ultimele clase de liceu (alcătuirea de bibliografii, întocmirea de referate și recenzii, întocmirea de lucrări cu caracter științific), ca și familiarizarea elevilor cu investigațiile bibliografice și sistemul de regăsire a informațiilor.

Concomitent, s-a urmărit însă și realizarea unor obiective concrete: organizarea pe baze științifice a bibliotecii școlii cu ajutorul elevilor participanți la cerc, în orele de practică, stimularea și dezvoltarea interesului elevilor pentru bibliotecă.

În prima fază de organizare a cercului a fost alcătuită o programă cu caracter experimental, care cuprindea principalele probleme de tehnica muncii de bibliotecă; în plus, au fost prevăzute și cîteva teme de istoria bibliotecilor, istoria cărții și a tiparului, bibliografie generală și specială,

munca cu cititorii. Un capitol aparte prevede formarea deprinderilor de muncă intelectuală, însușirea metodelor generale de documentare, informare, conspectare, rezumare etc.

Încă din primele ore de cerc, am căutat să le demonstrez elevilor importanța problemelor abordate nu numai în vederea exercitării unei profesii, ci mai ales datorită caracterului interdisciplinar, polivalent al biblioteconomiei, să le sublinieze necesitatea însușirii tehnicilor elementare ale activității intelectuale.

Munca în cadrul cercului are în primul rând un caracter practic, iar noțiunile teoretice sînt introduse pe măsură ce elevii fac ei înșiși cunoștință cu diversele aspecte ale muncii de bibliotecă.

Iată, în acest sens, cum au fost predate noțiunile din cadrul temei „Catalogarea”. A fost vizitată mai întâi o bibliotecă publică, unde elevii au putut studia pe concret un sistem complet de cataloage și modul de organizare a fișelor în fiecare catalog. În orele imediat următoare, după predarea principalelor noțiuni teoretice de catalogare, elevii au întocmit fișe de catalog, apoi le-au organizat alfabetic și sistematic. Noțiunile teoretice predate au fost pe deplin însușite de elevi, iar munca practică le-a dat satisfacții și le-a întărit încrederea în forțele proprii.

În acest fel, biblioteca școlii a devenit un adevărat laborator de experimentare, în care elevii își desfășoară cea mai mare parte a orelor de cerc.

Aș dori ca, pe măsură ce elevii încep să se familiarizeze cu problemele specifice prelucrării publicațiilor, să încercăm ca unele ore practice să se desfășoare și în alte biblioteci decît cea a liceului nostru, eventual în biblioteci publice mai mari sau în biblioteci universitare. În acest fel, elevii s-ar încadra mai ușor în atmosfera unei biblioteci de studiu, și-ar lărgi considerabil sfera de cunoștințe, ar cunoaște și activitățile specifice bibliotecii publice sau științifice, s-ar atașa mai profund de profesia de bibliotecar.

Pentru a putea urmări în timp evoluția acumulării cunoștințelor și eficiența didactică a acestui cerc, la începutul primului an de studiu am testat printr-un chestionar nivelul cunoștințelor elevilor — membri ai cercului de biblioteconomie — referitoare la bibliotecă și la munca intelectuală. Din analiza datelor obținute a reieșit clar că elevii nu au o viziune precisă asupra rolului și importanței bibliotecii în general, asupra activităților și serviciilor pe care ea le poate oferi; de asemenea, că puținele lor cunoștințe de tehnica documentării nu pot constitui o bază pentru formarea unor deprinderi temeinice de muncă intelectuală.

Sondajul deci a atestat pe deplin necesitatea funcționării unui astfel de cerc în cadrul liceului de cultură generală și a constituit un bun îndrumar în organizarea inițială a cercului.

La sfîrșitul primului an de studiu, a fost aplicat aceluiași subiect — membrii cercului de biblioteconomie — un alt chestionar, similar primului. Răspunsurile recoltate la acest al doilea sondaj au avut o valoare stimulativă pentru elevi și au contribuit la îmbunătățirea programei anului I și la organizarea activității anilor II și III.

Analiza rezultatelor obținute în primul an de studiu a condus la cristalizarea următoarelor concluzii:

— Activitatea în cadrul cercului trebuie să se desfășoare în continuare pe linia alternării transmiterii cunoștințelor teoretice cu activitatea practică. Acest sistem oferă posibilitatea acumulării unui bagaj considerabil de cunoștințe, într-un ritm rapid și cu maximă eficiență.

— Volumul de cunoștințe biblioteconomice avînd puncte de interferență cu alte discipline (științe sociale, beletristică, științele naturii) trebuie mult mărit, în vederea familiarizării elevilor cu sistemele de informare specifice epocii moderne.

— Cunoștințele cuprinse în capitolul „Deprinderi de muncă intelectuală” trebuie echilibrat pe întreaga perioadă de activitate a cercului (primii trei ani de liceu), în corelație cu fiecare din celelalte capitole propuse pentru studiu.

— Activitatea în cadrul cercului va avea o eficiență sporită prin organizarea activităților practice pe grupuri mici, în cadrul cărora se va putea realiza atât individualizarea transmiterii și formării deprinderilor practice, cît și cooperarea între membrii grupului.

După aproape doi ani de activitate, cercul de biblioteconomie de la Liceul „Ion Neculce” din București și-a dovedit pe deplin eficiența și utilitatea.

(Urmare din pag. 278)

categoria de cititori sînt datoare să-mi concentrez în primul rînd atenția, pentru ca printr-o îndrumare atentă, plină de tact pedagogic, să le pot sădi în inimă dragostea față de carte, să le creez deprinderi temeinice de lectură și de informare, să le cultiv aptitudinile pentru auto-educație. Calitatea mea de bibliotecar îmi oferă această prețioasă posibilitate de a colabora cu mine ca învățătoare, pentru a depăși dificultățile generate de persistența unor deficiențe în ceea ce privește pedagogia lecturii în școală.

Viorica VIJDEA

Aplicarea unui model matematic pentru stabilirea numărului optim de exemplare-cărți necesare fondului de împrumut al unei biblioteci*

Maria BREBAN
Vasile NUSSBAUM
Biblioteca centrală universitară
din Cluj

Determinarea numărului optim de exemplare dintr-un titlu și, legat de aceasta, durata perioadei de împrumut constituie una din problemele majore încă nerezolvate de serviciile de împrumut ale bibliotecilor. Într-o bibliotecă cu o îndelungată experiență se poate ajunge uneori la anumite soluții apropiate de cea optimă în mod cu totul empiric. În zilele noastre însă, când numărul tipăriturilor și al cititorilor au crescut considerabil, se impune găsirea unor metode de determinare mai precise. În studiul de față prezentăm o modalitate de determinare a numărului optim de exemplare dintr-un titlu, pe de o parte, și a timpului optim de împrumut, pe de alta, cu ajutorul unor modele matematice ale cercetării operaționale, mai precis, ale teoriei așteptării, care studiază fenomenele de aglomerare.

Ideal, fiecare cititor ar trebui să obțină publicația cerută fără să fie obligat să aștepte. Acest ideal însă e irealizabil, cu

*) Studiul privitoare la aplicarea unor metode matematice în munca de bibliotecă — cu excepția activității de documentare — sînt sporadice în literatura de specialitate. Menționăm că după redactarea acestui studiu ne-a parvenit cartea *Library Effectiveness: A System Approach*, de Philip M. Morse (Massachusetts, The M.I.T. Press, 1969, 207 p), în care este abordată și tema articolului de față. Colectivul de metodologie al Bibliotecii centrale universitare din Cluj are intenția de a continua investigații similare și experimente în practica de bibliotecă.

excepția manualelor poate, caz în care se tinde să se achiziționeze un număr suficient de exemplare, în așa fel încît fiecare student să obțină manualul pentru toată durata anului universitar.

Șirul de așteptare apare atunci cînd nu există posibilitatea satisfacerii tuturor cerințelor în mod simultan. De pildă, la unele publicații serviciul de împrumut al unei biblioteci nu poate satisface în același timp toate solicitările, formîndu-se un șir de așteptare. Este vorba, evident, de acele publicații, titluri de cărți, care sînt mult solicitate.

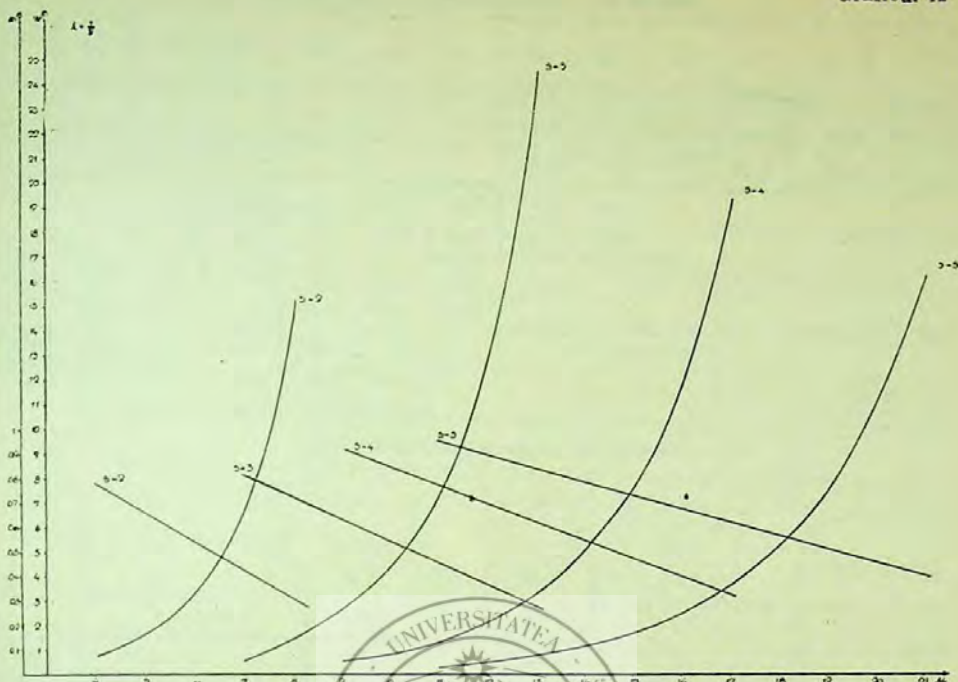
Dacă timpul de împrumut e lung, timpul de așteptare e mare, iar probabilitatea ca la o solicitare cartea să se găsească în depozit e mică. Și invers, timpul de așteptare scade și probabilitatea ca la o solicitare cartea să se afle în bibliotecă crește o dată cu micșorarea timpului de împrumut.

Tot astfel, un număr suficient de mare de exemplare dintr-un titlu mult solicitat permite mărirea timpului de împrumut, menținînd șirul de așteptare în limitele dorite.

Pentru rezolvarea problemei propuse, trebuie mai întîi să fie precizate și stabilite cantitativ unele noțiuni.

Solicitarea mare variază în funcție de fiecare bibliotecă în parte. Unele titluri sînt des cerute, altele mai puțin. Este vorba de stabilirea numărului de solicitări pentru publicațiile frecvent cerute. În mod practic, pentru determinarea cantitativă a solicitării, se propune ca în cursul unui interval mai mare de timp — de pildă, un an — să se adune toate buletinele de cereri de împrumut (satisfăcute și nesatisfăcute) și să se aranjeze după titlu. Dacă, de pildă, s-au depus 600—700 de buletine pentru titlul cel mai căutat, înseamnă că solicitarea maximă a fost — în medie — de două cereri pe zi. Bineînțeles, la determinarea „solicitațiilor mari“ nu se va lua solicitarea maximă, ci una din solicitări care poate fi considerată mare.

Avînd în vedere faptul că în cazul bibliotecii de împrumut componența cititorilor ei se schimbă la intervale mari, cifra calculată în baza investigației de mai sus are o stabilitate, deci o valabilitate pentru mai mulți ani. Socotită pe unitate de timp (în cazul nostru o zi) cifra ne va indica venirea, adică numărul de cereri de împrumut pe o zi (λ). Iar timpul minim de împrumut (μ), probabilitatea minimă ca publicația să fie disponibilă (P) și maximul timpului mediu de așteptare (W) sînt cifre convenționale care pot fi stabilite cu ajutorul metodei de investigație sociologică, urmărindu-se cerințele cititorilor. Astfel, timpul minim de împrumut nu poate fi prea mic, de-

oarece o carte — în condiții obișnuite — nu poate fi citită, cu atât mai puțin studiată, în două sau trei zile. Pe baza rezultatelor anchetei se va putea stabili timpul minim de împrumut, care va fi de 5, 6, 7... 10 sau chiar mai multe zile.

Probabilitatea ca publicația să fie disponibilă se notează de la 0 la 1. $P > 0,5$ înseamnă, în această notație, că un titlu solicitat la întâmplare este mai probabil să fie disponibil decât ca el să fie împrumutat. Dacă titlul e împrumutat, se cere stabilirea timpului maxim de așteptare ca beneficiarul să obțină titlul solicitat.

Pentru a determina timpul optim de împrumut, numărul necesar de exemplare dintr-un titlu și probabilitatea ca cel puțin un exemplar din titlul solicitat să fie disponibil, am ales modelul „cu mai multe stații” din teoria așteptării.

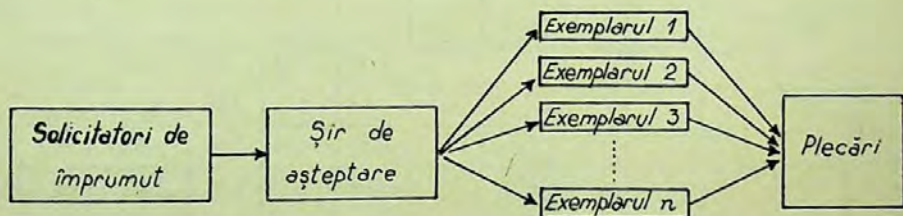
Schematic, modelul se prezintă astfel :

Modelul ales presupune că :
— venirile solicitatorilor de împrumut sînt infinite, întimplătoare și independente ;

— venirile urmează legea Poisson, iar distribuția intervalelor dintre două venituri consecutive — o lege exponențială negativă de parametru λ , care reprezintă intervalul mediu dintre venituri. Astfel, probabilitatea ca în orice interval de timp $(t, t + \delta)$ să se producă o venire este de $\frac{1}{\lambda} e^{-\lambda \delta}$, unde λ e o constantă care indică numărul mediu de venituri în unitatea de timp δ ;

— împrumuturile sînt independente, urmează o lege exponențială negativă cu parametru μ , unde μ este timpul mediu de împrumut ;

— există mai multe stații, adică mai multe exemplare dintr-un titlu ;

Tabelul nr. 1 (corespunzător graficului A)

S \ μ		μ												
		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2	P	0,77	0,67	0,54	0,43	0,29								
	W	0,76	1,66	3,38	6,71	14,22								
3	P				0,80	0,73	0,65	0,56	0,46	0,35	0,26			
	W				0,59	1,56	2,66	4,44	7,46	12,94	24,70			
4	P						0,87	0,83	0,77	0,71	0,65	0,55	0,49	
	W						0,53	0,86	1,38	2,15	3,30	5,27	7,64	
5	P								0,93	0,89	0,85	0,81	0,76	
	W								0,33	0,52	0,81	1,21	1,77	

Tabelul nr. 2 (corespunzător graficului B)

S \ μ		μ								
		4	5	6	7	8	9	10	11	
3	P	0,82	0,70	0,56	0,39	0,21				
	W	0,43	1,12	2,66	6,77	19,14				
4	P			0,85	0,74	0,62	0,49	0,35	0,19	
	W			0,41	1,12	2,27	4,61	9,97	26,84	
5	P					0,84	0,77	0,69	0,59	
	W					0,55	1,04	1,91	3,42	
6	P							0,85	0,79	
	W							0,56	0,97	

Tabelul nr. 3 (corespunzător graficului C)

S \ μ		μ										
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3	P	0,76	0,56	0,30								
	W	0,48	1,77	7,02								
4	P		0,81	0,68	0,49	0,26						
	W		0,37	1,06	3,06	10,33						
5	P			0,91	0,76	0,63	0,45	0,24				
	W			0,11	0,79	1,75	4,43	13,73				
6	P					0,82	0,72	0,58	0,43	0,22		
	W					0,50	1,14	2,53	5,66	17,14		
7	P						0,87	0,83	0,68	0,53	0,39	0,21
	W						0,36	0,78	1,62	3,35	7,36	20,60

16	17	18	19	20	21
0,40	0,31				
11,93	19,50				
0,71	0,65	0,58	0,52	0,45	0,37
2,57	3,68	5,19	7,59	11,34	16,64

12	13	14	15	16
0,45	0,38			
6,65	12,10			
0,73	0,64	0,55	0,48	0,43
1,64	2,84	4,74	7,81	13,80

— stațiile sînt socotite paralele, adică beneficiarul nu are preferință pentru un anume exemplar;

— exemplarul disponibil va fi primit de primul solicitator din șir, adică se respectă disciplina așteptării: „primul venit, primul servit“.

În modelul „cu mai multe stații“ se aplică următoarele formule de calcul:

$$\rho^* = \frac{\rho}{s}, \text{ unde}$$

$\rho = \frac{\lambda}{\mu}$ și $S =$ numărul de exemplare dintr-un titlu.

Acest raport e denumit *factor de serviciu* și indică media numărului solicitatorilor care vin în perioada unui singur timp de împrumut.

Dacă $\rho \geq 1$, șirul de așteptare e nelimitat.

Dacă $\rho < 1$, capacitatea sistemului e corespunzătoare.

Dacă $\rho \ll 1$, șirul de așteptare, practic, lipsește.

Astfel se va lua în considerare cazul $\rho < 1$, ce presupune $\mu > \lambda$:

$$P_0 = \frac{1}{\frac{\rho^s}{s! (1-\rho^*)} + \sum_{n=0}^{s-1} \frac{\rho^n}{n!}}$$

Raportul ne arată probabilitatea că în intervalul de timp $(t, t + \delta)$ în sistem nu se află nici o unitate.

$$p (>0) = \frac{P_0 \rho^s}{s! (1-\rho^*)}$$
 ne arată proba-

bilitatea că un solicitator trebuie să aștepte.

$P = 1 - p (>0)$ ne va indica deci probabilitatea ca titlul solicitat să fie disponibil și, în sfîrșit,

$w = \frac{\rho^s}{s! (1-\rho^*)^2} \mu$ P_0 indică timpul mediu de așteptare al solicitatorului care nu găsește disponibil titlul cerut.

Folosindu-ne de formulele modelului descris mai sus, am întocmit 3 grafice (A, B și C) pe care le prezentăm pentru ilustrare.

Astfel, presupunem că un titlu este cerut, în medie, la 2 zile, 3 zile, 5 zile o dată, iar timpul de împrumut este de 4 zile, 5 zile... 20 zile. Adică, numărul mediu

de venituri pentru o zi $\lambda = \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{5}$, respectiv împrumutul socotit pentru o zi $\mu = \frac{1}{4}, \frac{1}{5}, \frac{1}{20}$.

În exemplele noastre nu am luat cifre prea mari, deoarece acestea ar necesita calcule ce pot fi efectuate numai cu ajutorul mașinilor de calcul.

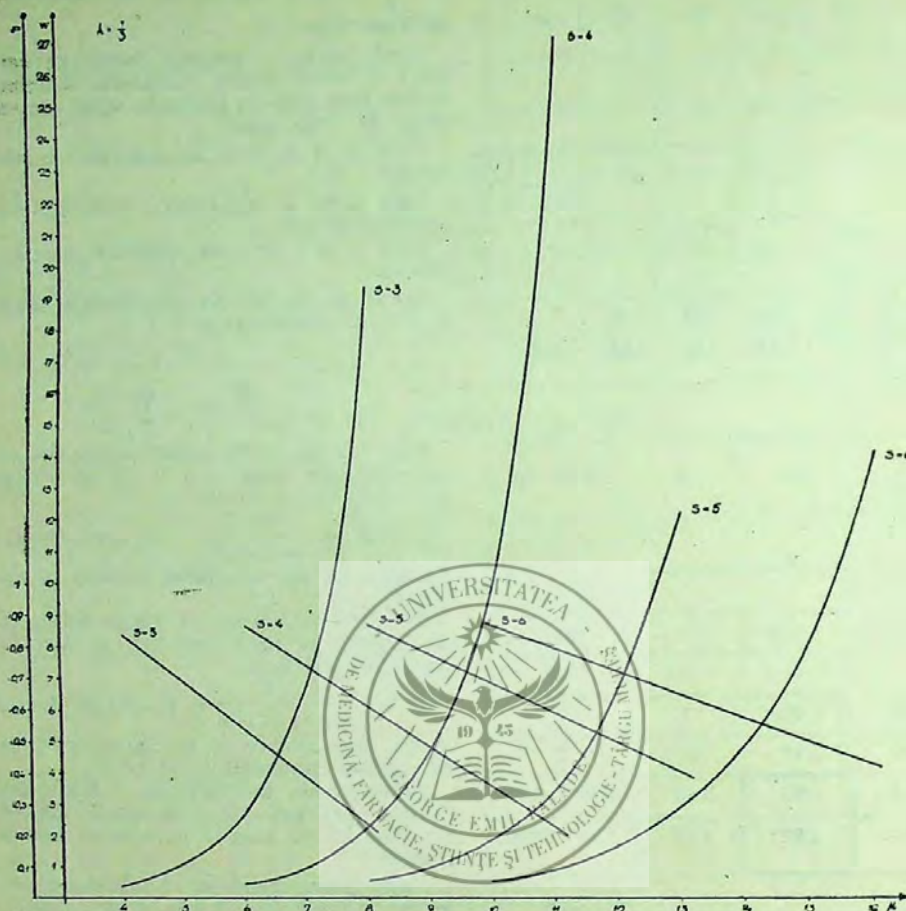
1. Cazul cînd un titlu este cerut, în medie, la 5 zile o dată

$$\lambda = \frac{1}{5}$$

Tabelul nr. 1 (corespunzător graficului A)

Potrivit tabelului nr. 1, timpul optim de împrumut (μ) este:

- la 2 exemplare, 5 zile ($P > 0,5$, $W < 2$ zile);
- la 3 exemplare, 9 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile);
- la 4 exemplare, 12 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile);
- la 5 exemplare, 16 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile).

2. Cazul cind un titlu este cerut, in medic, la 3 zile o dată $\lambda = \frac{1}{3}$

Tabelul nr. 2 (corespunzător graficului B)

Potrivit tabelului nr. 2, timpul optim de împrumut (μ) este :

- la 3 exemplare, 6 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile) ;
- la 4 exemplare, 8 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile) ;
- la 5 exemplare, 10 zile ($P > 0,5$, $W < 2$ zile) ;
- la 6 exemplare, 13 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile).

3. Cazul cind un titlu este cerut, in medie, o dată la 2 zile $\lambda = \frac{1}{2}$

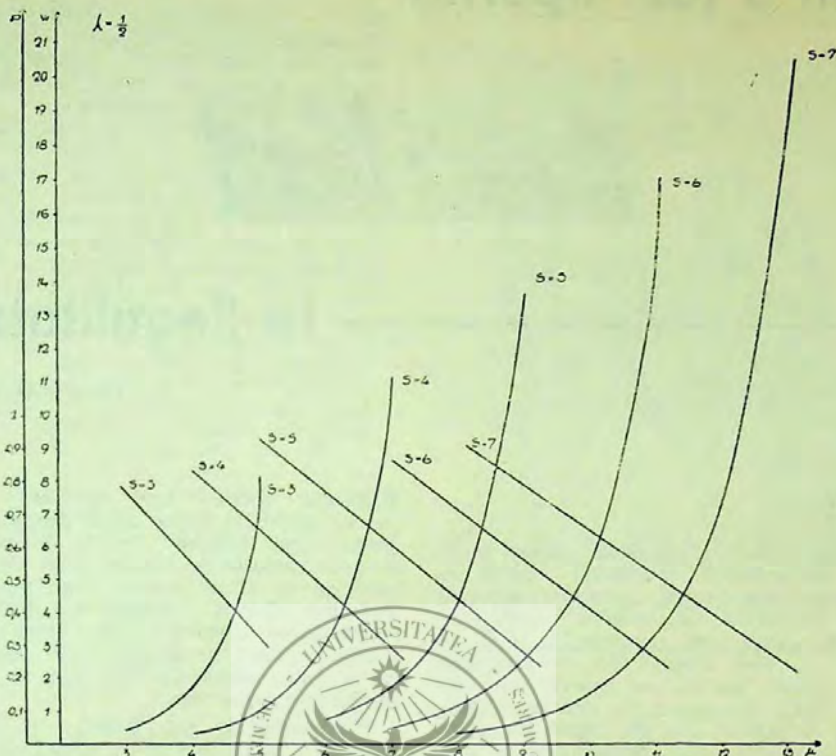
Tabelul nr. 3 (corespunzător graficului C)

Potrivit tabelului nr. 3, timpul optim de împrumut (μ) este :

- la 3 exemplare, 4 zile ($P > 0,5$, $W < 2$ zile) ;
- la 4 exemplare, 6 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile) ;
- la 5 exemplare, 7 zile ($P > 0,5$, $W < 2$ zile) ;
- la 6 exemplare, 9 zile ($P > 0,5$, $W < 3$ zile) ;
- la 7 exemplare, 10 zile ($P > 0,5$, $W < 2$ zile).

Din graficele și tablele prezentate se poate decide și asupra numărului optim de exemplare, considerind timpul de împrumut constant.

De remarcat faptul că la fiecare curbă (mai ales la acelea unde solicitarea de împrumut, λ , e mare) există un prag, de unde curba urcă vertiginos. Sînt

cazuri cind mărirea timpului de împrumut cu o singură zi cauzează un timp de așteptare considerabil. De exemplu, în cazul cind un titlu e cerut o dată la 2 zile și biblioteca dispune de șapte exemplare, la un termen de împrumut de 12 zile se așteaptă, în medie, 7,36 zile. Dacă termenul se prelungeste cu o zi, timpul de așteptare va fi 20,6 zile.

În concluzie: Dacă se vor întocmi grafice pentru diferite solicitări (λ) și numere de exemplare (S), atunci bibliotecile — care vor stabili cantitativ noțiunea de „solicitare mare” în baza investigației amintite — vor putea stabili cu ușurință termenul optim de împrumut, respectiv numărul de exemplare necesare la un termen de împrumut fix.

Referințe:

1. CIUCU, G. Elemente de teoria probabilităților și statistică matematică. București, Editura didactică și pedagogică, 1963.
2. GOYAL, S. K. Application of Operational

Research to Problem of Determining Appropriate Loan Period for Periodicals.

[Aplicarea cercetării operaționale la problema determinării perioadei optime de împrumut pentru periodice]. In: Libri, 20 (1970), nr. 1-2, p. 94-100.

România Liberă!

în ilegalitate (III)

Livia BACARU

MUNCA

Începutul celui de-al doilea război mondial, dezlănțuirea întregului aparat al Siguranței din timpul dictaturii antonescieni împotriva luptătorilor comunisti, căderea tipografiei centrale a C.C. al P.C.R. au fost citeva din evenimentele care, pentru partid, au marcat un moment dificil din punct de vedere organizatoric și politic. Ele au impus reorganizarea activității sale conspirative în sensul întreruperii apariției ziarului *Scinteia* și a editării unui ziar al frontului patriotic antihitlerist care a fost *România liberă*.

Pînă la definitivarea programului de editare a acestui organ, în str. Radu de la Afumași s-au lucrat numai tipărituri ale partidului: ordine de zi asupra mersului războiului, instrucțiuni ale C.C. al P. C. R. către muncitori, către populație, pentru acțiuni antihitleriste, antirăzboinice, diverse materiale teoretice, manifeste, printre primele tipărituri numărându-se și *Platforma-program din 6 sept. 1941*.

Apariția fiecărui material avea un profund răsunset în conștiința oamenilor, cu atât mai mult cu cât ei intuiau condițiile drastice în care era realizat. Dar cu toată imaginația lor ei nu puteau bănui ce elaborare atentă, ce tipărire migăloasă, ce efort psihic și fizic conținea fiecare pagină, fiecare bucată de hirtie ce le aducea mesajul partidului însuflindu-le entuziasmul și întărindu-le încrederea în cauza lor.

Paralel cu editarea materialelor partidului comunist, se pregătea deschiderea celei de-a doua secții a tipografiei clandestine care avea să tipărească materialele Uniunii Patrioților și oficiul ei,

România liberă. Moșul procura hirtie, litere, cerneală, bună parte din ele prin intermediul fraților Bernat proprietari ai unui depozit de hirtie, omul de legătură cu ei fiind uneori chiar soția sa, Dorothea Cerbu. Literelor au fost procurate și cu ajutorul citorva tovarăși angajați în mari tipografii, unde provocau, nu o dată, percheziții din partea Gestapoului și a Siguranței.

Transportul lor prin filiera raziilor germane era făcut uneori de Agnes, fiica lui Moșul, elevă de 13—14 ani care fusese introdusă treptat în această muncă. În ghiozdanul ei se afla un penar special construit pentru ascunderea literelor sau a titlurilor culese, mai ales ale celor necesare la tipărirea documentelor civile.

Între timp, pornind de la machetele făcute de *Mihai* se stabilise și un prim format al ziarului, destul de mare, cu șase pagini ceea ce le-a creat tipografilor neînchipuite greutăți în realizarea lui. Titlul ziarului a trecut și el prin trei forme, ultima din ele fiind cea care se află și astăzi în capul ziarului, mărită firește, proporțional cu dimensiunile paginilor actuale. Astfel, în decembrie 1942 a început să se lucreze la primul număr ilegal al *României libere* care a apărut la 28 ianuarie 1943.

Pe lângă aceste două secții principale ale tipografiei clandestine, anume cea a Partidului Comunist — cu un fel de hirtie, un fel de cerneală și de caractere — și cea a Uniunii Patrioților, cu altă hirtie, altă cerneală și alte caractere, se mai tipăreau acolo, atunci cînd nevoia o cerea, și alte categorii de imprimate. Unele din acestea erau tipăriturile de protecție, camuflajele în spatele cărora se ascundeau tipăriturile celor două organiza-

ții. Aceste măști — supracoperte — erau proiectate, fie după modelul programelor de cinematograf, cu titlul filmului care rula atunci, fie ca plicuri cu produse farmaceutice, ca ambalaje de săpun și de țigări, ca reclame de loterie etc. Scopul urmărit de dispozitivul conspirativ prin aceste măști protectoare era acela de a conferi un maximum de securitate minuirii materialelor și de a pune la îndoială celor cercetați pentru vina de a se fi găsit asupra lor asemenea tipărituri justificarea că n-au știut ce conține acel program, acel plic, acel ambalaj.

În sfârșit, în tipografia clandestină se mai confecționau ocazional și documente civile: acte de naștere, buletine de identitate, pașapoarte, livrete militare, legitimații de călătorie, destinate reîntegrării în activitate a unor tovarăși blocați, urmăriți, vulnerabili. Pe hirtie specială, cu filigran, procurată de *Moșul*, cu ajutorul unor legături ce le avea la Fabrica de timbre, *Mihai* și *Aurel* tipăreau documentele cerute, cercetind amănunțite originalele cu lupa spre a le descoperi caracteristicile, urmărind orice greșeală, orice anomalie, — mergând până la a imita ciupiturile observate la anumite litere, până la a omite o linie, un punct, un semn care lipsea pe original — de teamă ca nu cumva ele să fie indicii pentru agenții Siguranței specializați în descoperirea actelor false.

Mihai, *Aurel*, *Mimi* povestesc despre munca lor simplă, firesc, fără patetism, fără dramaturgie. Misiunea încredințată de partid a îndeplinit-o fiecare în virtutea conștiinței de comunist, a disciplinei conspirative și mai ales a încrederii în dreptatea cauzei pentru care lucra. Dar nu este greu de înțeles că faptele lor nu sînt fapte obișnuite, că tot ceea ce au făcut atunci, munca aceea anonimă cu un larg ecou în întreaga țară și chiar peste hotare, nu s-a putut desfășura fără o mare tensiune, fără un uriaș efort, fără momente de — credem că se poate spune — frică, sentiment atît de firesc, învinse toate printr-o voință dirză, prin devotament față de partid, prin ura față de cotorpitorii fasciști.

Numai așa se poate înțelege cum a fost omenesc posibil ca *Mihai* și *Aurel* să îmbogățască zestre de litere a tipografiei prin caractere desenate și tăiate de ei în linoleum, în cauciuc, în lemn, ori gravate în plumb, pentru a diversifica titlurile și sublinierile din tipăriturile partidului și din cele de protecție. Erau materiale în care puteau interveni cu toată inventivitatea — firește sub rezerva aprobării conducerii partidului care făcea corectura și dădea bunul de tipar — căutînd să confere manifestului și o estetică grafică și o nuanțare menită să

Un plic „mască” al unei lucrări interzise.

sugestioneze, să impresioneze. Aceste intervenții cu elemente particulare, neînținite în tipografiile obișnuite se puteau face în materialele de partid destinate unei păturii largi de cititori din țară, în majoritatea lor muncitori și țărani cărora trebuia să te adresezi pe scurt, cu sublinieri vizibile, fără formulări pretențioase, inaccesibile lor. Procedul era sînt și din punct de vedere conspirativ deoarece diferența tipăriturilor realizate în cele două secții, și niciodată Siguranța n-a bănuit că ele sînt produse în aceeași tipografie.

Este simplu de imaginat ce înseamnă să confecționezi cu resurse proprii toate aceste elemente grafice, cită precizie, cită răbdare, cit timp și cită muncă investeau cei doi tipografi în realizarea zăfului unui manifest pe care apoi îl tipăreau pe hirtie pelur sau velină, în tiraje mari, unele chiar în 5000—10 000 de exemplare, parte din ele ajungînd și peste hotare, în Uniunea Sovietică, în Germania, prin legăturile internaționale pe care le avea partidul chiar și în condițiile războiului.

Nu trebuie să se uite nici o clipă că toate acestea se realizau pe un „Boston” mic cu o suprafață de tipărire de numai 15x30 cm. Dimensiunile reduse ale mașinii au creat probleme mai ales la tipărirea *României libere* începută în decembrie 1942, cu primul număr apărut la 28 ianuarie 1943, iar cu un format mai mare a cărui pagină trebuia introdusă

În lupta pentru distrugerea definitivă a fascismului german.
 (și în lupta pentru câștigarea și menținerea)
 Organizații în țara și în străinătate.
 Subțorii și distribuții în toate cele patru regiuni de război.
 Formează grupuri de muncitori, țărani și alungați pe cotești
 din țară!

TRĂIAScă FRONTUL UNIC MUNCĂTORESC!
 TRĂIAScă LUPTA DE ELIBERARE A POPORULUI ROMÂN!
 MOARTE COTROPITORILOR NEMȚI ȘI TRĂDĂTORILOR DE ȚARĂ
 DIN SEULĂA LOR!

1944

FRONTUL UNIC MUNCĂTORESC

CITEȘTE! ...și dă-îmăi departe!

LOTERIA DE STAT

ULTIMA TRAGERE

În această loterie de bilete începe
 la 10 zile de la constituirea sa, să se
 distribuie ca și în toate țările, în cea
 mai mare câștigătoare de bani și
 să se facă tot posibilul
 pentru izbăvirea
 tuturor bătăliilor și războaielor de Pace!

MOARTE FAȘCISMULUI!

TRĂIAScă FRONTUL UNIC MUNCĂTORESC!
 TRĂIAScă LUPTA DE ELIBERARE A POPORULUI ROMÂN!
 MOARTE COTROPITORILOR NEMȚI ȘI TRĂDĂTORILOR DE ȚARĂ
 DIN SEULĂA LOR!

FARMACIA "SALVATOR"
 "SALVATOR" - în Calea Victoriei nr. 11

SALICILAT

Tablete pentru durere
 "Model de încredere"

de patru ori în „Boston”, în patru poziții diverse, imprimându-se de fiecare dată numai câte un sfert din ea. Efectuarea în patru timpi a celor șase pagini cite a avut ziarul la început — la cele 800-1 000 de exemplare scoase atunci — echivala cu 4x6x800 sau 4x6x1 000 de pagini tipărite în condiții normale. Dar greutatea mare nu provenea în primul rând din timpul cheltuit cu tipărirea ci din asamblarea sferturilor, operațiune care trebuia făcută cu o grijă și cu o artă ce atinge perfecțiunea.

Meritul de a fi realizat acest ansamblu desăvârșit este al lui Aurel în mîntea căruia era mereu prezentă grija de a nu lăsa să se observe tehnica tipăririi în rate pentru a nu sugera Siguranței și Gestapoului ideea că aceste materiale sînt scoase de o mașină mică.

Etapa a doua în care, pentru a fi mai ușor minuit de cititorii clandestini, dimensiunile ziarului au fost reduse, paginile au putut fi tipărite prin introducerea numai de două ori în mașină, deci cite o jumătate o dată, a însemnat un mare câștig de timp la tipărire. Era și foarte necesar să se găsească o soluție mai rapidă deoarece se ajunsese la un tiraj de 2 500—3 000 de exemplare. Trebuia să se țină seama și de faptul că timpul afectat culegerii primei pagini era destul de lung deoarece operațiunea se făcea manual, cu un corp de literă minuscul: Nonpareille (corp 6) și chiar Perla (corp 5), practic de grosimea unor ace cu gămălie. După ce se scotea primul exemplar, Mihai și Aurel îl colaționau cu manuscrisul, primul făcînd și corectura. Urma apoi tipărirea și, paralel cu ea, culegerea celei de-a doua pagini. Fiind litere puține, paginile următoare nu puteau fi culese pînă cînd nu se desfăcea materia celor anterioare și nu se așeza fiecare literă în caseta ei.

Ritmul de muncă era de multe ori grăbit de numărul mare al materialelor intrate în tipografie. Dacă tipăriturile partidului aveau o frecvență aproape regulată, cele ale Uniunii Patrioților, ziarul, scrisorile deschise, manifestele se aglomerau uneori, impunînd perioade de muncă în care nu se dormea, nu se mîncea, ci se lucra fără întrerupere.

Capacitatea de tipărire a unui „Boston” este de 300—500 exemplare într-o oră. Cînd se lucra la *România liberă* se realiza un tiraj de 1 200 de imprimări pe oră. Or, în situația tipăririi fiecărei pagini pe sferturi sau pe jumătăți însemna că se obțineau în acest interval de timp

Manifeste și diverse... „ambalaje” pentru transportul lor.

fie 300, fie 600 de pagini. Dar ziarul avea uneori patru, alteori șase, alteori chiar opt pagini. Pentru un tiraj de numai 1 000 de exemplare trebuiau trase deci 4 000 sau 6 000 sau 8 000 de pagini, fără să mai vorbim de timpul când se tipăreau 3 000 de exemplare. Aceste cifre trebuie înmulțite cu patru în perioada când se tipăreau pe șferti și cu doi când se tipăreau pe jumătăți. Rezultatul va echivala nu cu ore, ci cu zile de muncă efectuată într-un ritm fără precedent.

Tabloul unor zile ca acestea ni-l va înfățișa pe *Mihai* culegând în „chilie“ cum i se spunea acelei cămăruțe unde lucra el. Dar el nu putea culege mișcându-se pe orizontală, cum se obișnuia în tipografia, ci pe verticală, suind și coborând niște trepte pentru a-și aduna de pe nivele diferite literele de care avea nevoie. Și oricine, privind o pagină de ziar ori un manifest, își va da seama că avea nevoie de multă mișcare pentru a crea acel ansamblu cu titluri și rubrici diferențiate. La început el primea prin *Moșul* toate indicațiile de paginație, de tehnoredactare. Fiecare spațiu era dinainte calculat și totuși s-a întimplat, nu o dată, ca să fie nevoit să desfacă și să reculegă un articol, o coloană pentru că în spațiul indicat nu încăpuse un rând sau chiar un cuvânt. Mai târziu prin îngreunarea condițiilor conspirative de legătură cu exteriorul a fost însărcinat, a trebuit să facă singur tehnoredactarea și macheta și corectura, totul foarte repede și foarte bine. Imaginația sa lucra tot atât de febril, ca mâinile pentru a realiza tipăriunile nu numai rapid ci și sugestiv, armonios, încât să placă ochiului, să invite la lectură, să convingă și să mobilizeze prin reliefaarea sensurilor din text. Aceasta cu atât mai mult cu cât *România liberă* era conceput ca un ziar mai elevat în care articolele, ce se adresau și păturii intelectuale, erau scrise într-un stil mai pretențios, chiar cu neologisme. Aceste condiții impuneau și o mare grijă pentru paginație, stil, corectură în care nu era îngăduit să se strecoare nimic diletantic, nimic improvizat.

Aurel, în acest timp realiza performanța de a dubla sau tripla capacitatea mașinii de tipărit făcând de mii, de zeci de mii de ori aceeași mișcare cu brațele, dar urmărind mereu culoarea cernelii, modul de asamblare al părților paginii, lizibilitatea.

Mimi avea în sarcină fălțuirea tuturor materialelor ceea ce pare, dar nu este întotdeauna simplu de făcut, dacă se ține seama mai ales de acele manifeste camufla-te sub programe de spectacole sau ambalaje de medicamente care cereau o anumită pliere, o anumită închidere.

DEUTSCHE SOLDATEN! UNTEROFFIZIERE UND OFFIZIERE!

VERWENDE GENERALE DER WEHRMACHT, ERWÄHNE DAS ERWÄHNTE DEM ERLEY
VERBODENEN WITTESEN DER GEGEN DIE FÜRSTUNG DER KRIEGE EIN WENN SIE VERBODENEN
WEHRMACHT UND DAS DEUTSCHE VOLK BEWÄHRT UND DIE DEUTSCHE FÜRSTUNG BEWÄHRT
UND WILK KRIEG, BEWAHRE SICH VOR VERLEUMDUNG, BÖSHEIT UND DER VERLEUMDUNG ANGEHÖRENDE
DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT, DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT

DER FÜRSTUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT, DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT
DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT, DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT
DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT, DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT

MIT HITLER! MIT HITLER! MIT HITLER!
MIT DEM NAZIBÄUBERER!
MIT DEM NAZIBÄUBERER!

DER MIT DER FÜRSTUNG DER DEUTSCHE VOLKES, DER WEHRMACHT UND ERLEY BEWAHRE GENERALE.

DEUTSCHE SOLDATEN! UNTEROFFIZIERE UND OFFIZIERE!

DER NAZIBÄUBERER VOLL, DER GEGEN SEINEN WILLEN IN DEN NAZIBÄUBERER BEWAHRE
MANGELNEN WIRD,
DIE UNTERSCHENKEN DIESEN KRIEG NICHT WEITER FORTZUSETZEN!
ES WILK DEN FRIEDEN, WILK SEIN FRIEDLICH UND UNANGEHÖRIGKEIT!
NICHT WILK DEN NAZIBÄUBERER NICHT ANGEHÖRENDE!

VERLEUMDUNG DER NAZIBÄUBERER BEWAHRE BEWAHRE BEWAHRE BEWAHRE BEWAHRE BEWAHRE
DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT, DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT
DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT, DIE VERLEUMDUNG WIRD VON DER JUSTIZ VERFOLGT

WILK SEINER RECHT! ENTSCHEIDEN SICH SIE VOR SICH SICH, SICH SICH DER
GLEICHEN SICH SEINER VOLKES SICH SICH.
WER SICH UNTEREM VOLKE UND SEINEM WILLEN ENTGEGENSTELLT,
WIRD UNBEWAHRE VERNICHTET!

MACHT SCHLUSS MIT DEM KRIEG! VERWELGT HITLER DEN GEHÖRHEIM!
RETTET DEUTSCHLAND VOR DEM UNTERGANG! RETTET DURCH
ENTSCHEIDENEM KAMPF FÜR DEN FRIEDEN, EUER LEBEN UND DAS
LEBEN EUERER FAMILIEN!

NIEDER MIT HITLER UND SEINEN KNECHTEN!
NIEDER MIT DEM NAZIBÄUBERER!
ES LEBE DER FRIEDE!

VERBODEN DER DEUTSCHEN PATRIOTEN
(GENEVA PATRIOTE DE SUISSE)

Chemare adresată militarilor germani.

Cinema A. R. P. A.

In umbra teroarei...

... sau de noi și
peșteră copleșită
de Europei, dar
de repunere unei
de.

A. R. P. A.
sau rețeaua în opțiune sau în opțiune

Un program de cinematograf cu
subtext propagandistic.

În zilele când se tipăreau aceste documente mascate *Mihai* și *Aurel* aveau de lucrat și la confecționarea unor litere pe care primul le desena, apoi cu un mare efort fizic, le gravau amândoi. Era vorba de litere care le lipseau din seturi și ei trebuia să le completeze după modelele omologate cuprinse în probarele tipografilor.

Condițiile grafice erau și mai severe când se tipăreau documente civile. Acolo, conducerea partidului cerea să se respecte orice anomalie, orice greșeală, orice defect de literă ca nu cumva el să ducă la recunoașterea eventualelor falsuri. Pentru a dobîndi o literă cu un colț ciupit sau o linie punctată cu lipsuri în ea, sau o literă strîmbă, cei doi tipografi lucrau cu migală ore întregi conștienți de responsabilitatea ce le revenea de a nu pune în pericol un om urmărit care trebuia să îndeplinească o sarcină ilegală de partid, acoperindu-se „legal” cu ajutorul acestor documente. De altfel, tovarășii care se foloseau de ele nu știau că legitimațiile lor sînt confecționate, ci le considerau autentice, eliberate de autoritățile statului.

Au existat în ultimii doi ani perioade în care colectivul a fost invadat de un val de muncă ce nu le îngăduia nici un răgaz. Se recurgea la droguri pentru a se menține, pe cale artificială, o capacitate de muncă sporită, o rezistență la efort. La acestea se adăuga și grija permanentă ca nu cumva ritmul mașinii, deși foarte slab, să fie auzit în afară. Se căuta la radio o muzică ritmată care să acopere eventualele zgomote iar *Mimi* controla mereu dacă ele nu răzbat în curte.

Era și firesc să se ia măsuri de precauție, de derutare a Siguranței și a Gestapoului care se zbăteau să descopere psihografia urmărind-o în unități mari cu o capacitate multilaterală de execuție a lucrărilor grafice. În două din rapoartele lor, oamenii Siguranței emit ipoteza că tipărișurile comuniste ar fi realizate în străinătate la Moscova sau la Londra. Nu puteau măcar presupune că totul se înfăptuia într-o casă anonimă din București, de trei oameni dintre care unul, *Mihai*, condamnat la moarte, trăia neștiut de nimeni acolo. Pentru eventualele descinderi el era întotdeauna pregătit, îmbrăcat bine, avînd la îndemînă acte de identitate care-l prezentau ca pe un provincial venit în vizită.

Alibiurile membrilor dispozitivului tipografic erau dublate de o întreagă rețea de măsuri preconizate de *Moșul* pentru a deruta pe urmăritori, mai ales în cazul lui *Aurel* și al lui *Mimi* însărcinați cu difuzarea de prim timp a materialelor. Ei trebuia să schimbe 3—4 mașini în drumul spre și de la locurile de întîlnire cu legăturile lor și, cum se foloseau de auto-

stop, s-a întîmplat să nimerescă uneori în mașini de ale Siguranței, avînd asupra lor tirajul proaspăt al *României Libere*.

Singura apărare a lui *Aurel* și *Mimi* era în asemenea împrejurări singele rece și camuflajul materialului constituit din ambalaje de cofetărie, — de la cutie pînă la hîrtia specială și chiar bonul provenite de la o unitate mare din capitală, ca de pildă „Hess”, „Peristeri”, „Angelescu”, — ori obiecte casnice, ori cutii de săpun și pachete de țigări care ascundeau în ele tipărișurile de dimensiuni reduse. Firește, atît cei din tipografie cît și cei care continuau difuzarea, trebuia să evite, pe cît posibil, orice ocazie de descoperire, prin respectarea strictă a instrucțiunilor date de *Moșul*. Tot din spirit de prevedere, în casele conspirative nu intra nimeni din afară decît el și numai în cazuri de mare nevoie și urgență.

VIATA

Iată, așadar, trei oameni pe care misiunea incredințată de partid i-a obligat să trăiască între aceleași ziduri timp de trei ani, zi de zi, oră de oră, trei oameni a căror viață se desfășura sub semnul unei permanente vulnerabilități. *Aurel* și *Mimi* aveau la fiecare ieșire conștiința pericolului prin care trec, *Mihai* știa că descoperirea lui ar fi însemnat executarea lui. La tensiunea izvorită din aceste date trebuia să se adauge tensiunea și degradarea fizică creată de ritmul muncii, de conștiința responsabilității pentru ceea ce face, lucru care impunea perfecțiune în fond și în formă, de orele de nesomn, de lipsa de odihnă, de starea sănătății lor care, mai ales la *Mihai*, era precară. Și mai sînt de adăugat anumite considerații psihologice inevitabile într-un colectiv format din oameni de vîrste și temperamente diferite.

Dar acești oameni erau membri de partid, ilegaliști, luptători căliți și ei au căutat și au găsit căi de coordonare a forțelor lor, au reușit să realizeze o modalitate de conviețuire umană, o colaborare efectivă, cu mare înrîurire asupra muncii pe care o desfășurau. De un ajutor deosebit le-a fost *Moșul* căruia fiecare în parte îi poartă recunoștință pentru căldura cu care s-a apropiat de ei, i-a ajutat, a netezit anumite asperități, a neutralizat unele momente acute, a intervenit întotdeauna cu pondere în relațiile acestei mici celule de partid cu inevitabile trăiri dramatice. Din cele povestite de ei rămîne impresia unor sentimente de mare omenie din care *Moșul* îi alimenta cu tot ce era posibil să le ușureze viața materială. *Mihai* își aduce aminte de încercările pe care le-a făcut de a-i încălzi cu un radiator acea „chilie” umedă în timpul iernii și de a-i face aerul respirabil vara cu ajutorul unui

ventilator cu esență de brad; de bunăvoință cu care îi căuta cărțile dorite, opere din domeniul biologiei și al medicinei care îl preocupau încă de atunci, de promptitudinea cu care — pentru a-i preveni — le făcea cunoscute noile metode de urmărire folosite de organele represive.

Ei înșiși făceau eforturi de a întreține în colectiv o ambianță de calm care să compenseze încordările din interior și din exterior. Bonomia și veselia lui *Aurel*, devotamentul și duioșia neîntrerupte ale lui *Mimi*, inventivitatea și imaginația lui *Mihai* relaxau atmosfera din puținele clipe de răgaz transformate în scurte ședințe de informații și comentarii politice ori în momente culturale. Fiecare contribuia la destinderea celorlalți povestind cărțile citite, făcând împreună lecții de limbi străine, întreținându-și reciproc dorința de a se cultiva.

Când *Mimi* sau *Aurel* manifestau o epuizare nervoasă datorită zecilor de razii și controale printre care se strecurau cu materialele, știindu-i foarte sensibili la procesul narativ, *Mihai* știa să realizeze un program de povestiri care le refăcea echilibrul psihic. La rindul lor, ei îl sprijineau pe tânărul zețar cu multă înțelegere față de condițiile de izolare în care era obligat să trăiască și să lucreze în cea mai mare parte a timpului, bolnav, slăbit — ajunsese la 40 de kg. în 1944 — și claustrat, cu conștiința că, fiind condamnat la moarte este permanent urmărit, că poate fi oricând descoperit și executat.

Pe lângă acești factori activi, tipografil își alimentau tăria morală și din esența muncii desfășurată în mica, dar atât de importanta lor unitate. Fiecare material realizat reflecta în el, ca o victorie, conștiința că, deși slabi fizicește, sînt mai tari ca întregul aparat represiv pe care-l dejucau permanent. Faptul că au izbutit să-l ducă la bun sfîrșit, faptul că era destinat unor cititori a căror încredere în viitor trăia prin mesajul partidului, faptul că își imaginau bucuria ce o va produce, efectul mobilizator ce-l va avea asupra oamenilor, toate acestea se repercutau în conștiința lor în mod subiectiv, mobilizându-i pe ei înșiși.

Știînd cîteva coordonate mari pe care se desfășura conviețuirea colectivului, nu am relatat amănuntele vieții de toate zilele, cu toate că ele n-ar putea fi încadrate astăzi în „amănunte“. În împrejurarea în care orice gest, orice cuvînt, orice imprudență puteau duce la cădere; într-o perioadă în care tipografil *Mohănescu* și *Ștefu*, de la Monitorul Oficial, au fost executați, în care studentul *Dan Lazarovici* a fost omorât, iar lucrătorul tipograf *Lateș* de la „*Dacia Traiană*“ a fost bătut pînă la sînge, numai pentru că s-a găsit asupra lor un exemplar din *România liberă*, nu

existau „amănunte“, totul avea importanță, totul trebuia gîndit, prevăzut. Derutarea *Siguranței*, a *Gestapoului* era în atenția dispozitivului conspirativ și la acest lucru participau cu străduințele lor și *Mihai* și *Aurel* prin calitatea și perfecțiunea tiparului, prin aspectul grafic al materialelor, mutînd bănuielile asupra unor tipografil mari cum erau „*Cultura Națională*“, „*Monitorul Oficial*“ și altele. Nu erau „amănunte“ în viața lor nici grija ce o avea *Mimi* de a nu cumpăra prea multă piine o dată pentru a-și hrăni și locatarul clandestin, ca să nu se pună întrebarea: pentru cine?; nici grija lui *Aurel* de a planta viță pe gardul vecinilor pentru a acoperi vederea; nici unul din aceste fapte în aparență banale, căci toate își aveau un rost, toate erau făcute în scopul apărării tipografiei și a oamenilor din ea. Și dacă uneori îi răzbeau greutatea și oboseala iar alteori încordarea nervoasă ajungea la limitele ei de sus, era suficient să se gîndească la țelul luptei lor, la perspectiva luminoasă care se contura în viitor, la libertatea care va veni, pentru a se stînge toate într-un nou elan de muncă.

ELIBERAREA

Anul 1944 a însemnat pentru tipografie o epocă de activitate intensă în care periodicitatea ziarului *România liberă* ajunsese la două săptămîni, iar materialele de partid și cele ale Uniunii Patrioților deveniseră atât de numeroase încît îi copleșeau pe tipografil. Lucrau zi și noapte, mai ales după bombardamentul din 4 aprilie, ca să poată face față cerințelor.

Prin radio erau informați de situația de pe front, simțeau că marele moment se apropie dar nu știau, n-aveau de unde să afle nimic de pregătirea insurecției. Pe de altă parte, din manuscrisele trimise de redacție puteau trage concluzia că în afară se întîmplă ceva, fapte care aduc greutatea și pun piedici unei munci organizate, liniștite a redactorilor. De unde la început, materialele erau predate regulat, dactilografiate, subliniate, calculate, acum începuseră să fie trimise în etape neregulate, scrise de mînă, uneori fără sfîrșit. Dar cum prin modalitățile lor de legătură exterioară — întîlnirile cu *Moșul* și telefonul — nu li se comunicase nimic, lucrau în continuare, adăugînd vechilor încordări și pe aceea a unei mari așteptări.

Și totuși pe la mijlocul verii a intervenit un fapt nou: li s-a cerut să confecționeze litere mari pentru proclamații și afișe. Era încă un indiciu al pregătirii unor evenimente excepționale. *Mihai* și *Aurel* au tăiat aceste litere în linoleum, în lemn, în cauciuc, paralel cu munca de tipărire.

Acesta a fost momentul în care conducerea partidului a decis să le dea ajutor,

trimițându-le pe Victor. În apropierea zilei de 23 August li s-a mai cerut să facă anumite exerciții și repetiții pentru a putea scoate în 30 de minute ediții speciale urgente, în care scop totul trebuia pregătit și pus la punct, atât literele cât și hirtia gumată pentru a putea fi lipită pe ziduri.

În sfârșit, Eliberarea se apropia. *România liberă* ilegală ajunsese la al 12-lea număr.

Știrea evenimentelor din 23 August a declanșat în tipografie o explozie de bucurie manifestată aproape copilărește. Peste noapte *Moșul* a venit la ei aducând primul manifest de la C.C. al P.C.R., *Proclamația* prin care cheamă muncitorimea, țărănimea și pe ceilalți locuitori ai țării la lupta împotriva trupelor hitleriste și un manifest către ostașii germani destinat să-i informeze asupra semnificației documentului și să ordone depunerea armelor. Culegerea și tipărirea lor a fost o performanță a muncii de tipograf. A urmat apoi prima ediție specială legală a *României libere*.

Ca o măsură de prevedere *Mihai* a mai fost reținut câteva zile în casa conspirativă pentru a avea asigurată, în condițiile războiului, — cînd celelalte tipografii mari erau expuse bombardamentelor, — o posibilitate de tipărire a celor dinți documente hotărîte de C.C. al P.C.R. în primul său sediu legal din Aleea Alexandru.

Trecînd cele citeva zile, *Mihai* — slăbit și cu picioarele umflute — a fost condus de *Mimi* pe străzile Bucureștiului pline de oameni care strigau, se sărutau, jucau, la Comitetul Central unde i s-au dat imediat îngrijiri medicale. Avea 22 de ani. După Eliberare și-a terminat studiile luîndu-și doctoratul în medicină, un vis de adolescență pe care-l vedea împlinit.

Aurel s-a lepădat de identitatea lui Johann Schmith din clipa cînd, purtînd sub braț tirajul primului număr legal al ziarului, a intrat la Comitetul Central și — la întrebarea tovarășului de la poartă — a răspuns, speriat de propria sa îndrăzneală : sint de la *România liberă*.

Moșul, după ce a îndeplinit unele sarcini de răspundere în partid s-a stins din viață în 1949, lăsînd cea mai luminoasă amintire care poate însoți numele și figura unui luptător comunist.

Maria Pincu și Dorothea Cerbu au continuat să îndeplinească sarcini de partid, punîndu-și îndelungata experiență revoluționară în slujba făuririi vieții noi în țară.

Astăzi, oamenii care și-au dăruit o parte din tinerețea lor celui mai nobil scop, acela al eliberării poporului, continuă să fie cunoscuți sub vechile lor nume conspirative : *Aurel*, *Mihai* și *Mimi* de la *România liberă*.

CRONICA

ÎN CONFORMITATE CU PREVEDERILE MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI EDUCAȚIEI, STUDENȚII FACULTĂȚILOR UMANISTICE AU ÎNCEPUT SĂ FACĂ PRACTICĂ ÎN DIVERSE INSTITUȚII CULTURALE.

Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași a reparțizat un număr de peste 50 de studenți din anii I—III ai Facultății de filologie să facă practică în cadrul Bibliotecii municipale „Gheorghe Asachi”.

Tematica stabilită pentru practică a căutat să familiarizeze pe studenți cu principalele aspecte ale muncii în bibliotecă, să-i ajute să cunoască în detaliu procedeele și etapele prelucrării cărților și organizarea serviciilor pentru public. Studenții li s-au prezentat instrumentele bibliografice existente în bibliotecă, tehnica lucrărilor bibliografice, urmărindu-se ca ei să se obișnuiască cu descrierea și analiza bibliografică a unei cărți, întocmirea exactă a unei fișe bibliografice, a unui catalog sau a unei bibliografii pentru studii individuale etc.

Practic, fiecărei grupe de studenți i s-a reparțizat o lucrare pe care trebuie să o urmărească înțelegînd an. De exemplu, anii I, II română lucrează la întocmirea și organizarea catalogului alfabetic al unui fond de cărți de literatură beltristică română și universală; anii II rusă-română și română-franceză și-au propus realizarea catalogului analitic al articolelor apărute în periodice în 1960—1970 referitoare la literatura universală. Evident, asemenea lucrări constituite pentru studenți experimente de mare utilitate deoarece îi deprind cu tehnica muncii de documentare.

Meritorie este și participarea studenților la manifestările organizate de bibliotecă unde au contribuit la realizarea unui montaj de poezie patriotică, la o dezbateră literară pe marginea romanului *Moartea lui Ipu* de Titus Popovici. De asemenea — pentru sprijinirea activității de documentare ce se desfășoară în bibliotecă ei traduc articole din revistele de specialitate, capitole de lucrări de biblioteconomie, traduceri care îi deprind cu un vocabular de specialitate în domeniul bibliologiei și documentării.

Liviu MOSCOVICI

BIBLIOTECARII COMUNALI DIN JUDEȚUL GORJ

s-au întrunit la Biblioteca comunală din Peștișani într-un fructuos schimb de experiență. Prima parte a întîlnirii s-a desfășurat în satul aparținător Hobița, asistîndu-se mai întîi la o lecție practică a cercului de citit nr. 14, condus de Maria Brăncuși (în program: „Hotărîrea U.J.C.A.P., adoptată de Conferința U.J.C.A.P.”

și discuții pe marginea cărții Cum ne cultivăm grădina de legume), apoi dezbătându-se referatul susținut de bibliotecarul cu muncă obștească Dumitru Brâncuși cu privire la modul în care își desfășoară activitatea în cadrul punctului de împrumut din Hobița. Înainte de a părăsi Hobița, cei 65 de oaspeți ai bibliotecii au vizitat Casa-muzeu „Constantin Brâncuși”, unde profesorul I. Ceareanu le-a vorbit despre viața și opera marelui sculptor.

În partea a doua a schimbului de experiență, bibliotecarii au vizitat Biblioteca comunală din Peștișani, purtând vii discuții pe marginea diferitelor aspecte ale organizării activității. Printre realizările mai noi ale bibliotecii au putut vedea un fișier tematic pe problemele conținute de documentele de partid și de stat apărute după Congresul al X-lea (inclusiv semnalări ale ecourilor din presă), fișier venit să se adauge catalogul alfabetic și celui sistematic ca un instrument de informare de un deosebit interes pentru cititori.

Ultima parte a programului s-a desfășurat în sala căminului cultural, unde au fost expuse două referate pe tema Forme și metode folosite de biblioteca comunală în popularizarea cărții social-politice, primul întocmit de mine, celălalt, de Ana Beuran, bibliotecară în comuna Curtișoara. În încheiere a avut loc o seară literară dedicată eroilor uteciști (Eroi au fost eroi sint încă), pentru a cărei organizare și desfășurare ne-am bucurat de concursul profesoarei Ileana Davițolu.

Florența BLENDEA
bibliotecar comunal Peștișani

BRAȘOVUL A GAZDUIT ÎN PERIOADA 26 II - 1 III 1972

un ciclu de manifestări dedicate împlinirii a 90 de ani de la premiera operetei Crai nou de Ciprian Porumbescu.

Biblioteca municipală a fost prezentă cu o manifestare deosebit de interesantă, intitulată Ciprian Porumbescu și Brașovul, evocare făcută cu multă competență de prof. Ion Chirilă, critic muzical și director al Liceului de muzică și arte plastice din localitate, urmată de un program de audii muzicale (selecții din operele Crai nou de Ciprian Porumbescu și Lăsați-mă să cânt de Gherase Dendrinu, Balada, Tricolorul, Hora Brașovului și alte piese muzicale ale lui Ciprian Porumbescu).

De asemenea s-a organizat o expoziție documentară, care a cuprins printre altele și materiale inedite de la Arhivele Statului și Muzeul culturii românești din Schel. Amintim dintre expozate: portretul compozitorului, un fragment original din partitura operetei Crai Nou, o scrisoare din 21 oct. 1882 prin care Ciprian Porumbescu solicita acordarea unui concediu pentru refacerea sănătății, două scrisori privind reprezentarea compoziției Cîntec, o scrisoare a Emiliei Porumbescu adresată „Reuniunii femeilor române din Brașov” etc.

Dintre lucrările expuse care au fost în mod deosebit apreciate, menționăm: Colecțiune de cântece sociale pentru studenții români compuse și dedicate Junimei academice române, publicată de Ciprian Porumbescu, la Viena, în anul 1880; Ciprian Porumbescu de Valeriu Brănișce, editată în 1908, Viața lui Ciprian Porumbescu de Ștefan Pavelescu, Familia Porumbescu și Brașovul de Axente Banciu, Ciprian Porumbescu — documente și mărturii, o lucrare editată în 1971 de către Muzeul județean din Suceava. Într-o altă vitrină a fost expusă Gazeta Transilvaniei din 1882, care consemnează premiera operetei, presa locală, Drum nou și Astra, partiturile cuprinzând cîntecul Cîntec de primăvară, Citii în Țara Românească, Hora Brașovului. Manifestarea s-a bucurat de o participare numeroasă din partea publicului brașovean.

Petre ISTRATE

SĂRBĂTĂTORIREA SEMICENTENARULUI CEA-RII DE CATRE PARTID A UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

a prilejului Bibliotecii comunale din Peștișani desfășurarea unui bogat program de acțiuni festive, din care spicăm: Seara literară Eroi au fost, eroi sint încă, medallionul literar Vasile Roaită, concursul „Cine știe ciștigă” cu tema File din istoria U.T.C. și o seară de poezie contemporană Tineret, mîndria țării.

La sediul Bibliotecii a fost organizată o expoziție de carte, consacrată aniversării Uniunii Tineretului Communist avînd următoarele secțiuni: Tineretul în focul bătăliilor de clasă, Fasciștii ucideau tineretea, Tinerii în zilele fierbinți ale lui August, Tineretul în anii construcției socialiste în țara noastră.

ÎN CADRUL „LUNII CULTURII JURIDICE” ORGANIZATE ÎN JUDEȚUL NEAMȚ, LA BIBLIOTECA COMUNALĂ DIN ZĂNEȘTI

a avut loc la 2 aprilie a.c. o dezbateri pe marginea volumului Codul penal pe înțelesul tuturor. Printre participanți s-au numărat în primul rînd cursanții lectoratului de legislație socialistă din cadrul Universității populare sătești. Discuțiile au fost conduse de procurorul I. Mihalache din Piatra Neamț. Biblioteca comunală, Ana Atănăsoaiei, a organizat cu acest prilej o expoziție de cărți și alte publicații cu caracter juridic (parte din colecțiile Bibliotecii comunale, parte împrumutate de la Biblioteca municipală din Piatra Neamț), dintre expozate merițînd a fi relevată o mapă, întocmită de bibliotecară, cu tăieturi din ziare (leg. hotărîri, ecouri pe marginea lor). În încheiere participanții au luat cunoștință, prin intermediul prezentărilor susținute de A. Atănăsoaiei, de lucrările pe teme juridice și de legislație existente în colecțiile bibliotecii. Manifestarea s-a bucurat și de participarea a numeroși bibliotecari din județ, aflați la Zănești în schimb de experiență. Cu o zi înainte, în cadrul inspecției lunare, aceștia avuseseră ocazia să audieze și să discute expunerea inspectorului Podani George intitulată Biblioteca și educația juridică a maselor.

REVISTA BIBLIOTECILOR — INSTRUMENT METODIC ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECARIILOR

este tema consfătuirii bibliotecarilor din județul Neamț cu reprezentanții revistei (Ștefan Gruiar-redactor șef, Ioana Tăutu-redactor), care a avut loc la 2 aprilie 1972, în cadrul programului prilejuit de Anul internațional al cărții, Libris '72. Apreciînd în mod unanim aportul revistei la formarea și desăvîrșirea lor profesională, situația permanentă în actualitate, preocuparea pentru transmiterea experienței altor biblioteci din țară și din străinătate, informarea la zi în problemele tehnice de bibliotecă, ajutorul metodic în organizarea propagandei cărții, informarea asupra producției editoriale ș.a., participanții la discuții au venit și cu propuneri concrete privind îmbogățirea conținutului tematic al revistei, introducerea de noi rubrici permanente, o mal largă prezentare a noilor apariții editoriale, editarea unor noi suplimente de tipul Consultațiilor de biblioteconomie etc. Cele mai multe dintre sugeriile au fost înregistrate ca deosebit de utile.

ÎN CADRUL ANULUI INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII,

Biblioteca „M. Sadoveanu” din București a organizat în seara zilei de 6 aprilie 1972 o întîlnire cu prof. Dan Simonescu, eminent reprezentant și activist al domeniului literaturii și cărții românești vechi, specialist în bibliologie, animator al profesiei bibliotecare care a contri-

buit la formarea mai multor generații de discipoli.

În prezența a peste 50 de participanți întâlnirea s-a desfășurat într-un cadru festiv în salonul muzical al instituției, personalitatea invitatului fiind omagiată în cuvinte pline de căldură rostite de Dan Zamfirescu ales reprezentant al discipolilor săi care a vorbit despre opera profesorului, citind lucrările mai importante ale acestuia. Prof. Șerban Cioculescu, critic literar și director general al Bibliotecii Academiei R.S.R., prieten și coleg al lui Dan Simonescu, a făcut aprecieri asupra îndelungatei sale activități.

„Cursa făcliei din anticele panatenee, ca simbol al permanenței științei pe pământ, — a spus vorbitorul — a fost continuată în zilele noastre de Dan Simonescu. El a adăugat muncii sale factorul afectiv, căldura, umanitatea prin care a reușit să transmită celor mai tineri tezaurul său de cunoștințe, întotdeauna gata să-l îndrumă, să-i ajute, niciodată zgircit cu informațiile, niciodată oboșit când era vorba de el”.

Luind cuvântul, oaspetele serii a evocat personalitatea profesorilor care l-au format: Ioan Bianu, Nicolae Cartojan, Demostene Russo, Nicolae Iorga. De la fiecare din ei a învățat ceva: disciplina în muncă, meticulozitatea și rigoarea în cercetare, conștiința de a nu grăbi publicarea lucrărilor, gustul pentru erudiție. Prin evocarea magistrilor de la care a învățat, profesorul a dat celor prezenți o frumoasă lecție de modestie — cum s-a subliniat și de cei ce au vorbit la urmă — transformând seara consacrată lui într-un adevărat omagiu închinat înalțimilor săi.

Cu prilejul întâlnirii, în holul și în salonul bibliotecii s-au organizat expoziții cu operele apărute în volum ale profesorului dr. docent Dan Simonescu.

La Iași, în cadrul cercului de biblioteconomie al Asociației bibliotecarilor, Mircea Ioanid — directorul științific al Centrului de documentare și informare în științele sociale și politice (București) — a ținut, în luna decembrie a anului 1971, un referat privitor la organizarea documentării în științele sociale, sarcinile noi ce revin acestui sector în lumina Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971. Au fost prezentate de asemenea publicațiile Centrului ca și programul său de activitate pe anul 1972. Expunerea a prilejuit o bună cunoaștere a preocupărilor unui centru de documentare. Discuțiile care au urmat au dezbătut și legătura dintre documentare și informarea bibliografică. Tot în cadrul cercului, în luna ianuarie 1972, lectorul universitar Gh. Bourceanu a prezentat o comunicare intitulată „Valențe noi ale informării”. După o expunere largă a principalelor curente și idei referitoare la informatica documentară, la rolul acesteia în societatea socialistă, vorbitorul a făcut o sinteză asupra corelației carte-bibliotecă-cărți insistând asupra modernizării propagandei cărții. Procesul lecturii văzut de un psiholog a constituit obiectul comunicării susținute de conf. univ. C. Logofătu de la Universitatea „Al. I. Cuza”. Incursiunile făcute în studiile unor psihologi de peste hotare ca și punerea în valoare a studiilor inițiate la Iași (ca și în alte centre din țara noastră) pe tema motivațiilor psihice ale lecturii etc., au dat o notă aparte comunicării cercetătorului ieșean.

L. M.

DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR

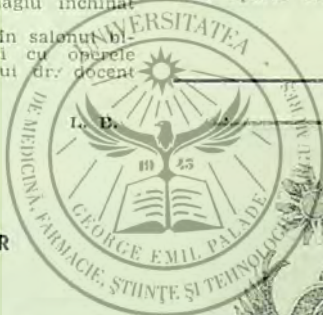
București

Cea de-a treia ședință din acest an a Cercului de referate și comunicări al bibliotecarilor și documentariștilor din București a avut loc în Aula Bibliotecii centrale universitare în luna martie a.c.

Prof. dr. docent Dan Simonescu a prezentat o comunicare despre *Bibliografia personală*. Într-o expunere liberă, atrăgătoare, cunoscutul bibliolog a trecut în revistă începuturile acestei specii bibliografice în țara noastră, insistând asupra lucrărilor mai bine realizate și asupra importanței lor în evoluția culturii române.

Cea de-a doua comunicare, datorată lui Gh. Plăcintă de la Biblioteca Centrală de Stat și intitulată *Premise teoretice ale studierii lecturii*, a înfățișat una din acțiunile de perspectivă ale colectivului bibliotecii naționale, și anume, cercetarea procesului de lectură în diferite medii sociale. Pornind de la experiența realizată în comuna Nâmolooasa, județul Galați, comunicarea a insistat asupra principiilor metodologice ale investigației de acest fel.

Au participat la discuții: I. Stoica (necesitatea unui program național de bibliografie personală pentru figurile reprezentative ale culturii noastre), Gh. Plăcintă (unele concluzii ale cercetării de la Nâmolooasa). Lucrările ședinței, la care au participat 40 de bibliotecari și documentariști, au fost conduse de dr. Traian Prodan, directorul Bibliotecii Institutului medicofarmaceutic din București.

Ilustrație de Done Stan la *Pseudokinetikos* de Al. Odobescu.

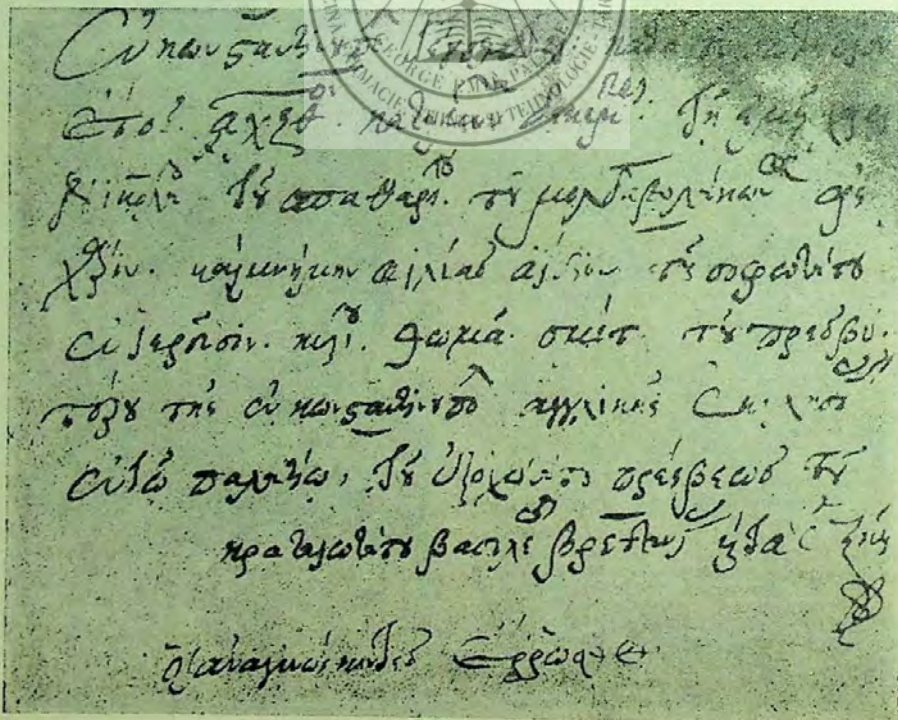

istoria cărții
și a
bibliotecilor

nicolae milescu

ȘI ORIGINILE LIMBII ROMÂNE

Pe lângă fondurile cu piese originale, are organizat și un fond de fotocopii în Cabinetul de manuscrite al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, care sînt incluse reproduceri după originale ce se găsesc, în general, peste hotare.

Acest fond s-a îmbogățit anul acesta cu o piesă de mare valoare istorică și anume copilele fotografice ale unui manuscris autograf al spătarului Nicolae Milescu. Originalul se află la Oxford în Biblioteca Bodleiană, înregistrat sub cota 481 a manuscriselor orientale. Este un caiet de cinci file, cu prima și ultima pagină nescrise. Cuprinde alfabetul moldovlahilor și rugăciuni atât în românește, cu litere chirilice și grecești, cit și în slavonește, cu caractere slave și grecești. Datat din decembrie 1669, este scris pentru Thomas Smith, capelanul bisericii anglicane din Constantinopol. Manuscrisul are o însemnătate deosebită pentru cultura românească.

La sfârșitul secolului al XVI-lea și anume în 1593, învățatul boier moldovean Luca Stroici îi dă cronicarului polon Stanislas Sarnicki textul românesc al rugăciunii domnești pe care acesta îl include în colecția sa de legi poloneze. Este cel mai vechi text cunoscut în limba română scris cu caractere latine și care urmărea, în intenția lui Stroici, să arate originea limbii noastre.

Peste mai bine de o jumătate de secol, un alt boier învățat, spătarul Nicolae Milescu, vrînd să demonstreze același lucru viitorului profesor de teologie de la Oxford, acest Thomas Smith pe care-l cunoscuse la ambasada engleză din Constantinopol, îi scrie aceeași rugăciune în românește, împreună cu altele. Este trăsătura care-i unește peste timp și spațiu pe cei doi români.

Pentru istoria culturii noastre cele de mai sus reprezintă două momente importante, dar, pe cînd manuscrisul lui Stroici s-a pierdut sau, în orice caz, nu se cunoaște, al spătarului Milescu s-a păstrat la Oxford iar acum poate fi consultat în reproducere și la Biblioteca Academiei.

Dalila ARAMA

Finalul micului codice lexico-teologic al spătarului Nicolae Milescu: „S-a scris la Constantinopol, în anul mîntuirii 1669 în luna decembrie de mina mea Nicolae spătarul moldovlahul, pentru bucuria și amintirea prieteniei veșnice a preaînțeleptului între preoți Kir Thomas Smith, preotul bisericii anglicane din Constantinopol, în palatul prea alesului ambasador al prea puternicului rege al Britaniei...”

CRONICA ANULUI INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII — 1972

Foarte bogat în informații curente asupra desfășurării, în diferite țări ale lumii, a manifestărilor sub egida A.I.C., numărul pe luna martie 1972 (nr. 8) al buletinului UNESCO 1972 — Anul internațional al cărții continuă să dea publicității, pe măsura primirii lor de către UNESCO, știri privind crearea de comitete naționale pentru A.I.C. și alcătuirea de programe naționale consacrate acestei acțiuni mondiale. Este semnalată astfel crearea comitetelor naționale pentru A.I.C. în Argentina și în Zambia, iar dintre programele naționale rețin atenția în mod deosebit, pentru complexitatea lor, cele ale Ungariei și Poloniei, alături de cele ale Camerunului și Nigerului.

Din programul foarte ampu și variat al Ungariei amintim: în domeniul activităților editoriale — lansarea unei noi colecții de buzunar prezentînd literatura maghiară contemporană, editarea de dicționare și alte lucrări enciclopedice, editarea unei enciclopedii a țărilor în curs de dezvoltare, elaborarea de bibliografii ale lucrărilor ungurești publicate în străinătate și ale lucrărilor autorilor străini publicate în Ungaria, publicarea unei anchete asupra lecturii publicațiilor tehnice și asupra dezvoltării informării tehnice în Ungaria; *reuniuni și seminarii* pe teme ca, de pildă, cartea și lectura într-o societate în continuă schimbare (A 38-a sesiune a Consiliului General al FIAB), bibliotecile specializate în cercetarea istorică, bibliotecile în slujba cercetării științifice și a marelui public, cartea și biblioteca în societate etc.; *expoziții* ale celor mai frumoase cărți ungurești, cu ocazia Sesiunii FIAB din august-septembrie a.c. de la Budapesta, expoziții ale cărții ungurești, în Cehoslovacia și Polonia, și expoziții locale, organizate în

provincie; o campanie de informare a publicului constând în organizarea unei săptămâni a cărții, a unui târg de iarnă al cărții, publicarea de articole în presă, programe radio-televizate etc.; ca „realizări durabile” — crearea unei bibliotecii-pilot într-o școală secundară și inaugurarea de noi biblioteci; în *domeniul cooperării internaționale* — Ungaria oferă, în cadrul programului de burse patronate de UNESCO, șase burse lunare de studiu în domeniile cărții, pentru specializarea unor cadre din țări în curs de dezvoltare.

Programul de activități care, în Polonia, se va desfășura sub înaltul patronaj al Președintelui Consiliului de Miniștri, Piotr Jaroszewicz, este axat pe promovarea lecturii și a difuzării cărților în cele mai largi părți ale populației și are drept obiectiv punerea în evidență a rolului cărții ca instrument în slujba păcii, a progresului și a prieteniei între popoare. Manifestările consacrate A.I.C. au fost prevăzute să înceapă în luna mai a acestui an prin „Zilele educației, ale cărții și ale presei”, care vor primi în acest an un caracter deosebit. În program sînt consemnate: o consfătuire națională a diversilor reprezentanți ai lumii cărții, în vederea evaluării situației actuale a cărții în Polonia și a definirii orientărilor pentru viitor; organizarea celui de-al XVII-lea Tîrg internațional al cărții de la Varșovia (5—12 mai 1972) și, în cadrul lui, a unei expoziții intitulată „Arta cărții”; organizarea unui Simpozion internațional al editorilor pe tema „Cartea față în față cu revoluția științifică și tehnică”; organizarea decadelor cărții social-politice, tehnice și pentru copii; în domeniul informării

publicului — editarea de afișe, emiterea de timbre poștale comemorative, organizarea unei campanii în presă și la radio-televiziune etc.

Din informațiile numeroase publicate la rubrica *Proiecte și realizări* consemnăm și noi câteva spicuiuri: În *Uniunea Sovietică* a fost deschisă, la începutul lunii martie a.c., în cadrul manifestărilor consacrate A.I.C., o amplă expoziție de cărți a editurii „Progress” din Moscova, la sediul Comitetului pentru presă al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. Expoziția redă istoria celor 40 de ani de activitate a editurii, care a fost creată pentru a face cunoscute cititorilor străini viața poporului sovietic și realizările din Uniunea Sovietică în domeniul științei, al culturii și al literaturii. Lucrările editurii „Progress” sînt difuzate în prezent în 102 țări din lume și contribuie, potrivit unuia dintre obiectivele principale ale A.I.C., la cooperarea internațională prin intermediul cărții; În *Republica Africa Centrală*, natura și obiectivele A.I.C. sînt făcute cunoscute prin publicarea unui buletin de informare al Comisiei naționale pentru UNESCO, prin proiectarea unui film de către Club UNESCO, precum și prin numeroase activități în favoarea cărții, acțiuni ale tineretului etc. O mențiune specială merită editarea publicațiilor destinate alfabetizării — manuale de lectură, de scriere, de calcul și de limbă, precum și un abecedar în limba sango; În *Senegal*, pe tot teritoriul țării, între 16 și 24 martie a.c. a fost organizată o „săptămîna a cărții”. Cu aceeași ocazie, a fost deschis Tîrgul-expoziție de carte de la Dakar, au avut loc conferințe despre carte, iar în sălile cinematografelor au fost proiectate filme documentare.

În sfîrșit, de la rubrica rezervată organizațiilor internaționale neguvernamentale, amintim informația cu privire la Asociația internațională a lecturii (IRA). Sub patronajul ei și în cooperare cu Institutul inter-american pentru ocrotirea copilului din cadrul Organizației statelor americane, la Buenos Aires (Argentina) va avea loc, între 3 și 5 august a.c., al IV-lea Congres mondial al lecturii. Avînd ca temă „Lecturi pentru toți”, programul congresului va cuprinde o serie de reuniuni consacrate cărții, lecturii și problemelor analfabetismului, precum și o amplă expoziție de cărți. Printre cei care vor lua cuvîntul la acest congres se numără și reputatul scriitor Jorge Louis Borges, directorul Bibliotecii naționale a Argentinei.

Z. Vecserka (Tg. Mureș)

CHARTA CĂRȚII

În cadrul reuniunii Comitetului de sprijin pentru Anul internațional al cărții, care a avut loc la Bruxelles între 20 și 22 octombrie 1971, reprezentanții diferitelor organizații internaționale din domeniul cărții au aprobat textul **Chartei cărții**, prima chartă de acest fel publicată pînă acum pe scară mondială.

Chiar dacă multe prevederi ale **Chartei cărții** se referă la condiții care în țara noastră au fost de mulți ani asigurate, aceasta este un document de importanță esențială și prezintă un interes deosebit pentru toți cei care lucrează în domeniul cărții, ca de altfel pentru categorii foarte largi de oameni de cultură. Datorită acestui interes, publicăm mai jos, în traducere, textul integral al **Chartei cărții**.

CHARTA CĂRȚII

PREAMBUL

Convinși

că astăzi cărțile rămîn instrumente esențiale ale conservării și difuzării cunoștințelor acumulate în lume;

Pătrunși

de faptul că rolul cărților poate fi întărit prin adoptarea de măsuri care să tindă la încurajarea folosirii, într-o măsură cit mai largă, a textelor tipărite;

Amintind

că Actul constitutiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură recomandă să se înlesnească „libera circulație a ideilor prin cuvînt și imagine” și să se încurajeze „prin metode de cooperare internațională potrivite accesul tuturor popoarelor la ceea ce fiecare din ele publică”;

Amintind totodată

că Conferința generală a UNESCO a declarat că prin cărți „se exercită o funcție fundamentală în realizarea obiectivelor UNESCO, anume, pacea, dezvoltarea, promovarea drepturilor omului și lupta împotriva rasismului și colonialismului“;

Considerind

că Conferința generală a UNESCO a proclamat anul 1972 drept **Anul internațional al cărții**, luînd ca deviză „Cărți pentru toți“;

Comunitatea internațională a asociațiilor de librari
Confederația internațională a societăților de autori și compozitori
Federația internațională a asociațiilor de bibliotecari
Federația internațională de documentare
Federația internațională a PEN-Cluburilor
Federația internațională a traducătorilor
Uniunea internațională a editorilor

Adoptă în unanimitate prezenta Chartă a cărții

și cer tuturor celor interesați să aplice principiile enunțate în ea.

ARTICOLUL I

Fiecare are dreptul să citească

Societatea trebuie să procedeze în așa fel încît fiecare să beneficieze de binefacerile lecturii. Într-o lume în care analfabetismul împiedică o mare parte a populației să aibă acces la cărți, guvernele au datoria să contribuie la eliminarea acestui flagel. Ele trebuie să încurajeze producția materialului tipărit necesar deprinderii lecturii și menținerii aptitudinii de a citi. Dacă este nevoie, va trebui să se acorde diferitelor profesii ale cărții o asistență bilaterală sau multilaterală. La rîndul lor, producătorii de cărți și cei care le difuzează au obligația de a veghea ca ideile și informațiile transmise prin cuvîntul tipărit să urmeze evoluția nevoilor cititorilor și ale întregii societăți.

ARTICOLUL II

Cărțile sînt indispensabile educației

Într-o epocă în care are loc o adevărată revoluție în domeniul educației și în care sînt puse în aplicare programe de mare anvergură pentru creșterea efectivelor școlare, trebuie să se asigure, printr-o planificare potrivită, o punere de acord constantă între manuale și dezvoltarea sistemelor de învățămînt. Calitatea și conținutul manualelor de învățămînt trebuie să fie mereu îmbunătățite în toate țările din lume. O producție regională poate ajuta pe editori să satisfacă nevoile naționale de manuale, precum și lucrări educative cu caracter general, care sînt în mod deosebit necesare la înzestrarea bibliotecilor școlare și la desfășurarea programelor de alfabetizare.

ARTICOLUL III

Societatea are datoria de a crea condiții corespunzătoare favorizării activității creatoare a autorilor

Declarația universală privind drepturile omului prevede că „fiecare are dreptul la protecția intereselor morale și materiale ce decurg din întreaga producție științifică, literară sau artistică al cărei autor este“. Această protecție trebuie să se extindă, de asemenea, la traducători, care, prin munca lor, contribuie la răspîndirea cărților dincolo de barierele lingvistice și constituie în felul acesta o legătură esențială între autor și un public mai larg. Dat fiind faptul

că toate țările au dreptul să-și exprime personalitatea lor culturală, asigurând prin aceasta diversitatea indispensabilă civilizației, ele au datoria de a încuraja pe autorii lor în misiunea creatoare a acestora și de a stimula, prin traduceri, cunoașterea bogățiilor literare ale celorlalte țări, inclusiv ale țărilor a căror limbă este slab răspândită.

ARTICOLUL IV

O industrie editorială națională sănătoasă este indispensabilă dezvoltării naționale

Într-o lume în care producția cărților este extrem de inegală și în care alți oameni sînt lipsiți de material de lectură, se impune planificarea activităților naționale ale editării. În consecință, trebuie luate, la scară națională, completându-le la nevoie prin cooperarea internațională, măsuri care să tindă la stabilirea infrastructurii necesare. Dezvoltarea industriei editoriale, care trebuie integrată în planificarea educației, a economiei și a sectorului social, reclamă, pe lângă aceasta, participarea organizațiilor profesionale, extinsă — în toată măsura posibilului — la ansamblul mediilor cărții, grație unor instituții cum sînt consiliile naționale de promovare a cărții, precum și o finanțare pe termen lung și cu dobinzi scăzute, pe bază națională, bilaterală sau multilaterală.

ARTICOLUL V

Pentru dezvoltarea editării sînt indispensabile condiții favorabile fabricării cărților

În politica lor economică, guvernele trebuie să procedeze în așa fel încît industria cărții să dispună de echipament și de materiale necesare dezvoltării infrastructurii sale, în special de hîrtie și de mașini de imprimat și de legat. Utilizarea maximă a resurselor naționale, precum și înlesnirile acordate importului acestui echipament și acestui material vor permite producerea de texte de lectură atrăgătoare și puțin costisitoare. De asemenea, trebuie acordată prioritate transcrierii limbilor nescrise. Toți acei care participă la producerea cărților trebuie să vegheze ca în materie de producție și concepție să fie aplicate normele cele mai înalte cu putință, îndeosebi în ceea ce privește cărțile destinate persoanelor handicapate.

ARTICOLUL VI

Librării constituie o legătură fundamentală între editori și cititori

În ceea ce privește eforturile care tind să încurajeze obișnuințele de lectură, librării au mari responsabilități culturale și educative. Veghind ca cititorilor să le fie oferită o selecție suficientă de lucrări bune, ei joacă un rol capital. Tarife speciale pentru expedițiile de cărți prin poștă și prin transport aerian, înlesniri de plată și orice alte amendamente de natură să înlesnească sarcinile financiare îi ajută în îndeplinirea acestui rol.

ARTICOLUL VII

Depozitare ale cunoștințelor artistice și științifice, centre de răspîndire a informațiilor, bibliotecile fac parte din resursele naționale

Bibliotecile ocupă o poziție-cheie în difuzarea cărților. Ele constituie adesea mijlocul cel mai eficient de punere la dispoziția cititorului a textelor

tipărite. În calitatea lor de serviciu public, ele favorizează lectura, care, la rândul ei, contribuie la buna stare individuală, la promovarea educației permanente și la progresul economic și social. Organizarea bibliotecilor trebuie să corespundă posibilităților și nevoilor fiecărei națiuni. Nu numai în orașe, dar și mai mult în vastele regiuni rurale, de multe ori lipsite de cărți, fiecare școală și fiecare colectivitate trebuie să posede cel puțin o bibliotecă înzestrată cu personal calificat și cu un buget suficient. Bibliotecile joacă, de asemenea, un rol esențial în satisfacerea nevoilor învățământului superior și ale specialiștilor. Înființarea rețelelor naționale de biblioteci ar trebui să dea pretutindeni cititorilor posibilitatea de acces la cărți.

ARTICOLUL VIII

Mijloc de conservare și de difuzare a informațiilor, documentarea servește cauza cărții

Cărțile științifice și tehnice, ca și toate lucrările de specialitate, sînt tributare bunelor servicii de documentare. În consecință, se impune dezvoltarea acestor servicii cu ajutorul guvernelor și al tuturor membrilor comunității cărții. Pentru ca fiecare țară să poată dispune în orice moment de cea mai completă documentare, trebuie luate măsuri ca materialul de informare să circule cât mai liber posibil, dincolo de granițe.

ARTICOLUL IX

Libera circulație a cărților între țări constituie o completare indispensabilă producțiilor naționale și favorizează înțelegerea internațională

Pentru ca operele create în lume să fie accesibile tuturor, este de importanță capitală ca acestea să circule liber. Obstacole ca tarife vamale și taxe pot fi înlăturate printr-o aplicare generalizată a acordurilor UNESCO și a altor recomandări și tratate internaționale concepute în acest scop. Licențele de import și deșizele necesare pentru cumpărarea cărților și a materiilor prime destinate fabricării cărților trebuie să fie acordate pretutindeni cu generozitate, iar taxele interioare și celelalte piedici din comerțul de cărți trebuie reduse la minim.

ARTICOLUL X

Cărțile slujesc cauza înțelegerii internaționale și a cooperării pașnice

„Războaiele se nasc în spiritul oamenilor“, declară Actul constitutiv al UNESCO, „și tot în spiritul oamenilor trebuie să se nască apărarea păcii“. Cărțile reprezintă una din principalele modalități de apărare a păcii prin rolul considerabil pe care îl joacă în crearea unui climat intelectual de prietenie și de înțelegere reciprocă. Toți cei interesați au obligația să se asigure că prin conținutul cărților se încurajează dezvoltarea individului, progresul economic și social, înțelegerea internațională și pacea.

Aprobată la Bruxelles,
la 22 octombrie 1971,
de către Comitetul de sprijin
pentru Anul internațional al cărții.

DE PESTE HOTARE

In luna decembrie a anului trecut,

...UNESCO a dat publicității două documente de o însemnată excepțională pentru activitatea de informare și documentare, anume **Principii directoare pentru stabilirea și dezvoltarea tezaurilor monolingve destinate cercetării documentare** (document SC/WS/500, Paris, 22 decembrie 1971) și **Principii directoare pentru stabilirea și dezvoltarea tezaurilor științifice și tehnice multilingve destinate cercetării documentare** (document SC/WS/501, Paris, 30 decembrie 1971). Ambele documente vor apărea și în traducere românească, grație publicării lor sub egida Asociației bibliotecarilor din țara noastră.

Premiul SEVENSMA pe 1971, acordat de Federația internațională de asociațiile de bibliotecari (FIAB),

...a fost atribuit bibliotecarului englez David Burnett, de la Biblioteca universitară din Durham, pentru lucrarea intitulată „The problems of comparing the library service of different countries” [Problemele comparării serviciilor de bibliotecă din diferite țări].

Biblioteca de stat și regională din Bautzen (R. D. Germană)

...și-a aniversat, la începutul acestui an, 375 de ani de existență. Înființată în 1596, Biblioteca din Bautzen posedă astăzi o colecție valoroasă de publicații, care se ridică la 170 000 de volume. Dintre secțiile ei, o mențiune specială merită colecția de carte științifică, deosebit de dezvoltată, și cabinetul muzical, care dispune de 5 000 de benzi de magnetofon și 2 000 de discuri. (Zentralblatt für Bibliothekswesen, 86, nr. 2, feb 1972).

O serie de seminarii internaționale pe tema „Colaborarea internațională în domeniul biblioteconomiei orientale” ...a avut loc în cadrul celui de al 28-lea Congres internațio-

nal de orientalistă, ținut la Canberra (Australia) între 6 și 12 ianuarie 1971. Printre altele, au fost abordate și unele probleme speciale ca: standardizarea internațională a catalogării lucrărilor cu tematică orientală; influența cercetărilor actuale din științele orientale asupra dezvoltării bibliotecilor; pregătirea profesională a bibliotecarilor orientali; bibliografia internațională în domeniul orientalist. În încheierea Seminarilor, au fost adoptate o seamă de rezoluții și recomandări, ce vor fi supuse discuției și aprobării lor la cel de-al 29-lea Congres internațional de orientalistă, ce va avea loc în august 1973, la Paris (Bull. UNESCO bibli., 25, nr. 29-10, sep-oct 1971).

Congresul al XIII-lea al Uniunii internaționale pentru cărți destinate tineretului (Franța, 19-21 mai 1972)

...are ca temă Rolul lecturii în dezvoltarea copiilor și adolescenților din societățile noastre în plină transformare și este organizat la Nisa, în cadrul celui de-al IV-lea Festival al cărții, de către Asociația națională a cărții franceze în străinătate, fondatoare în urmă cu zece ani a Secției franceze a Uniunii internaționale pentru cărți destinate tineretului. Problema pusă în special în dezbateră a unor specialiști din diferite discipline — pedagogi, psihologi, sociologi și editori, autori, librari, ilustratori, critici, bibliotecari — este cea a etapelor ce trebuie parcurse de tinerii cititori sau de cititorii potențiali și a măsurilor ce decurg de aici. (Bibl. France, 17, nr. 1, ian 1972, p. 24-25).

Comitetul consultativ internațional pentru documentare, biblioteci și arhive

...și-a ținut cea de-a treia sesiune, între 13 și 16 octombrie 1971, la Paris, la sediul UNESCO. Comitetul a examinat activitățile UNESCO în do-

menul documentării, al bibliotecilor și al arhivelor în perioada 1969-1970, ca și programul pentru perioada 1971-1972 și a formulat în această privință o serie de sugestii. Totodată a fost examinată colaborarea UNESCO cu organizațiile internaționale a căror acțiune se exercită în domeniul documentării, bibliotecilor și arhivelor. (Bibliographie. Documentation. Terminologie, 12, nr. 1, ian 1972, p. 1-2)

O Conferință interguvernamentală pentru stabilirea unui sistem mondial de informare științifică (UNISIST)

...a avut loc la Maison de l'Unesco (Paris), între 4 și 8 octombrie 1971, cu participarea reprezentanților a 84 de state membre și a unui stat membru al Unesco. Reprezentanții a 40 de organizații internaționale și nonguvernamentale au urmărit lucrările în calitate de observatori. Obiectul Conferinței: formularea unor recomandări cu privire la concepția generală a sistemului mondial de informare științifică ce urmează a fi instituit și cu privire la mecanismele și procedurile care vor permite statelor membre și organizațiilor internaționale să participe la punerea sa în aplicare. Au fost discutate principiile cooperării internaționale în această direcție și au fost examinate 22 de recomandări referitoare la formele pe care ar putea să le ia acest program (indicatîi asupra celor cinci mari obiective pe care UNISIST va trebui să le atingă în primele sale etape, care în **Rezumatul Studiului asupra realizării UNISIST** au fost grupate în următoarele rubrici: I. Mijloacele intercomunicării între sisteme; II. Consolidarea rolului instituțiilor; III. Întărirea rolului resurselor umane; IV. Cadrul economic și politic; V. Informarea științifică și tehnică în țările în curs de dezvoltare). Într-o recomandare finală s-a propus ca UNISIST să fie organizat conform unei scheme cu patru nivele: Conferință interguvernamentală, Comitet de direcție, Comitet consultativ și Birou executiv. Cele 14 rezoluții prezentate în cursul reuniunii au fost concentrate într-un singur mare proiect de rezoluție, supus aprobării Conferinței. Delegații țărilor în curs de dezvoltare au cerut sprijin în ceea ce privește crearea unor condiții care să le permită să aibă acces la circuitul mondial al informării (proiecte pe termen lung în cadrul UNISIST, în scopul dezvoltării resurselor lor umane și instituționale și stabilirea unui plan de ajutor financiar pe termen lung). (Bibliographie. Documentation. Terminologie, 12, nr. 1, ian 1972, p. 2-3)

lucrări de specialitate

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI. 75 de ani de activitate. Volum jubiliar. Buc. 1971. 392 p.

Apărut la aproape un an și jumătate după închiderea manifestărilor, volumul jubiliar ne propune o plăcută rememorare a unui eveniment care a marcat nu numai activitatea marii colecții bucureștene, ci și întreaga viață biblioteconomică românească. Pe scara istoriei și în comparație cu alte colecții similare, 75 de ani nu reprezintă o perioadă concludentă. Dar tocmai aici trebuie căutate virtuțile bibliotecii celei mai mari universități a țării. În 75 de ani, ea a devenit o colecție impunătoare, iar activitatea s-a dezvoltat pe o bază științifică astfel încât astăzi Biblioteca centrală universitară din București nu este numai o unitate de prestigiu a rețelei bibliotecilor universitare, ci și un nucleu activ al mișcării bibliologice naționale. Aceasta este în esență impresia pe care o provoacă și o confirmă volumul jubiliar. Cartea, — masivă, de aproape 400 de pagini, format impunător, printre foarte puținele lucrări de acest fel apărute la noi — ar putea fi considerată un model al genului. Structura este proporționată firesc, cu diviziuni rezervate părții expoziției, de cronică, dar cuprinzând în cea mai mare parte a spațiului său un număr ridicat de comunicări științifice de un real interes.

Reține de la început atenția cadrul larg, de răsănit, pe care l-au avut manifestările, marcate de solemnitatea de la Consiliul de Stat, când s-au acordat unor salariați ai bibliotecii ordine și medalii naționale, ca o confirmare a locului instituției și realizărilor ei în înfăptuirea politicii cultural-științifice a țării. Volumul inserează relatări de la toate momentele

sărbătorești din zilele de 2—4 decembrie 1970, consemnând numele medaliaților și evidențiatilor, numele personalităților prezente, textul cuvintelor de salut. Ședința festivă din 4 decembrie, punct central al capitolului de „Solemnități“, a reunit într-un impresionant conclave bibliotecăresc reprezentanți ai celor mai importante biblioteci din țară, foști directori ai Bibliotecii universitare bucureștene, foști și actuali bibliotecari, alături de care, în semn de cinstită și respect, s-au așezat conducători ai unor instituții și organizații centrale, profesori universitari, specialiști.

Capitolul cuprinzător rezervat sesiunii științifice organizate cu prilejul sărbătoririi adună 52 de comunicări cu teme din toate sectoarele activității bibliologice și documentare, reflectând, în ansamblu, unitatea de acțiune și de scop a celor două domenii, potențialul științific al unităților de informare.

În cadrul celor două secțiuni de lucru, diferențiate și în volum (1. Probleme de istorie a bibliologiei și a documentării; 2. Probleme de modernizare a activității bibliotecilor și centrelor de documentare), sub conducerea unor personalități de recunoscută reputație, s-au prezentat comunicări care sintetizează o experiență multilaterală și conțin sugestii valoroase pentru perfecționarea activității. Se remarcă în volum comunicarea de larg interes susținută de prof. univ. Dan Simonescu privind învățământul bibliologic în România, ale cărei concluzii invită la reorganizarea formării specialiștilor în bibliologie în funcție de cerințele contemporane și de problemele specifice ale vieții bibliotecare din țara noastră. Fac o impresie deosebită prin adâncimea și uneori noutatea informației, ca și prin valoarea generală a cercetării, comunicările inspirate din trecutul biblioteconomiei și documentării românești și universale. Între acestea: D. Nicolescu și N. Mironescu, *Prima asociație a bibliotecarilor din România*; Ioachim Crăciun, *Documentarea științifică în țara noastră, Succese și greșeli*; Gr. Topan, *Contribuții brașovene la evoluția și afirmarea bibliografiei române*; Ioan Domșa, *Din activitatea lui Aldo Manuzio: Două ediții albine ale operei lui Nicolaus Perrotus: 1499 și 1513*; Corneliu Dima-Drăgan, *Știri noi referitoare la biblioteca Mavrocordăților*; A. Sacerdoțeanu, N. Iorga și „biblioteca seminarului său“ etc. Este greu de citat totul, dar valoarea contribuțiilor ar necesita menționarea tuturor comunicărilor care, fiecare în parte, constituie capitole de reținut într-o viitoare istorie a biblioteconomiei și documentării românești.

De un deosebit interes prin actualitatea problematicii și a informației vehiculate

sînt comunicările din cea de-a doua secțiune a simpozionului. Ceea ce se remarcă de la început este abordarea curajoasă a problemelor de sistem, adică tocmai a acelor aspecte care frămîntă în prezent mișcarea bibliologică și documentară românească. Astfel: V. Tărăboi, *Considerații privind organizarea sistemului național de informatică și conducere în cercetare, proiectare și documentare*; P. Atanasiu, *Legătura beneficiar — sistem de informare*; P. Caravia, *Sistemul integrat al informării științifice — condiție a modernizării învățămîntului*; V. Moldoveanu, *Bibliotecile universitare în sprînjul cercetării științifice. Principii ale unui sistem de informare științifică al bibliotecilor universitare din România*.

La fel de insistenț urmărite au fost și unele probleme teoretice generale (I. Stoica, *Bibliotecile și conceptul de modernizare*; V. și G. Stancovici, *Dimensiunile științei și indexarea documentelor*), ca și numeroase aspecte ale activității practice din biblioteci și centre de documentare. În ansamblu, comunicările incluse în volum sînt reprezentative pentru nivelul actual al cercetării științifice de specialitate din țara noastră.

În intenția de a oglindi în adîncime preocupările bibliotecarilor și documentariștilor români, autorii au consemnat și unele discuții care au avut loc în cadrul fiecărei secții, sugestiile și propunerile formulate, astfel încît imaginează jubileului Bibliotecii centrale universitare din București se proiectează pe un fundal larg, reflectînd multilateral preocupările și modul de a gândi al unor specialiști dintr-o mare diversitate de unități.

În partea finală a volumului sînt inserate ecouri ale jubileului în presă, la radio, articole publicate de lucrători ai bibliotecii în presa centrală și de specialitate, imagini de la expoziția jubiliară etc. Redactat cu exigență și realizat superior din punct de vedere grafic, volumul jubiliar al Bibliotecii centrale universitare din București reprezintă o confirmare a potențialului științific și organizatoric al bibliotecilor noastre universitare și se impune ca un model de urmat.

Ion STRĂINU

**CATALOGUS INCUNABULORUM
BIBLIOTHECAE TELEKI-BOLYAI.**
[Catalogul incunabulelor din Biblioteca Teleki-Bolyai]. Tirgu-Mureș, 1971. 85 p. + 10 pl.

Colaboratorii Bibliotecii documentare Teleki-Bolyai din Tirgu-Mureș ne-au pregătit pentru Anul internațional al cărții o surpriză plăcută: într-o ediție îngrijită,

realizată în condiții grafice excepționale a apărut catalogul incunabulelor păstrate în Biblioteca Teleki-Bolyai și în colecțiile Bibliotecii municipale din Tirgu-Mureș. Prestigioasa instituție din orașul de pe Mureș — Biblioteca Teleki-Bolyai —, fondată cu 170 de ani în urmă, numără în prezent, împreună cu fondul de cărți preluat de la fostul colegiu reformat din localitate (Biblioteca Bolyai), peste 200 000 de tipărituri și aproape 3 000 de volume manuscrise, pe lângă materialul arhivist și muzeistic bogat și foarte valoros. Catalogul incunabulelor cuprinde descrierea bibliografică a acelor tipărituri care au apărut pînă la data de 31 decembrie 1500 inclusiv. În Biblioteca Teleki-Bolyai sînt 66 de asemenea cărți, iar în biblioteca municipală, 4 exemplare. Catalogul ne oferă deci descrierea bibliografică a 70 de incunabule.

Descrierea bibliografică este întocmită cu toată competența, autorii catalogului folosindu-se de principalele instrumente necesare la o asemenea muncă destul de anevoioasă, mai ales în condițiile în care ei au fost nevoiți să obțină aceste instrumente (cataloge internaționale de incunabule) prin împrumut interbibliotecar. Elementele de bază ale descrierii sînt aceleași ca și în cazurile altor cataloage de incunabule, adică: autor, titlu, editor, locul și data apariției, tipografia, numărul fișelor, felul lor de numerotare, formatul, conținutul cărții, numărul sub care tipărirea figurează în principalele cataloage de incunabule, precizări necesare cu privire la legătura cărții, cota sub care figurează ea în bibliotecă. În cazul traducerilor, evident, sînt date și alte elemente. Ceea ce este în plus față de indicațiile bibliografice obligatorii prezente în cataloagele de acest gen se referă la știrile privind posesorii anteriori ai incunabulelor. Aceste date au fost copiate din însemnările de pe exemplare și ele prezintă un mare interes pentru istoria cărții și tiparului, regretăm însă faptul că cei care au întocmit acest catalog prețios nu au mers mai departe, adică la reproducerea tuturor însemnărilor de pe exemplarele studiate. Ideal ar fi fost chiar dacă aceste însemnări ar fi fost reproduse de pe fotografii. În felul acesta, informația noastră cu privire la drumul pe care l-au parcurs cărțile descrise pînă au ajuns la Tirgu-Mureș în bibliotecile unde se păstrează azi ar fi fost completă. În plus, am fi obținut și alte știri interesante, demne de luat în considerație.

Ne dăm foarte bine seama că reproducerea însemnărilor în întregimea lor nu intra în noțiunea obișnuită de cataloage. Știm în același timp că realizarea unei asemenea lucrări ar fi cerut o muncă anevoioasă și un timp mai îndelungat, dar

competența cu care catalogul este realizat ne îndreptățește să credem că și această lucrare este pe măsura capacității și pregătirii celor care au lucrat volumul la care ne referim.

Amintim că descrierea tipăriturilor este însoțită de un indice cronologic, de un indice al tipografiilor și tipăriturilor, al editorilor sau interpretelor, de un indice de librari și de posesori, precum și de un tabel sinoptic, în care sînt date indicații la numerele sub care figurează incunabilele descrise în principalele cataloage internaționale.

Foarte frumoase sînt cele 10 planșe care reproduc file din cele mai interesante sau mai prețioase tipărituri.

Meritul realizării acestui frumos catalog revine colaboratorilor actuali sau foștilor colaboratori ai Bibliotecii Teleki-Bolyai. Lucrarea, începută cu ani în urmă de Farczady Elek și Bustya Andre, a fost continuată de regretatul Fick Lászyó și finisată cu multă competență de Balázs Lajos. Sîntem convinși că, atît în ce privește conținutul, cît și prezentarea grafică, *Catalogul incunabilelor din Biblioteca Teleki-Bolyai* se va impune în sirul cataloagelor de acest gen care sînt în curs de realizare în cadrul bibliotecilor din țara noastră și aduce o contribuție reală la întocmirea catalogului cumulativ al incunabilelor din România și din Europa. Așteptăm cu nerăbdare ca exemplul Bibliotecii Teleki-Bolyai din Tîrgu-Mureș, care a fost precedat de cataloagele Bibliotecii Brukenthal și Bibliotecii Academiei R. S. România, să fie urmat și de alte biblioteci din țară care posedă incunabile.

L. DEMENY

PROGNOZA ÎN ȘTIINȚĂ ȘI ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT. SEMNALARI BIBLIOGRAFICE. Cluj, 1972. 43 p. (Universitatea „Babeș-Bolyai” — Cluj. Biblioteca centrală universitară). [Rotaprintat].

Plenara C.C. al P.C.R. din luna mai 1971 a hotărît, după cum se știe, întocmirea prognozelor de dezvoltare economică a României pînă în anii 1990—2000, definite de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca fiind, în fond, „programul dezvoltării societății socialiste multilateral dezvoltate”. Sarcina, de o deosebită răspundere și importanță, a fost încredințată unei Comisii de partid și de stat. Dar problema prognozelor preocupă în același timp și factorii de răspundere din diferite sectoare și ramuri de activitate, iar în măsura în care în țara noastră poporul își făurește în mod conștient viitorul, ea prezintă un interes cu mult mai larg.

Considerăm de aceea deosebit de binevenită inițiativa Bibliotecii centrale uni-

versitare din Cluj de a alcătui o bibliografie pe tema *prognozei în știință și în învățămînt*.

Sînt semnalate un număr de 335 de lucrări și articole din periodice, care tratează problema prognozei în învățămînt, în știință și în cercetarea științifică, în plus, bibliografia oprindu-se și asupra unor materiale de fundamentare teoretică a prognozei, de metodologie a investigației sau privind unele aspecte ale prognozei sociale.

Materialul a fost selectat, așa cum rezultă dintr-un succint cuvînt înainte, din fondul de publicații al Bibliotecii centrale universitare din Cluj, precum și dintr-o serie de publicații referative din țară și din străinătate. Pentru lucrările existente în colecțiile proprii sau ale altor biblioteci din Cluj și din țară (majoritatea din București) au fost indicate siglele unităților deținătoare. (Lista siglelor și denumirile complete ale bibliotecilor respective sînt comunicate în anexă). Unele semnalări au un caracter anticipativ, referindu-se la lucrări anunțate să apară în cursul anului 1972 și care urmează a fi achiziționate de B.C.U. Cluj.

Bibliografia este structurată în 6 capitole: Legi și documente de partid; Proiecte și programe despre viitor; Prognoza și planificarea socială (acest capitol, cuprins între pp. 9 și 16, nu figurează și în *Sumar*); Prognoza în știință și în cercetarea științifică; Prognoza cercetării științifice în învățămîntul superior; Prognoza în învățămînt. (În ultimele trei capitole se observă unele oscilații în ceea ce privește încadrarea materialelor, de unde inevitabile interferări și suprapuneri tematic).

Interesantă în sine și de o incontestabilă utilitate, bibliografia are și unele cusururi. Ne gîndim la caracterul ei ambiguu, dat de selecția materialului, care are în vedere lucrări apărute și lucrări în curs de apariție, publicații editate în străinătate existente în colecțiile unor biblioteci din țară, dar și altele nedeținute de nici o bibliotecă din țara noastră, deci la care publicul interesat nu poate avea acces. În plus, înregistrînd lucrări și din alte colecții decît cea proprie, nu se au în vedere o seamă de mari biblioteci din țară (nici măcar cele de învățămînt superior), astfel încît apare ciudat că pe lista unităților respective figurează Biblioteca Universității-Craiova, dar nu și cea a universității ieșene, pentru a ne opri la un singur exemplu.

Apoi, decurgînd din aspectul la care ne-am referit, am remarca un defect de structurare a materialului. Credem că ar fi fost indicat ca în organizarea referințelor, în afară de criteriile tematic, să se aibă în vedere și posibilitățile de acces ale publicului la lucrările semnalate. Ast-

fel, referințele privitoare la lucrări din propria colecție și din colecțiile altor biblioteci, care eventual ar putea fi obținute spre consultare prin intermediul imprumutului interbibliotecar, trebuiau să facă un corp aparte față de cele extrase din diverse surse bibliografice din străinătate, dar despre care biblioteca editoare nu are cunoștință că ar exista în colecțiile vreunei biblioteci din țara noastră. Dată fiind cunoscuta instabilitate a planurilor editoriale, credem că nici lucrările a căror apariție este „anunțată” pentru anul 1972 nu trebuiau semnalate decât într-o addendă. În acest fel rosturile practice ale bibliografiei de față ar fi devenit și mai evidente.

I. T.

BIBLIOGRAFIA DOBROGEI. 1970. Prezentare selectivă. Redactor-coordonator: Stela Motoc. Consultanți științifici: Constantin Dumitru Constanța, 1971. 447 p. (Biblioteca municipală Constanța).

Volumul pe care îl prezentăm este al doilea în seria inaugurată cu un an în urmă (*Bibliografia Dobrogei*, 1969, Constanța, 1970. 311 p.) a bibliografiei locale de înregistrare [selectivă] a informațiilor despre sau apărute pe teritoriul Dobrogei. Elaborată în cadrul Serviciului bibliografic al Bibliotecii municipale Constanța de un excelent colectiv de bibliotecari, compus din Al. Barciuc, M. Croitoru, M. Drăgălinescu, S. Motoc, pe baza consultării propriilor colecții de cărți și periodice și a unui însemnat număr de periodice din colecțiile Bibliotecii Centrale de Stat și ale Bibliotecii Academiei R.S.R., *Bibliografia Dobrogei* (care are deopotrivă în vedere județele Constanța și Tulcea) este totodată fructul unei rodnice colaborări cu Biblioteca municipală Tulcea, care a pus la dispoziția redactorilor constănțeni informațiile bibliografice din ziarul *Delta*, precum și publicațiile (cărți, broșuri, reviste școlare) editate pe teritoriul județului Tulcea.

Editată într-un format comod (în 8°) și în condiții grafice excelente (I. P. „Tiparul” București), tehnoredactată sobru și „aerisit”, *Bibliografia Dobrogei* (a cărei utilitate nu se mai cere demonstrată) este o lucrare lesne consultabilă datorită modului inteligent în care a fost concepută structura sa.

Informațiile bibliografice au fost grupate, după specificul lor, în trei categorii, care determină structurarea bibliografiei în următoarele părți de bază: 1. *Cărți apărute pe teritoriul Dobrogei sau având conținut local*; 2. *Periodice și seriale dobro-*

gene; 3. *Articole din cărți, periodice și seriale*.

Partea I, înregistrând 60 de cărți (inclusiv broșuri și pliante), este la rîndul ei împărțită în șapte capitole: *Lucrări social-politice*; *Artă, Literatură*; *Știință*; *Agricultură*; *Tehnică*; *Sport*; *Filatelic*; *Documentare*. *Bibliografie*.

Partea a II-a înregistrează — între pozițiile 61 și 77 — 17 publicații periodice și seriale dobrogene (inclusiv revistele școlare), pe lângă elementele propriu-zise de descriere fiind consemnate și „referințele” din alte publicații periodice. (Referințele sînt date de altminteri și la capitolul precedent).

În fine, partea a III-a înregistrează în mod analitic articole din cărți, periodice și seriale. (Lista periodicelor consultate conține 198 de titluri).

Cele 3344 de referințe bibliografice au fost grupate în 17 capitole: *Probleme social-politice* (Politica P.C.R. Activitatea organizațiilor de partid; Consilii populare. Administrație de stat; Comitete și comisii de femei; Manifestări cu prilejul zilelor de 23 August, 1 Mai, 30 Decembrie; Armată. Miliție; Probleme juridice); *Problemele tineretului*. *Activitatea cu pionierii*; *Problemele muncii*. *Sindicate*. *Asigurări sociale*. *Filozofie*. *Sociologie*. *Etică*; *Istorie*. *Arheologie*. *Etnografie* (Istorie. Etnografie. Arheologie); *Învățămînt*. *Cultură* (Învățămînt. Pedagogie; Activitate cultural-educativă de masă); *Științele naturii* (Geologie. Geografie. Meteorologie; Floră. Faună; Astronomie); *Sănătate publică*. *Medicină*; *Dezvoltarea multilaterală a localităților*; *Tehnică*. *Industrie*. *Construcții* (Economie industrială; Construcții; Metalurgie; Minerit. Petrol; Industrie alimentară; Industrie chimică; Industria lemnului; Industrie textilă; Alte industrii; Cooperative meșteșugărești); *Agricultură*. *Zootehnie* (Economie agrară. Probleme generale; Întreprinderi agricole de sat; Cooperative de producție; Mecanizarea agriculturii; Agrotehnică. Horticultură; Viticultură; Silvicultură; Piscicultură; Apicultură. Sericultură; Vinătoare; Zootehnie. Medicină veterinară); *Poștă*. *Transport*; *Comerț*, *aprovizionare*. *Alimentație publică*. *Cooperatie*; *Artă* (Artă plastică. Fotografie; Cinematografie. Televiziune; Literatură. Lingvistică. Viața literară; Teatru. Muzică; Activitate artistică de amatori. Spectacole diverse; Arhitectură. Urbanism); *Turism*. *Sport* (Turism; Filatelie; Sport); *Activitate portuară*; *Documentare*. *Bibliografie*. *Generalități*.

Succinte adnotări lămuresc sau întregesc după necesități anumite titluri, facilitînd astfel accesul la informație.

Bibliografia este înzestrată cu un aparat auxiliar constituit dintr-un index de persoane și un index al localităților din Do-

brogea, cumulat cu un index al principalelor instituții și întreprinderi locale. Deosebit de meritorie ni se pare ideea de a consemna în *Addenda* informațiile de bibliografie locală pe anul 1969, care n-au intrat în numărul de anul trecut datorită faptului că la unele publicații biblioteca nu a avut abonament, iar altele au apărut cu întârziere.

Flavia BUCOV

NOI PUBLICAȚII EDITATE DE BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT

REPERTORIUL COLECTIV AL BIBLIOGRAFIILOR NEPUBLICATE.

1970. Lucrare întocmită de Serviciul de informare științifică al Bibliotecii Centrale de Stat a Republicii Socialiste România. București, 1971. 315 p. (Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România).

Lucrare de prestigiu, aflată la un deceniu de la apariția primului număr, această „bibliografie a bibliografiilor“ este rodul colaborării celor mai importante biblioteci și centre de informare din țară (la prezentul număr și-au dat contribuția 36 de unități de acest gen) și este utilă în vehicularea informației bibliografice deja prelucrate și depozitate. Volumul conține 1 112 semnalări de bibliografii nepublicate, fiecare dintre ele fiind însoțită de indicativul bibliotecii în care se găsește și de o mică adnotare privind volumul și componența ei. Bibliografiile sînt inserate în cadrul unui plan tematic cu două subîmpărțiri principale: *Partea I Științe sociale, umaniste și Partea a II-a Știință, Medicină, Tehnică*. Volumul măsoară cuprinde și două indexuri alfabeticе ale noțiunilor și numelor proprii.

ANIVERSĂRI CULTURALE 1972. Prezentări bibliografice. Lucrare elaborată în cadrul Serviciului metodic al Bibliotecii Centrale de Stat a R.S. România. Redactor: Eveline Fonca. București, 1972. 344 p. (Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România).

Fiecareia din cele 34 de personalități îi este închinat un complex informativ format din: un tabel al celor mai importante date biografice, cu explicații detaliate; o bibliografie a edițiilor existente în principalele biblioteci din țară; citate consistente și semnificative din opera sau despre opera personalității vizate. Astfel strecurate, ansamblurile bio-bibliografice oferă bibliotecarului date complete, ușor utilizabile.

Am fi dorit poate ca în acest volum să figureze mai multe personalități reprezentative pentru țara noastră, în afara celor cuprinse în programul de aniversări UNESCO.

PROBLEME DE PATOLOGIE A CĂRȚII. Culegere de material documentar. [Vol. 4]. Colectivul de redacție: Eugenia Baltes, Anatolie Cruher, Ramiro Georgescu. București, 1971. 340 p. (Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România. Laboratorul de igienă și restaurare a cărții).

Volumul conține în prima parte traducerea și prelucrarea comunicării *O experiență de cooperare*, pe care L. Crocetti și A. Cains au susținut-o la Congresul restauratorilor care a avut loc la Florența în martie 1970, comunicare care reflectă activitatea laboratorului de restaurare de pe lângă Biblioteca națională din Florența. Autorii insistă în special asupra problemelor de restaurare ivite în urma inundațiilor catastrofale de la Florența din noiembrie 1966. Cea de-a doua și cea mai masivă parte a volumului cuprinde traducerea și prelucrarea monografiei *Coroziunea microbiană* de R. Blahnic și V. Zanova, apărută la Praga în 1963. Lucrarea reflectă experiența pe plan mondial în ceea ce privește producția produselor industriale împotriva coroziunii microbiene și este însoțită de o bogată bibliografie în temă.

SEMICENTENARUL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST DIN ROMANIA. Manifestări pentru propaganda cărții în bibliotecile publice. Lucrare întocmită în Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat. Redactori: Elena Sabadae și Florentina Moisescu. București, 1972. 100 p. + 13 f. repr. (Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România).

Volumul — distribuit și el la timpul oportun — cuprinde: Tematica și bibliografia pentru o expoziție de publicații intitulată: 1922—1972. *Semicentenerul Uniunii Tineretului Comunist din România*; șase bibliografii de recomandare pe probleme de tineret; o seară de poezie intitulată *Imn tineretii*; un concurs avînd ca temă munca voluntară-patriotică a tineretului.

Volumul este însoțit de unele reproduceri după afișe ale vremii, documente, articole din presă, care pot fi întrebunțate de bibliotecari la expoziții, panouri, fotomontaje etc.

Credem că, prin această broșură, Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat a adus o contribuție valoroasă la desfășurarea acțiunilor organizate de bibliotecari. Asemenea lucrări — de maximă eficiență și operativitate — se cer a fi difuzate cât mai des de către forul central metodic al bibliotecilor publice.

A. VALERIU

FIȘIER

Ceașescu, Nicolae. ROMANIA PE DRUMUL CONSTRUIRII SOCIETAȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE. Vol. 6. Mai 1971 — februarie 1972. Buc., Editura politică, 1972. 975 p.

Ceașescu, Nicolae. CUVINTARE LA CONFERINȚA PE TARĂ A CADRELOR DE CONDUCERE DIN ÎNTEPRINDERI ȘI CENTRALE INDUSTRIALE ȘI DE CONSTRUCȚII — 19 FEBRUARIE 1972. Buc., Editura politică, 1972. 72 p.

Ceașescu, Nicolae. CUVINTARE LA CONGRESUL AL II-LEA AL UNIUNII NAȚIONALE A COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE — 21 FEBRUARIE 1972. Buc., Editura politică, 1972. 40 p.

Moisil, Gr. C. ÎNDOIELI ȘI CERTITUDINI. Buc., Editura enciclopedică română, 1971. 213 p. (Orizonturi)

Bibliotecarul nu poate citi toate cărțile de care se îngrijește să ajungă în mână celor ce frecventează biblioteca. Despre cele mai multe se informează sumar pe diferite căi, una dintre acestea fiind și recenziile pe care le publică *Revista bibliotecilor* în rubrica de față. Prezentarea cărții acad. Moisil nu își propune însă un astfel de scop și în consecință vom evita orice informații rezumate despre conținutul lucrării — lăsând loc doar opiniilor de cititor — pentru că acest volum trebuie să facă parte din categoria „lecturilor integrale” ale bibliotecarului. Cu un dublu folos: o dată strict personal, ca cititor pasionat de literatură bună și apoi profesional, ca propagandist al cărții, care va putea să recomande și altora lucrarea citată cu convingerea pe care și-o dă deplina cunoștință de cauză.

De ce să citească bibliotecarul o lucrare despre matematica modernă? Despre această „știință în care nu se știe despre ce se vorbește și în care nu se știe dacă ceea ce se spune este adevărat sau nu”! În primul rând pentru că, de obicei prieten din tradiție cu literale, cu disciplinele umaniste, bibliotecarul, la fel cu majoritatea cititorilor săi, este încărcat de prejudecăți privitoare la aptitudinile de care dispune de a înțelege rosturile și elementele fundamentale ale cercetării operaționale, structurilor de grup, de corp, de inel, ale complicatelor mașini electronice de calcul etc. Dacă nu le impru-

mută și cititorilor cu care este în permanentă legătură — ceea ce nu e sigur — acest bibliotecar nici nu va încerca să cлатine aceste prejudecăți din mîntea multora, atîta vreme cît el însuși nu este convins de contrariul lor. Or, lucrarea acad. Moisil, constituită din tabletele pe care i le-a publicat *Viața economică* în ultimii doi ani (1969—1971), pe lîngă transmiterea ideilor fundamentale ale celor mai noi capitole ale matematicii contemporane, are marea virtute formativă de a convinge oamenii cu prejudecăți față de matematici că teritoriul acestora nu e tabu, ci dimpotrivă că — în grade diferite — toți va trebui să trecem pe acolo. Fără o încărcătură matematică corespunzătoare, activitatea viitoare a muncitorului (să nu vorbim de inginer și tehnician), a țaranului cooperatist (să nu vorbim de agronom și mecanizator), a funcționarului și a bibliotecarului este de neconceput. Ba chiar și a filologului, a istoricului și a arheologului.

Și întreaga această demonstrație este făcută de acad. Moisil în cartea sa cu rigurozitatea marelui matematician, într-o perspectivă fiind de filozof și într-un stil a cărui claritate descinde din cea mai autentică literatură, nelipsit de ironia fină și umorul clasicilor genului. Mai sînt însă și alte argumente — dacă mai era nevoie — pentru care bibliotecarul nu trebuie să „scape” acest volum de 200 de pagini, în format mic (16°), apărut în colecția „Orizonturi”: se vorbește în el și despre carte și rolul ei, despre bibliotecă și bibliografie, despre înmagazinarea și regăsirea informațiilor, despre educația permanentă și despre cum influențează gradul de tehnicitate, gradul de cultură, în sfîrșit și despre Eminescu și Caragiale.

A.L.

Nicolau, Edmond. COLEGUL MEU ROBOTUL. Buc., „Albatros”, 1971. 256 p.

Dacă în ultima sută de ani tehnica a stat sub semnul energiei, se poate afirma că următorul secol va aparține informației, acestui eter cu care se inundă într-un ritm crescînd omenirea și a cărui curgere trebuie controlată cu unelte principial noi, calculatoarele electronice. Desigur, nu numai computerele intră în noțiunea de robot, datorată lui Karel Čapek.

S-au creat și se vor mai fabrica așa-ziși roboți sclavi, unii poate chiar antropomorfi, în virtutea legii convergenței formelor, care vor amplifica doar forța și domeniul de accesibilitate al omului.

Autorul însă se concentrează asupra „creierelor electronice” ca stadiu actual de realizare a celor mai perfecționați roboți care „nu au nimic din aspectul exterior al unor ființe vii, dar modelează cel mai esențial aspect al omului, legat de cea mai subtilă facultate a lui, înzestrarea intelectuală”.

Păstrându-se accesibilitatea, ne sînt prezentate, în rezumat și pe modele intuitive, noțiunile centrale de cibernetică: sisteme cu reacție, stabilitate a sistemelor, sisteme optimale sau adaptive. Cele citeva capitole referitoare la algoritmi, teoria mulțimilor, programare, decizia și logica mașinii, paginile în care se definesc operatorii fundamentali „și” „sau” „nu”, paginile cu exemple de calcul numeric și tabele de adevăr (ce se cer urmărite cu atenție) sînt decisive pentru atingerea scopului propus cititorului — o primă încursiune în legile acestui „clan extrem de puternic în zilele noastre, clanul calculatoarelor electronice”.

Omniprezența calculatoarelor în civilizația viitorului (și nu cel îndepărtat) scoate în mod cert această lucrare de sub semnul divertismentului pe teme tehnico-științifice și o trece în multiudinea necesităților intelectuale ale omului modern, după cum afirmă repetat Edmond Nicolau.

Colegul meu robotul impresionează prin omogenitatea și continuitatea dată de o perfectă întretesere de planuri, dintre care cel istoric își depășește rolul de element introductiv și liant atrăgător, dezvoltînd o solidă concepție dialectică în fața fenomenului tehnic și științific. Găsim numeroase referiri la contribuția oamenilor de știință români în domeniul robotonicii, dintre care reținem activitatea autorului pentru crearea unui model electronic al neuronului (în domeniul bionicii, deci). Relația om-mașină este re-luată sub cele mai diferite aspecte.

Astfel, ciberrobotii înmagazinează și selecționează informația cuprinsă în bibliotecă cu zeci de mii de volume, supraveghează păienjeniișul rețelilor economiei, învață, citesc, dialoghează, pun diagnostic medical, joacă șah, fac arheologie, traduc texte, demonstrează teoreme, fac artă, modelează aspecte ale comportamentului uman, ne obligă, pentru a-i putea folosi, să ne formulăm cu precizie gîndurile, noțiunile și ideile. Dar cu toate acestea, calculatorul nu face decît să aplice cu strictețe programele stabilite de om pe care îl întrece cu certitudine numai în viteză de lucru și capacitate de normare.

Nu fără a lăsa deschise perspectivele ce ne depășesc imaginația, autorul afirmă că e total greșit a opune creierul electronic creierului uman. *Colegul meu robotul* nu este un titlu gratuit.

Opoziția știință exactă-uman se stinge prin cunoaștere. Poate că acest mesaj tănuțit al cărții ne emoționează, chiar dacă robotonica în societatea modernă nu este un „KDFq la curtea regelui Arthur” ci doar un capitol al științei ce a ajuns la o apropiere fără precedent de ceea ce este continua recunoaștere de sine.

Sergiu BALABAN

Sanda, Gh. GHIDUL ENIGMISTULUI. Buc., Albatros, 1971. 326 p.

Lucrarea nu are un caracter exhaustiv ci se rezumă la 43 de genuri (cu multe subgenuri) dintre care unele mai puțin uzitate ca *androgen*, *frazifon* și *sciogli-lingua*. Pilonii lucrării *anagrama* (24 p.) și *cuvinte încrucișate* (35 p.) dau o bună stabilitate în jurul cărora gravitează celelalte genuri.

În afară de bogata documentare, în afară de văditul ei caracter enciclopedic, autorul scoțind în evidență tangențele enigmisticii cu matematica (folosirea formulei de permutări), cu lingvistica (redînd forme gramaticale cu *epenteze*, analog cu *zeppa*, metazea cu metagrama ș.a.) cu arheologia (criptograma tezaurului de la Pietroasa), cu istoria limbii (criptograma de la p. 463 din Psaltirea Scheiană), cu filozofia și literatura, volumul mai are un deosebit merit prin variatele exerciții de la fiecare gen, în maniera manualelor de învățat limbi străine, familiarizînd cititorii cu diversele probleme.

Ca medic, autorul observă bine rolul psihofiziologic al distracțiilor, recunoscute pe plan mondial și rezervîndu-li-se astăzi pagini întregi în multe publicații. Ca fenomen curent se constată că enigmatică pătunde în școli, completînd celelalte mijloace moderne audio-vizuale, contribuind la dezvoltarea personalității umane. Pentru tineret este un minunat mijloc de activitate și educație, un mijloc util de folosire a timpului liber.

Din întreaga lucrare se degajă o notă de optimism și bună dispoziție, autorul exemplificînd genul cu glume, calambururi, vorbe de duh apreciate și vehiculate de mari gînditori și artiști.

Criteriul de aranjare a genurilor în ordine alfabetică consider a fi just, respectîndu-se astfel normele științifice moderne.

În afară de evidentele calități subliniate în parte, lucrarea suferă de anumite deficiențe care la o viitoare ediție ar putea fi evitate.

Astfel la p. 54 apare *omentul* în loc de *amentul*; la p. 94, rînd 4 trebuia *carres* nu *corres*; la p. 111, *De-ale școlii*, trebuia *D-ale școlii*; la p. 122, la careul „Peisaj de iarnă” numerotarea e 46 nu 41 iar semnificația pentru 13 oriz... la melodia *Pași de zăpadă*, trebuia *pași pe zăpadă*; la p. 186 la logogriful semnat de Lică Lupu, la stihul doi, *decapitați*, trebuia *decapitat*; la p. 196 rînd 21 de sus în loc de *PAR* trebuia *RAR*; la p. 219 *coperațiile* trebuia *copertile*, inversiuni de titluri, *Chemare* și *Face puțuri*; la p. 230 la Bibliografie apare *Rebus* nr. 10/931 pentru *Rebus Magazin*; la p. 241 exemplul 97, ultimul vers este de 8 silabe în loc de 7; la p. 257 la criptorebusul *La stîină*, la dezlegare lipsește paranteza; la p. 258 rînd 13 *licență enigmatică*, în loc de *licență enigmatică*; la p. 259 aceleași observații ca la p. 230 și 270.

La p. 275 la bibliografie apare *Walter Sperling: Denkspiele für Kluge Köpfe...* în loc de *Denkspiele für Kluge Köpfe*, și în fine la p. 318 inversarea careului 46 cu 47 ș.a.

În sprijinul cititorilor ar mai fi fost necesar și alcătuirea la sfîrșitul volumului a unui indice de autori și denumiri de periodice.

Un aport prețios lucrării au adus și desenele semnificative și bine executate de Aristice Velescu.

În ansamblu, primul nostru ghid enigmist este o lucrare valoroasă care poate să stea cu cinste în orice bibliotecă, fiind în același timp și un material de referință pentru marea masă de elevi, studenți și alți iubitori de probleme de inteligență.

Costel CERNAT

VĂ RECOMANDĂM CITEVA LUCRĂRI DE LITERATURĂ AGROZOOTEHNICĂ

NUTRIȚIA ÎN SISTEMELE MODERNE DE EXPLOATARE A ANIMALELOR. Buc., Ceres, 1972. 270 p.

Pentru a asigura bazele unei alimentații științifice a taurinelor și în special a vacilor de lapte, o condiție esențială o reprezintă producerea de furaje, în special a celor cu volum, în cantități necesare și de calitate superioară, care să asigure o furajare în măsură să satisfacă cerințele nutritive ale animalelor în mod constant, pe tot timpul anului. Autorii, inginerii Gheorghe Paseca și Gheorghe Spiridon și medicii veterinari Aurel Brătescu și Alexandru Marinescu tratează în primele capitole ale cărții alimentația la taurine (viței sugari, tineret taurin, vaci și juninci etc.), la ovi-

nele destinate îngrășării în sistem intensiv și semiintensiv și la porcine. Un amplu capitol separat este consacrat alimentației păsărilor (găini, curci, găște, rațe). Pentru fiecare sector se indică cerințele în substanțe nutritive, modul de stimulare a consumului de hrană. Cartea oferă numeroase tabele, fotografii, grafice.

Mureșan, T. și Crăciun, T. AMELIORAREA SPECIALĂ A PLANTELOR. Buc., Ceres, 1972. 464 p.

Lucrarea reunește principiile teoretice și metodele de ameliorare proprii diverselor specii de plante agricole. După ce se ocupă de obiectivele și rolul ameliorării, de plasma germinativă, mecanismele genetice și metodele de ameliorare, autorii insistă asupra hibridării intraspecifică și combinării genelor. Capitole ample ale cărții sînt consacrate consangvinizării și heterozis-ului, Euplaidiei și Aneuploidiei. În continuare, în lucrare este prezentată acțiunea de ameliorare la floarea-soarelui și sfecla de zahăr. O mare parte din lucrare este rezervată citogeneticii și ameliorării plantelor furajere (cu accent asupra trifoiului) și a plantelor cu reproducere vegetativă. Lucrarea conține numeroase tabele, grafice, desene și bibliografii bogate pentru fiecare capitol.

Potlog, A.S. și Velican, V. TRATAT DE AMELIORARE A PLANTELOR. Buc., Editura Academiei R.S.R., 1972. 435 p.

Principalele capitole ale tratatului, semnat de A.S. Potlog și V. Velican, privesc organizarea generală a procesului de ameliorare a plantelor (inclusiv laborator, instalații speciale, cadre, materialul inițial de ameliorare), apoi metodele de ameliorare și de examinare a materialului experimental, în sfîrșit, producerea semințelor.

Gheție, V. și Hielebrand. ANATOMIA ANIMALELOR DOMESTICE. Buc., Editura Academiei R.S.R., 1972. 745 p.

Volumul I al tratatului, realizat de V. Gheție, în colaborare cu dr. A. Hielebrand, cuprinde descrierea aparatului locomotor la speciile de mamifere domestice.

În cadrul descrierilor din capitolele *Osteologie*, *Artrologie* și *Miologie*, denumirile folosite sînt însoțite și de terminologia internațională.

Lucrarea, cuprinzînd și un vast material ilustrativ, se adresează unui cerc larg de specialiști — medici veterinari, ingineri zootehniști și agronomi, biologi etc.

**RECONDIȚIONAREA ȘI MARI-
REA REZISTENȚEI LA UZURĂ A
ORGANELOR ACTIVE DE LA MA-
ȘINILE AGRICOLE. Buc., Ceres,
1972. 736 p.**

Cum se știe, organele active de la mașinile agricole sînt acele părți ale acestora care execută operațiile ce caracterizează procesul tehnologic de lucru și care vin în contact direct cu solul sau materialele agricole asupra cărora acționează.

Inginerii D. Tomescu, Gh. Zamfir, V. Marin, C. Mihai și N. Marin trec în revistă pe rînd uzura ce se produce prin frecare și impact, oprindu-se totodată asupra legii uzurii abrazive și rezistenței la uzură.

După ce sînt descrise aliajele folosite pentru mărirea rezistenței la uzură și se încearcă procedeele tehnologice de depunere a aliajelor dure, se arată cum se obține autoascuțirea organelor active în timpul lucrului, și în ce constă mărirea rezistenței la uzură a brăzdarelor de dislocare de la mașinile de recoltat cartofi E-649 și MSC-1, a cuțitelor de la lamele de buldozere și nivelatoare și a organelor active de la frezele pentru lucrarea solului în pășuni și în legumicultură. Aceeași problemă este urmărită în ceea ce privește brăzdarile de la semănătoarele pentru cereale SV-29 și plante prășitoare SPC-6, cuțitele cu lame netede de la combine și ciocanele de la morile cu ciocane MC-5.

**Petescu, Laurențiu. INDRUMĂTOR
PENTRU LUCRĂRILE DE ÎNGRI-
JIRE A ARBORETELOR. Buc. Ceres,
1972. 800 p.**

Silvicultura modernă este marcată de amplificarea crescîndă a intervențiilor omului în viața pădurii. Dirijarea și corectarea procesului natural de selecție, în scopul acestui obiectiv, presupune ca intervențiile respective să se realizeze în mod natural, în concordanță cu legile și particularitățile de creștere ale arboretelor.

Autorul se ocupă în primul rînd de bazele biologice, tehnice și economice ale lucrărilor de îngrijire a arboretelor, subliniind scopul îngrijirilor acordate acestora.

În capitolele următoare, în carte se insistă asupra factorilor care determină necesitatea, urgența și tehnica tăierilor de îngrijire, clasificarea arborilor, tehnica lucrărilor de îngrijire — dîndu-se recomandări cu privire la tehnica respectivă și la tăierile de îngrijire.

Lucrarea oferă indicații utile și cu privire la procedeele și mijloacele chimice

folosite în lucrările de îngrijire, iar în anexe, metodele de clasificare a arborilor și o serie de tabele și date uzuale.

**Ritiu, Caliopei. GUTUIUL. Buc.,
Ceres, 1972. 143 p.**

Utilizarea gutuiilor în alimentația omului se pierde în negura trecutului, fiind semnalată în documentele arheologice de peste 4000 de ani. Gutuiul cultivat s-a bucurat în trecut de o largă răspîndire în pomicultura țărilor cu climat mai dulce de pe țămurile Mediteranei și din Asia.

Întrucît gutuiul este totodată specia pomicolă care prezintă cea mai mare siguranță a unor producții anuale ridicate, cu cheltuieli mai mici ca la măr și păr, importanța lucrării apare într-o lumină deosebită.

În carte se dau indicații între altele cu privire la principalele soiuri de gutui cultivate în țara noastră, tehnica culturii respective, culesul, sortarea, ambalarea și transportul fructelor.

Un larg capitol este rezervat valorificării gutuiului subliniindu-se cum anume trebuie păstrate fructele în stare proaspătă, cum sînt ele întrebuințate sub formă semi-industrială și industrializată, în sfîrșit preparatele și produsele ce se pot obține din gutui.

**CULTURA PEPENILOR. Buc.
Ceres, 1972. 106 p.**

Alături de celelalte specii de legume, pepenii prezintă o importanță deosebită în alimentație, ei fiind bogati în zahăruri, substanțe pectice, proteine, acizi, săruri minerale și vitamine.

Originea pepenilor, așa cum arată în lucrare inginerii A. Avramescu și N. Diaconu, este stabilită de către diferiți oameni de știință fie în Africa centrală, fie în Asia Mică, Persia, Afganistan sau Egipt. Cert este că din Africa, pepenele galben a fost răspîndit în vechea Grecie, Italia, Franța și nordul Europei.

Prezentînd caracterele botanice și particularitățile biologice, ca și cerințele în funcție de factorii de mediu, în carte sînt descrise totodată soiurile zonate și de perspectivă pentru pepenii galbeni și pepenii verzi. Totodată este prezentată tehnologia culturii respective (în cîmp, în cultură protejată, în răsadnițe și în sere). Lucrarea dă indicații valoroase și cu privire la producerea seminței de pepeni, păstrarea acestora și cîteva preparate mult solicitate.

Alexandru RAICU

Privești și sentimente este în aparență jurnalul liric al unui pelerin care colindă în tihnă meleagurile. Expediția scriitorului în „țara de piatră” fusese provocată de dorința lui de a afla zguduitoră viață a locuitorilor acelor ținuturi. De data aceasta, scriitorul străbate Bucovina și Dobrogea pentru a se afla pe sine însuși, de parcă ar hoinări pe harta desfășurată a propriului său suflet. Paginile acestei cărți nu sînt conștiințioase note de călătorie ci însemnări ale unor aventuri spirituale. „Inima mea — între Moldova și Dobrogea” rostește scriitorul, dar tărimurile despre care vorbește el au o existență fabuloasă. Curios, pentru a le înțelege, scriitorul nu le contemplă ci dimpotrivă, închide ochii și se lasă pradă visului. Frazele ample, solemne, de parcă ar răsuna într-o catedrală povestesc despre pămîntul țării, despre istoria neamului, despre întimplări din zilele noastre. Și totuși, nimic nu amintește aici de minuțiozitatea reportajului. Dobrogea devine un tărîm calcinat, pustiu de secetă, unde dansează pomi și holde în flăcări ca în pinzele lui Van Gogh. Iar Bucovina se metamorfozează într-un ținut în care natura renunță la orice orgoliu capătă o cumînțenie, o sfială și întîmpină pe oameni ca o bună prietenă.

„În alte părți ale lumii puteau fi alte ritmuri, uragane, taifunuri, de o pară măreție sau înfricoșătoare. Aici mîinul mă legănau atît de blind, purtîndu-mă fără zguduirii între pămînt și cer, încît universul îmi apărea fantastic și în același timp prietenos, ca scrînciobul copilăriei”. Într-o vreme cînd mulți scriitori se jenează să scrie despre natură de parcă ar fi o rușine să privești îngîndurat lunecarea norilor pe cer sau să asculte freacă-tea teilor, cartea lui Geo Bogza reduce în memorie farmecul paginilor sadoveniene.

G. M.

Stănescu, Mihai. POEMELE AMIEZII. Buc., Ediția Litera, 1972. 104 p.

În volumul său anterior, apărut în 1970 și al cărui titlu *Ferestre spre azur* sugerează un ideal poetic de luminozitate și elevație spirituală, Mihai Stănescu a prezentat o cvasi-retrospectivă, în care descoperim atît năzuința spre înțelepciune — care suie „din rădăcina vieții” (*Sonet*) —, cît și năzuința spre un ostrov iluminat de

adevăr și de „magia artei” (*Adevărul; Ad patres; Rezonanță*). Fiecare dintre aspirații reprezintă o „fereastră spre azur”, deschisă larg de această poezie bărbătească, din care nu lipsește bătaia de aripă a unui discret și reconfortant duh romantic („...Topite-s vechile zăpezi / de calde, noi iluminări / vîslind cu braț adînc, înalt, / ca suflul marilor plecări / de la un tărîm la celălalt”). Criticul Șerban Cioculescu subliniază, în cuvîntul de prezentare a volumului, și „sensibilitatea” și „virtuozitatea” autorului, care „năzduind către frumosul ideal, în canoanele clasice ale lirei” reușește din plin să dea viață mesajului său poetic, „centră mărțurie” a unei conflictualități „caracteristice firilor adîncite în ele însele”.

Noul volum *Poemele amiezii*, prefațat de acad. Al. Philippide, atestă deplina maturizare artistică a autorului. La talentul său autentic poetul adaugă virtuțile unei răbdătoare și fecunde strădanii de atelier. Pastelurile poetului sînt străbătute de un optimism mediativ, priveștiile fiind trecute prin elul propriu, care participă la impulsul cosmic al naturii („Ni-i vîzul copleșit de flori — / din vifore ne-am smuls bătrîni. / Ne depășim, vom fi viori / la hora-acestor săptămîni!” (*De primăvară*)).

Peste sensibilitatea poetului timpul nu trece indiferent, ci lasă urme certe. Însă durerile sînt transformate în cîntec („Peste bulgări de pămînt / fruntea mi-o ridică-n zare / cînd ecouri din pămînt, / cînd nădejdi înnoitoare”. (*Urcuș*)).

Îndeseori poemele în formă fixă (*Metamorfoze, Meșterul de raze X, Lebede, Tîpăt, Dănuire*) pot fi considerate ca mărfuri ale unei arte elaborate cu migală și sobrietate. Remarcabile de asemenea versurile închinete lui Eminescu, Creangă, Brîncuși, Arghezi, Blaga din poeziile *Memento, Masa dacică, Humuleșteanul, Meșterul, Magul*.

„Aspirația către durată și către permanență capătă putere și siguranță cu ajutorul sentimentului naturii și al dragostei de țară”, spune Al. Philippide în cuvîntul său introductiv, subliniind că „între forma disciplinată a poeziei și faptul psihic care i-a dat naștere” există „o potrivire excelentă”.

Din numeroasele poeme care se citesc cu încîntare și asupra cărora am simțit îndemnul de a reveni, face parte și *Tărie a vremii ce-o cînt* — imn patetic închinat vremurilor noastre, din care cităm această strofă de o concentrare ce îi conferă o și mai mare semnificație: „În rocă te sap, și-n ciment, / Coloană spre zbor de vultur. / E marmura ta monument, / Cu visele mele-n nervuri” /

Sevastia BĂLAȘESCU

După *Masca geniului* (1967) și *Glose* (1970), istoricul literar clujean Mircea Zaciu și-a reunit sub titlul *Colaje* articolele publicate în ultimul timp în paginile revistei *Tribuna* în cadrul rubricii care a împrumutat titlul actualului volum, oferind cititorilor o imagine globală asupra activității sale publicistice.

Colajele lui Mircea Zaciu sînt succinte articole consacrate evocării unor personalități dispărute recent (Vladimir Streinu, Perpessicius), comemorării unor mari scriitori (Alecsandri, Macedonski, Ibrăileanu, Blaga), sau unor evenimente deosebite în domeniul culturii (dezvelirea unui monument Blaga, înființarea catedrei Eminescu, apariția revistei *Manuscriptum*).

Dar, am fi nedrepti cu autorul *Colajelor* dacă am reduce valoarea intervențiilor și adnotărilor sale la aspectul descriptiv, de consemnare a unor evenimente. Dincolo de latura informațională absolut necesară, Mircea Zaciu furnizează lectorului pertinente judecăți de valoare asupra scriitorului evocat, sugerînd, deseori, unghiuri inedite de vedere în analiza operei. El comentează oportunitatea apariției unei prime ediții a *Campaniilor* lui Ibrăileanu, manifestă rezervă față de pseudoserviciul făcut memoriei lui Octav Sulițiu prin publicarea studiului său nefinisat despre poezia lui George Coșbuc și salută cu entuziasm apariția *Lecturilor intermitente* datorate regretatului Perpessicius.

Judecînd după numărul articolelor dedicate unor însemnări de călătorie, se pare că autorul *Colajelor* citește cu simpatie literatura de acest gen. Se fac, astfel, originale referiri la scrierea lui Constantin Radovici din Golești, sint citiți deseori Calistrat Hogaș și Geo Bogza, unele colaje se intitulază chiar „Călătorind...”, „Un călător”, istoricul literar fiind, în cazurile citate, dublat de un sensibil prozator. Notații dense, în simplitatea lor, conține și izbutita evocare „La Bălcescu”.

Cred că în arta cu care Mircea Zaciu toarnă informațiile documentare în tiparul unei izbutite proze de evocare, constă de fapt originalitatea *Colajelor*. De aceea, cartea constituie o lectură agreabilă nu numai pentru specialiști.

Valentin CIUCA

Cristea, Valeriu. TÎNĂRUL DOSTOIEVSKI. Buc., „Cartea românească”, 1971. 240 p.

Valeriu Cristea crede că primelor lucrări ale lui Dostoievski nu li s-a acordat suficientă atenție și de aceea închină el o carte „tînarului Dostoievski”. „Ca și cum

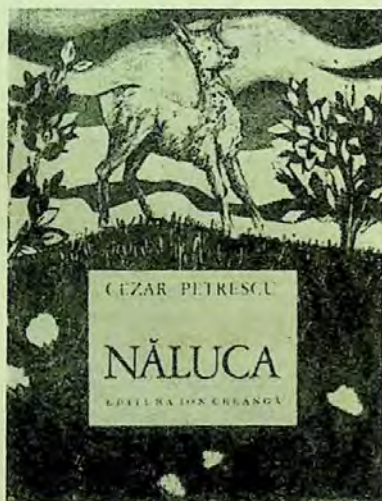
la un mare scriitor ceva ar putea fi neglijat” se uimește criticul și polemizează cu toți cei care în numele *Fraților Karamazov*, *Adolescentului*, *Demonilor*, uită să vorbească despre *Oameni sărmani*, *Dublul*, *Netoșka Nezvanova*, *Domnul Proharcin*, opere condamnate pentru sentimentalismul lor. Desigur, fără capodoperele scrise la maturitate, Dostoievski nu ar mai ocupa în conștiința noastră locul privilegiat de astăzi. Dar Valeriu Cristea arată că primele cărți ale marelui romancier rus nu sînt simple „bruiioane”, pline de șovăieli și de neîmpliniri. La 22 de ani, cînd Dostoievski îi prezintă lui Bielinski *Oameni sărmani* și îi stîrnește acestuia entuziasmul, scriitorul nu poate fi socotit un debutant oarecare. Deși eroii scrierilor dostoievskiene dintre anii 1846—1849 nu au grandaeroa protagoniștilor din operele de mai târziu, ei au parcă misiunea de a-i premerge și de a le anunța sosirea. „Momentul e tulburător: asistăm parcă la acordarea instrumentului, la încercarea strunelor: sistemul nervos al personajelor dostoievskiene, de un tip aparte, înfînit mai ramificat și mai delicat, e o harfă uriașă, arhisensibilă. Pentru prima dată, acum, scriitorul trece ușor, cu mina, peste coarde.”

Valeriu Cristea recitește cărțile din tînetele ale lui Dostoievski și le analizează cu migală, luminîndu-le semnificațiile de multe ori surprinzătoare. Criticul are în permanență în memorie imaginea capodoperelelor dostoievskiene și caută să recunoască în aceste lucrări de debut, obsesiile de mai târziu ale scriitorului. El constată, de pildă, dualitatea sufletească a personajelor. „Din fiecare tipar uman se desprinde o copie, din fiecare îns — un dublu”. Dar la eroii scrierilor de început ale lui Dostoievski, scindarea aceasta este mai greu de sesizat. Ei evoluează destul de liniar și sînt în general sau „buni” sau „răi”. De-abia „De la *Dublul* înainte aproape toate personajele mai importante ale lui Dostoievski vor avea un dublu.” Ne-am obișnuit să vedem în *Oameni sărmani* o operă melodramatică. Însă Valeriu Cristea observă altceva: „În primul rînd, sentimentalismul, atît cît există în *Oameni sărmani*, îi aparține eroului și nu autorului”. Cineva ar putea reproșa criticului că a emis un simplu paradox. Dar Valeriu Cristea nu urmărește nici o clipă să șocheze, să răstoarne opiniile curente din plăcerea de a scandaliza și a-și asigura astfel succesul. Volumul său este gîndit cu seriozitate iar demersul lui critic are acoperire în textele comentate. Ne-au plăcut mai mult primul capitol al cărții („*Sentimental*” și „*demonic*” în opera lui Dostoievski), analiza la *Dublul*, capitolul *Precocii* (consacrat copiilor care apar în opera lui Dostoievski, adevărate receptacole a suferinței care bîntuie în lume).

În finalul volumului Valeriu Cristea creionează un „portret al artistului în tinerețe” (*Incercare de portret*). El prezintă implicațiile pe care le-a avut boala scriitorului, descrie prietenia și ruptura acestuia cu cercul lui Bielinski, amintește conspirația grupului lui Petrașevski. Un alt capitol îl înfățișează pe autorul *Demonilor* la masa de lucru (*Cum lucra Dostoievski*).

Cărțile dedicate de criticii români lui Dostoievski sînt încă puține. O sfială inexplicabilă îi reține să se confrunte cu uriașul romancier. De aceea, curajul tînărului Valeriu Cristea de a aborda fără complexe o creație dificilă și de a contribui printr-o carte originală la înțelegerea ei trebuie socotit o pildă.

George MAREȘ

Cărți pentru copii

Arghezi, Tudor. DIN PRAGUL CASEI. București, Editura Ion Creangă, 1972. 204 p.

Alături de volumul *Frinturi* apărut în 1970, cu care face serie, culegerea de proze din scrierile scurte ale lui T. Arghezi — vizînd mai ales imagini pitorești ale patriei, obiceiuri străbune, bucuriile vieții în familie, critica unor moravuri ale societății dintre cele două războaie — a fost întocmită după indicațiile directe ale autorului. Cele mai multe proze constituie adevărate poeme.

Pancu-Iași, Octav. BĂIATUL DE PE GARD. București, Editura Ion Creangă, 1972. 8 vol. 144 p. („Casetă cu bucurii“).

Cele 9 povestiri — *A fost odată un băiat pe un gard, Fetița și steaua, Fetița și mîngăea, Ura! Elefantul mîncă, Povestea cu mătura noastră, O veste mare despre un băiat mic, Povestea cu maseaua, În pădure toate-s bune* — fiecare formînd continutul unei cărți bogat ilustrate, sînt legate prin problemele educative abordate, prin stilul vioi, plin de vervă și printr-o spirituală prezentare grafică realizată de Puiu Manu.

Petrescu, Cezar. NĂLUCA. București, Editura Ion Creangă, 1972. 96 p. („Prima mea bibliotecă“, 30).

Pe lângă povestirea *Năluca* — istorisind scurta trecere prin viața unei familii de pădurari a puiului de căprioară cu acest nume —, cartea mai cuprinde și alte schițe (*Un om cumsecade, Ciobanul și hangiul, Niculae la pepeni* etc.), precum și cite un fragment din romanele *Apostol* și *Aurul negru*, care pot constitui o lectură instructivă și atractivă pentru elevii claselor II—IV.

Nestor, George. CAPCANA VISELOR. București, Editura Ion Creangă, 1972. 144 p.

Păstrînd tema din romanul *Cineva scutură cuibul* apărut în 1961, George Nestor își rescrie povestirea întâmplărilor petrecute în preajma celui de-al doilea război mondial într-un sat din ținutul Birladului. Sînt pagini care evocă momente grele, în care comuniștii țineau trează flacăra nădejzii unor zile mai bune.

Movilă, Gheorghe. **PE CUVINTUL NOSTRU DE PIONIER**. București, Editura Ion Creangă, 1972. 160 p.

Jocuri distractive

Scurte schițe și povestiri punind față în față copilăria pîrjolită de greutatea și obuzele războiului, cu cea luminoasă, îndrumată spre învățatură, spre muncă, spre socialism, din zilele noastre. Autorul — profesor în Moldova de sus — își plasează acțiunea și personajele în această lume pe care o cunoaște bine. Și stilul pare cules tot din povestitorii moldoveni.

Verne, Jules. **OCOLUL PĂMINTULUI ÎN 80 DE ZILE**. București, Editura Ion Creangă, 1972. (Biblioteca Jules Verne. 2).

Romanul *Ocolul pămîntului în 80 de zile* constituie astăzi o atracție prin stilul, prin împrejurările create de imaginația autorului și nicidecum prin performanța pe care o anunță. Noua ediție, conform tradiției lansate de seria editorială închinată creației lui Jules Verne, este îmbogățită cu reproduceri după desenele ediției princeps apărute în 1873.

Püschel, Walter. **ROBIN ȘI FATA ȘEFULUI DE TRIBU**. București, Editura Ion Creangă, 1972. 296 p.

Scriitor și publicist german din R. D. Germană, W. Püschel se inspiră în romanul său din drama strămutării forțate a populației băștinașe (seminolii) din sudul Statelor Unite ale Americii în pămînturile sărace din Arkansas, la începutul secolului al 19-lea. Sînt fapte și personaje reale, istorice, de un puternic dramatism, demonstrînd în chip artistic caracterul antiuman al unuia din cele mai întunecate capitole din istoria Statelor Unite.

Băjenaru, Grigore. **BUNA DIMINEAȚA, BĂIEȚI!** București, Editura Ion Creangă, 1972. 276 p. (Biblioteca contemporană).

Romanul este o continuare și o replică la *Cîșmigiu et comp.*, apărut în ediție revăzută în 1969. Fiind acum profesor, personajul principal, povestitorul, își schimbă complet unghiul de vedere asupra lumii. Sînt deosebit de interesante evocările unor creatori și oameni de cultură ai timpului, mărturisirile despre condițiile grele în care învățau ucenicii, despre privațiunile obligatorii studenților săraci. Cartea se adresează și unui public trecut de vîrsta adolescenței.

CALCUL ENIGMISTIC

$$\begin{array}{l} \text{○} \begin{array}{|l} \text{●} \\ \text{○} \end{array} = \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} \times \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} \\ \hline \text{○} \begin{array}{|l} \text{●} \\ \text{○} \end{array} = \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} - \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} \\ \text{:} \qquad \qquad \qquad + \qquad \qquad \qquad \text{:} \\ \hline \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} = \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} \times \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} \text{○} \begin{array}{|l} \text{○} \\ \text{○} \end{array} \end{array}$$

Înlocuind fiecare simbol cu o cifră și făcînd toate operațiile matematice, obținem exemplarele anuale ale unui periodic

Costel Cernat

Soluția în numărul următor

Soluția jocurilor din nr. 4:

Criptogramă: DEWEY MELVIL

Golf de cuvinte:

C A T A L O G
C O T A
N O T A
N O U A
N O U T A Ț I
T O Ț I
C O Ț I
C O L I
C O L E C Ț I I

Viniciu GAFIȚA

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (XII)

Relații cu publicul

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Publicitate

Este un domeniu în care, la noi, de-abia acum se fac primii pași. Altfel de nou încît nici terminologia care să-l definească nu este bine precizată. Am preferat cuvîntul „publicitate” termenilor „reclama” sau „propaganda bibliotecii”, vehiculate în paralel în materialele de specialitate, deoarece ni s-a părut mai expresiv, mai cuprinzător și mai puțin compromis de vocabularul comercial. Orice alt termen care să definească acțiunea dusă de bibliotecă pentru a face cunoscut publicului — real sau potențial — serviciile pe care ea le poate aduce comunității în materie de cultură, informare, documentare și distracție este — în această etapă a constituirii vocabularului românesc de biblioteconomie — tot atît de binevenit.

Despre publicitatea pe care trebuie să o desfășoare biblioteca, Atanase Lupu a vorbit pe larg și deosebit de competent într-una din consultațiile apărute anterior³¹⁾ în revista noastră. Rugăm cititorii să considere că ne-am însușit intru totul concluziile sale, cele ce urmează tratînd în special aspectele particulare pe care această activitate le îmbracă în bibliotecile pentru copii.

Reamintim totuși cele cîteva principii de la care trebuie să pornească orice onestă acțiune de publicitate făcută de un serviciu de bibliotecă pentru copii:

— Să fie asociată faptului de cultură și să folosească mijloace culturale.

— Să impună biblioteca ca o prezență permanentă în toate mediile populate de copii; să se desfășoare în mod continuu, sistematic, organizat, susținut, pentru că

se adresează unui public în permanentă reînnoire: în fiecare an un nou contingent intră în aria lecturii, în fiecare an o generație părăsește bibliotecă pentru copii, pentru a îngroșa — nădăduim — rîndurile cititorilor adulți.

Să sublinieze caracterul facultativ, neoficial al frecventării bibliotecii, deosebit de caracterul obligatoriu al școlii.

— Să fie eficientă, adică să se adreseze unui public cunoscut, prin mijloace adecvate. Pentru a dobîndi un înalt grad de eficacitate, propaganda bibliotecii trebuie să fie reevaluată și fundamentată pe baze noi, științifice, bazîndu-se pe o prospectare continuă a solicitărilor latente și luînd în considerare toate datele cu privire la: rolul, locul și importanța lecturii printre celelalte ocupații ale copilului, la diferite vîrste; căile de pătrundere a cărții în rîndul cititorilor-copii; motivația și efectele lecturii; dezideratele generale ale colectivelor de copii, ca și dezideratele particulare ale grupelor obișnuite de cititori, ca și cele ale cititorului întâmplător; numărul populației neadulate din raza ei de acțiune, indicele de atragere a populației neadulate la bibliotecă; acțiunea și influența unităților similare.

— Să fie realistă, adică să țină seama de posibilitățile reale ale bibliotecii și să facă numai promisiuni pe care le poate aduce la îndeplinire; să se adreseze acelor categorii de cititori cărora le poate asigura satisfacerea dezideratelor, ca și mediilor neatrase încă.

Fără o prospectare serioasă a ariei de desfășurare, fără o cunoaștere adîncă a publicului cititor, nu vom ști *cui* ne adresăm și deci nici *cum* să ne adresăm și vom reduce publicitatea doar la acțiuni formale, care deseori costă mult și aduc puțini cititori în bibliotecă.

31) Lupu, Atanase. *Relațiile bibliotecii cu publicul* (VIII). Acțiuni de popularizare a cărții. În: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 11-12, nov-dec 1970, p. 751-765 și 24, nr. 3, mar 1971, p. 184-189.

Relevăm cu acest prilej oportunitatea introducerii în programa diferitelor forme de învățământ biblioteconomic a unor minime cunoștințe de psihologie publicitară, ca și organizarea de vizite în bibliotecile pentru copii ale studenților care se pregătesc pentru profesia didactică, ale studenților institutelor pedagogice, ca și ale elevilor liceelor pedagogice, — ca o premisă a audienței pe care trebuie să o aibă publicitatea făcută de biblioteca pentru copii în rîndul educatorilor.

Ținem să subliniem și cu această ocazie că o colecție de cărți judicios constituită și clar organizată, un local bine amenajat și cu grijă întreținut, un bibliotecar amabil, competent și receptiv la dezideratele cititorilor constituie — împreună — cel mai eficient mijloc de publicitate. De asemenea, că biblioteca poate intra — în mod involuntar aproape — în sfera de interese ale trecătorului obișnuit dacă acesta are posibilitatea să vadă, mergînd pe stradă, prin ferestrele largi ale localului, interiorul atrăgător al bibliotecii, rafturile cu cărți, cititorii studiind la mesele de lectură sau răsfoind publicații printre stelațe. Prin aceasta, chiar și înainte de a deveni direct beneficiarul ei, cetățeanul va considera biblioteca un mediu familiar lui.

Să examinăm, în cele ce urmează, unele modalități practice de exercitare a acțiunii publicitare.

1. *Materiale de informare asupra serviciilor de bibliotecă și asupra activității curente:*

— *Un ghid tipărit* al bibliotecii pentru copii — separat de cel al bibliotecii publice în general și adresîndu-se numai copiilor —, conceput în mod atrăgător și difuzat gratuit. Ghidul poate conține: un scurt istoric al bibliotecii și al constituirii fondurilor; date despre evoluția numărului cititorilor și creșterea fondurilor de cărți și a altor materiale — în grafice; un plan referitor la amplasamentul bibliotecii în cartier, cu indicarea mijloacelor de acces, și un plan intern al bibliotecii, cu o schemă a raftului cu acces liber; o enumerare a serviciilor oferite de bibliotecă; date succinte despre componența colecțiilor; programul de funcționare; recomandări către cititori sau extrase din regulamentul de frecvență a bibliotecii; îndrumări pentru folosirea instrumentelor de informare ale bibliotecii; îndrumări pentru completarea formularelor de bibliotecă. Textul trebuie să fie scurt, accesibil copiilor, atrăgător ca stil și să alterneze cu fotografii sau desene.

— *Afișe* de diferite dimensiuni, lipite sau expuse atît în locurile frecventate de obicei de copii (școli, case ale pionierilor, teatre sau cinematografe pentru copii, unități sanitare de pediatrie etc.), cît și

în parcuri, magazine cu articole pentru copii, chiar restaurante sau cofetării specializate în servirea populației neadulte (de exemplu, în cantinele școlare sau în restaurantele-pensiune pentru elevi, suprafața de sub cristallul meselor poate fi foarte bine întrebuintată pentru etalarea unor mici anunțuri cu privire la activitatea curentă a bibliotecii; așteptînd să fie servit, copilul va examina involuntar mediul înconjurător și va reține mesajul transmis de aceste anunțuri). Afișele nu trebuie expuse timp îndelungat: citite de prea multe ori, pot satura ochiul și obose atenția, antrenînd în stare de respingere a informației, de adversitate chiar. În orice caz, afișele redactate pentru o acțiune cu o anumită dată trebuie să dispară imediat după desfășurarea acțiunii.

Dăm alăturat cîteva exemple de asemenea anunțuri, ca și un model de afiș, confecționat prin decuparea sau reproducerea prin copiere ori fotografiere a unei ilustrații din cărțile pentru copii.

— *Informații* despre activitatea bibliotecii sau despre creșterea colecțiilor în *presa locală, revistele pentru copii, revistele școlare, caietele-program* ale cinematografulor și teatrelor pentru copii; *știri* difuzate prin stațiile de radio locale și prin rețelele radio școlare; inserarea, în *programele pentru copii ale televiziunii*, a unor emisiuni realizate în bibliotecă; *reclame* proiectate pe ecranele cinematografulor.

— *Scrisori și prospecte* trimise prin poșta copiilor sau părinților cu copii la vîrstă lecturii. Aceasta însă presupune o evidență exactă a adreselor copiilor din cartier sau oras, ca și o evidență alfabetică a cititorilor înscrși la bibliotecă. Textul scrisorii trebuie să fie convingător, să arate — atît copilului, cît și părinților — avantajele frecventării bibliotecii, să enumere serviciile pe care biblioteca le poate oferi, să demonstreze ușurința cu care se poate ajunge la bibliotecă. Tonul scrisorii trebuie să fie respectuos, amabil, îndatoritor, iar stilul — impecabil. Este bine să inserăm în cuprinsul scrisorii un citat din opera unei personalități celebre cu privire la importanța lecturii în copilărie — aceasta impune mai mult respect din partea primitorului pentru invitația formulată în scrisoare. Pot fi trimise scrisori pentru a invita copiii să se înscrie la bibliotecă, pentru a reinnoi înscrierea anuală, pentru a reactiva cititorii care nu au mai vizitat biblioteca de mult timp, pentru a ne interesa de un cititor activ care — din diferite motive — a încetat să mai frecventeze biblioteca.

Pot fi trimise, de asemenea, scrisori către conducerea școlilor, către organiza-

Copii, vreți să cunoașteți tainele cinematografiei ?

Biblioteca pentru copii din str. _____ organizează pentru dv., în fiecare marți după-amiază la orele _____, discuții pe teme cinematografice, conduse de prof. _____

Urmează vizionarea emisiunii „Telecinemateca pentru copii”.

Biblioteca vă pune la dispoziție, de asemenea, numeroase cărți și reviste interesante, care vă vor ajuta să deveniți adevărați cinefili.

sau

Copii, vă place să pictați sau să admirați picturi celebre ?

La Biblioteca pentru copii din str. _____ funcționează în fiecare duminică dimineața, între orele 9 și 11, un cerc de pictură condus de prof. _____ și deschis tuturor copiilor din oraș.

Biblioteca posedă, de asemenea, multe albume și diapozitive de artă, care vă stau la dispoziție.

sau

Pentru dv., dragi copii,

Biblioteca pentru copii din str. _____ și-a îmbogățit colecțiile cu noi cărți interesante despre tainele celor cinci continente, pe care le puteți citi sau împrumuta de la sediul bibliotecii din str. _____ sau de la punctele de servire din str. _____ zilnic între orele _____

sau

Biblioteca pentru copii Teatrul de păpuși str. _____ din orașul _____

organizează în ziua de _____ un spectacol special pentru cititorii bibliotecii cu piesa _____

Micul prinț dramatizare după cartea cu același titlu de A. de Saint-Exupéry.

După spectacol vom discuta despre trandafiri și stele, despre prietenie și sacrificiu.

În încheiere, artiștii păpușari ne vor împărtăși din secretele profesiei lor.

Cartea *Micul prinț* poate fi împrumutată la bibliotecă zilnic, între orele _____

sau

Biblioteca pentru copii str. _____

deschisă zilnic între orele _____ organizează în luna octombrie a.c. următoarele acțiuni :

1 oct. *Dimineață de basm* : vom asculta discul cu Scufița Roșie și vom proiecta diafilmul cu aceeași poveste ; în încheiere, vom organiza un concurs pentru cel mai bun povestitor.

3 oct. *Cerc de pictură*. Membrii cercului vor desena scene din romanul „Copiii căpitanului Grant” de Jules Verne. Cercul este condus de prof. _____

6 oct. *De vorbă cu Plieci și Plum* (marionetele bibliotecii) despre ultimele cărți sosite la bibliotecă. La discuții participă toți cititorii.

10 oct. *Concurs* : recunoașteți personajul după citate și ilustrații ? De data aceasta : eroii lui Jules Verne. Concursul este deschis tuturor copiilor, iar juriul este alcătuit din cei mai buni cititori ai bibliotecii.

15 oct. *Clubul cinefililor*, condus de prof. _____

În program : filme inspirate din romanele lui Jules Verne.

17 oct. *Știți să vă informați ?* Catalogele și cărțile bibliotecii vă stau la dispoziție. Concurs de informare pe teme biologice. Înscrierile la concurs pînă la data de 5 oct.,

20 oct. *Întîlnire cu scriitorul* _____ care va vorbi despre lecturile copilăriei sale. Cititorii sînt invitați să aducă exemplare personale din opera scriitorului, care va acorda autografe.

23 oct. *Cercul miinilor indematice* — învătăm legătoria.

25 oct. *Cine știe cele mai multe versuri din G. Topîrceanu ?* Concurs deschis tuturor cititorilor.

29 oct. *Teatrul de marionete : Fata babei și fata moșneagului*, dramatizare după povestea lui I. Creangă. După spectacol, vom discuta despre hărnicie și lene.

31 oct. *Întîlnire cu tov. _____ vechi militant comunist*, care ne va vorbi despre anii grei ai ilegalității.

țiile de pionieri, către conducerile unităților sanitare de îngrijire a populației ne-adulte etc., pentru a le atrage atenția asupra activității bibliotecii pentru copii, cerându-le în același timp colaborarea și sprijinul.

2. *Vitrine și panouri.* Despre acest subiect Atanase Lupu a vorbit atât de detaliat și atât de competent în sus-amintita consultație²¹), încât nu mai este nevoie să mai revenim cu accente speciale. Subliniem doar că publicațiile trebuie schimbate din vitrine destul de des (cel puțin la 10 zile), iar supraportele de pe panouri trebuie să reflecte, întotdeauna în moduri cel mai estetic posibil, într-adevăr ultimele noutăți editoriale.

3. *Zilele deschise ale bibliotecii.* Sint — sau ar trebui să fie — foarte frecvente în bibliotecile publice. Acest gen de acțiune constituie un mijloc eficient de popularizare a bibliotecii la nivel de grup (clase, grupe de pionieri, grădinițe etc.). Pentru un prim contact, pentru „descoperirea” universului cărții, vizitele efectuate în grup la biblioteca publică sau la biblioteca școlară sînt binevenite mai ales la începutul anilor de școală. În timpul acestor vizite, bibliotecarul trebuie să le sublinieze copiilor faptul că biblioteca este a lor, a tuturor, că nu li se impune un program fix, că oricînd propunerile lor de a organiza o activitate sau alta ori de a achiziționa anumite cărți sînt binevenite și că biblioteca face tot posibilul pentru a le satisface dorințele; el trebuie să le arate natura serviciilor oferite, să le înfățișeze fondul de publicații și celelalte materiale de bibliotecă, să le explice programul de funcționare și condițiile de înscriere; din cele expuse trebuie să reiasă clar că biblioteca pentru copii nu este numai un loc de studiu, nu este numai un complement al procesului de învățămînt, ci și un loc de distracție, de recreație.

Dar biblioteca pentru copii trebuie să fie „descoperită” nu numai de micii cititori, ci și de pedagogi, de comandantii-instructori de pionieri, de părinți. De aceea, bibliotecarii pot lansa invitații pentru vizitarea bibliotecii — cel puțin o dată pe an — cadrelor didactice și comandanților-instructori de pionieri din școlile mai apropiate, părinților locuind în apropierea bibliotecii. De asemenea, bibliotecarii pot participa la lectoratele cu părinții, la care să vorbească despre biblioteca în care muncesc.

În timpul acestor prime vizite în bibliotecă, trebuie să avem grijă să nu intrăm în prea multe detalii tehnice de organizare a colecțiilor și a cataloagelor, de completare a formularelor de bibliotecă etc. Vizita nu trebuie să plictisească pe

copii, ci să le deschidă porțile unei lumi noi — lumea lecturii.

4. *Alte materiale publicitare.* Biblioteca pentru copii poate să-și facă publicitate și: printr-o firmă ușor vizibilă și atrăgător concepută; ex libris-uri distribuite copiilor; cărți poștale ilustrate redînd aspecte din interiorul sau exteriorul bibliotecii pentru copii; orare de școală, calendare, sacoșe din material plastic, coșete din material plastic pentru protecția cărților împrumutate, blocnotesuri și alte rechizite de școală avînd imprimate pe ele efigia, orarul de funcționare și adresa bibliotecii.

O altă categorie de materiale publicitare — sau mai bine spus de materiale pentru ridicarea gradului de atractivitate a publicității obișnuite — este constituită din *obiecte, jucării, marionete.* Adesea, în cercurile de pionieri sînt confecționate machete de avioane și de corăbii, sînt conservate preparate de laborator, se fac planșe sau hărți, activează trupe de mici păpușari. Dacă acești mici meșteri ar expune în bibliotecă o parte din obiectele elaborate de ei, interiorul bibliotecii ar deveni mai plăcut, mai atractiv, mai variat, iar dacă aceste obiecte ar fi întrebuintate în scopuri publicitare, ele și-ar justifica din plin prezența în bibliotecă. De exemplu, o mică bibliografie despre istoria navigației ar putea fi scrisă pe pinzele unei corăbii în miniatură; un animal confecționat de copii ar putea ține în lăbute o hirtie pe care să fie înscrise cîteva titluri de cărți cu privire la viața animalului respectiv; prezentările de cărți noi ar putea fi făcute nu de bibliotecar direct, ci de o păpușă minuită de un pionier; un planiglob ar putea purta indicații de lectură despre fiecare țară în parte etc., etc. Sînt mijloace publicitare nepretențioase, realizabile în orice bibliotecă la un preț de nimic, sub rezerva a două condiții: bibliotecarul să aibă imaginație; școala și organizațiile de pionieri să-i acorde concursul.

5. *Organizarea de manifestări cu alte instituții specializate* în educația, instrucția și distracția copiilor. Despre acest gen de manifestări vom vorbi în capitolul consacrat extinderii activității bibliotecii; semnalăm aici doar importanța cooperării în acțiunea publicitară.

Au fost pomenite mai sus toate formele posibile de propagandă pentru că fiecare serviciu de bibliotecă poate avea succes cu unul sau altul dintre procedee, poate realiza una sau alta dintre forme. Bineînțeles, nu este însă necesar ca una și aceeași bibliotecă să le întrebuinteze pe toate.

Model de afiș pentru propaganda bibliotecii pentru copii, executat prin reproducerea unei ilustrații de Rusz Livia la Piticul Cipi, acest uriaș fericit de Fodor Sándor

106

В НОМЕРЕ

Международный год книги (подборка материалов) 264

Константин НЯГОЕ: Чтение цыган в городской библиотеке г. Каракала 272

Мария БРЕБАН и Василе НУСБАУМ: Использование математическом модели для установления оптимального числа экземпляров

книг предназначенные фонду абонементна библиотеки 280

Ливия БАКЫРУ: Как печаталась „Ромыния либера“ (Свободная Румыния) в подполье (II) 286

Далила АРАМА: Николае Милеску и происхождение румынского языка

Георге СЕБАСТЬЯН: Хроника международного года книги 297

Хартия книги 299

SOMMAIRE

L'Année Internationale du Livre (groupage de materiaux) 264

Constantin NEAGOE: Les bohémiens lisant à la Bibliothèque Municipale de la Caracal 272

Maria BREBAN et Vasile NUSSBAUM: L'application d'un modèle mathématique pour établir le nombre optimal d'exemplaires de livres pour le fond de prêt d'une bibliothèque

Livia BACĂRU: La publication du journal „România Liberă“ pendant la période d'ilégalité (II) 286

Dalila ARAMĂ: Nicolae Milescu et les origines de la langue roumaine 296

George SEBASTIAN: Chronique de l'Année Internationale du Livre

La Charte du Livre 299

SUMMARY

The International Book Year (Materials on the celebration of the I.B.Y.) 264

Constantin NEAGOE: *The Reading of Gypsies at the Town Library of Caracal* 272

Maria BREBAN and Vasile NUSSBAUM: *The Mathematical Model Applied Toward an Optimisation in Determining the Amount of Book Copies Requested for the Loan Collection of a Library* 280

Livia BACĂRU: *The Underground Printing of the Daily Newspaper „România Liberă“ (II)* 286

Dalila ARAMĂ: *Nicolae Milescu and the Origins of the Romanian Language* 296

George SEBASTIAN: *Reports on the International Book Year* 297

The Charter of the Book 299

REDACȚIA :

Str. Biserica Amzei nr. 5 - 7, sectorul 1, București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.70.27

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Dumitru BĂLAEȘ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoanela CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor șef), Alexandru IONĂȘCU, Atanase LUPU, Gheorghie MAXIM, MĂSZĂROS József, Anne-Marie MIHIȚ (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

